časopis gréckokatolíckej cirkvi • Ročník XXXIV. • August 2002 • 30 Sk

slovo

Tajomstvá úspešnej výchovy na katolíckej škole

Modlárstvo - neprekonateľné pokušenie

Svätá hora ATHOS

ISSN 1335-7492

LITURGICKÝ KALENDÁR

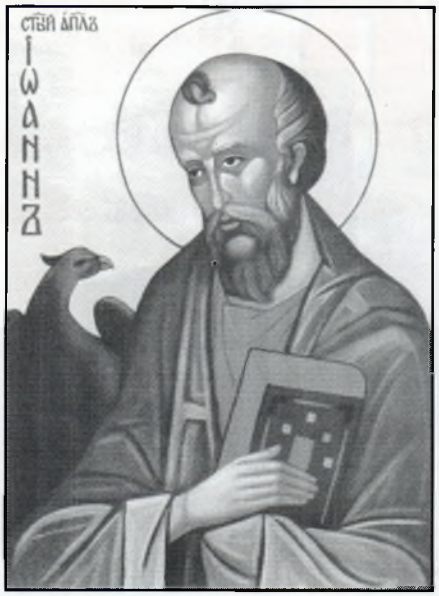

A · U · G · U · S · T

Štvrtok 1. 8. – Prenesnie úctyhodných driev úctyhodného a životodarného kríža;
- Siedmi svätí makabejskí mučeníci, ich matka Solomona a starec Eleazar;
Rúcho pôstnej farby. Antifóny predobarzujúce alebo každodenné. Tropár o sv. kríži a o mučeníkoch, Sláva: kondák o mučeníkoch, I teraz: kondák o sv. kríži. Namiesto „Svätý Bože" sa spieva „Tvojmu krížu". Prokimen, aleluja a prličasten o kríži a o mučeníkoch. Čítania Krížu: 1 Kor 1, 18-24, zač. 125; Jn 19, 6-11; 13-20; 25-28a; 30b-35, zač. 60. Mučeníkom: Hebr 11, 33-40; 12, 1-2a, zač. 330; Mt 10, 32-33; 37-38; 19, 27-30, zač. 38. alebo dňa: 2 Kor 4, 1-6, zač. 175; Mt 24, 13-28, zač. 99.

Piatok 2. 8. – Prenesenie pozostatkov svätého prvomučeníka a archidiakona Štefana; Rúcho pôstnej farby. 2 Kor 4, 13-18, zač. 177; Mt 24, 27-33.42-51, zač. 100.

Sobota 3. 8. – Naši prepodobní otcovia Izák, Dalmat a Faust; Rúcho svetlé. Menlivé časti zo soboty. 1 Kor 1, 3-9, zač. 123; Mt 19, 3-12, zač. 78.

Nedeľa 4. 8. – Jedenásta nedeľa po Päťdesiatnici
- Siedmi svätí mládenci z Efezu;
Radový hlas je druhý, evanjelium na utierni je jedenáste. Antifóny nedeľné. Tropár z hlasu, Sláva: kondák z hlasu, I teraz: podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z hlasu. 1 Kor 9, 2b-12, zač. 141; Mt 18, 23-35, zač. 77.

Pondelok 5. 8. – Predprazdenstvo Premenenia nášho Pána Ježiša Krista
- Svätý mučeník Eusignios;
Antifóny predobrazujúce alebo každodenné. Tropár, Sláva i teraz, kondák z predprazdenstva. Prokimen, aleluja a pričasten z pondelka. 2 Kor 5, 10-21, zač. 179 a 180; Mk 1,9-15, zač. 2.

Utorok 6. 8. – Sväté Premenenie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista; Rúcho svetlej farby. Všetky menlivé časti sú zo sviatku. Myrovanie. 2 Pt 1, 10-19, zač. 65; Mt 17, 1-9, zač. 70.
Poznámka: Do oddania sviatku, 13. 8., menlivé časti vo všedné dni sa spievajú takto: 1. a 2. antifóna zo sviatku. 3. antifóna každodenná s refrénom sviatku, alebo Blaženstvá. Vchod: „Poďte pokloňme sa... premenil si sa na hore..." Tropár, Sláva i teraz, kondák, prokimen, aleluja, pričasten, Zvelebuj a IX. irmos zo sviatku. Čítania radové.

Streda 7. 8. – Svätý prepodobný mučeník Domécius; 2 Kor 6, 11-16, zač. 182; Mk 1, 23-28, zač. 4.

Štvrtok 8. 8. – Svätý Emilián Vyznávač, kyrický biskup; 2 Kor 7, 1-10a, zač. 183; Mk 1, 29-35, zač. 5.

Piatok 9. 8. – Svätý apoštol Matej; Menlivé časti ako v poprazdenstve, okrem poriadku tropárov a čítaní. Tropár Premenenia a o apoštolovi. Sláva: kondák o apoštlovi. I teraz: kondák Premenia. Prokimen, aleluja a prličasten zo sviatku Premenenia a o apoštolovi. 2 Kor 7, 10-16, zač. 184; Mk 2, 18-22, zač. 9. Apoštolovi: Sk 1, 12-17.21-26, zač. 2; Lk 9, 1-6, zač. 40.

Sobota 10. 8. – Svätý mučeník a archidiakon Vavrinec; 1 Kor 1, 26-31; 2, 1-5, zač. 125b; Mt 20, 29-34, zač. 82.

Nedeľa 11. 8. – Dvanásta nedeľa po Päťdesiatnici
- Svätý mučeník Euplos;
Rúcho svetlé. Radový hlas je tretí, evanjelium je prvé. 1. a 2. antifóna zo sviatku Premenenia, Blaženstvá. Vchod: „Poďte pokloňme sa... premenil sl sa na hore..." Tropár: z hlasu a zo sviatku Premenenia. Sláva: kondák z hlasu. I teraz: kondák zo sviatku Premenenia. Prokimen, aleluja a pričasten najprv z hlasu a potom zo sviatku Premenenia. 1 Kor 15, 1-11, zač. 158; Mt 19, 16-26, zač. 79.

Pondelok 12. 8. – Svätí mučeníci Fótios a Anikét; 2 Kor 8, 7-15, zač. 186; Mk 3, 6-12, zač. 11.

Utorok 13. 8. – Oddanie sviatku Premenenia Pána
- Náš prepodobný Maxim Vyznávač;
Menlivé časti, okrem čítaní, sú ako 6. 8 v poznámke. 2 Kor 8, 16-24; 9, 1-5, zač. 187; Mk 3, 13-19, zač. 12.

Streda 14. 8. – Predprazdenstvo Zosnutia Presvätej Bohorodičky
- Svätý prorok Micheáš;
Rúcho svetlé. Antifóny predobrazujúce alebo každodenné. Tropár, Sláva i teraz, kondák z predprazdenstva. Prokimen, aleluja a pričasten zo stredy. 2 Kor 9, 12-15; 10, 1-7, zač. 189; Mk 3, 20-35, zač. 13 a 14.

Štvrtok 15. 8. – Zosnutie našej Presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny; Rúcho svetlé. Prikázaný sviatok. Antifóny predobrazujúce. Tropár, Sláva i teraz, kondák, prokimen, aleluja a pričasten zo sviatku Zosnutia Bohorodičky. Namiesto „Dôstojné je" sa spieva „Zvelebuj" a IX. irmos z utierne Zosnutia. Myrovanie. Flp 2, 5-11, zač. 240; Lk 10, 38-42; 11, 27-28, zač. 54. Menlivé časti do oddania sviatku, 23. 8., okrem čítaní sa spievajú ako 15. 8.

Piatok 16. 8. – Prenesenie nerukoutvoreného obrazu nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista, t. j. svätého plátna, z Edesy do Konštantinopolu
- Svätý mučeník Diomédes;
Tropár „Klaniame sa.." (z 1. Pôstnej nedele) a tropár sviatku Zosnutia Bohorodičky. Sláva: kondák z 1. Pôstnej nedele. I teraz: kondák zo sviatku Zosnutia. 2 Kor 11, 5-21a; zač. 192; Mk 4, 1-9, zač. 15. Svätému plátnu: 2 Kor 3, 4-11, zač. 173; Lk 9, 51-56; 10, 22-24., zač. 48b.

Sobota 17. 8. – Svätý mučeník Myrón; 1 Kor 2, 6-9, zač. 126; Mt 22, 15-22, zač. 90.

Nedeľa 18. 8. – Trinásta nedeľa po Päťdesiatnici
- Svätí mučeníci Flórus a Laurus;
Rúcho svetlé. Radový hlas je štvrtý, evanjelium na utierni je druhé. Antifóny nedeľné. Tropár z hlasu a zo sviatku Zosnutia Bohorodičky. Sláva: kondák z hlasu. I teraz: kondák zo sviatku Zosnutia Bohorodičky. Prokimen, aleluja a pričasten najprv z hlasu a potom zo sviatku Zosnutia Bohorodičky. Namiesto „Dôstojné je" sa spieva „Zvelebuj" a IX. irmos z utierne Zosnutia Bohorodičky. 1 Kor 16, 13-24, zač. 166; mt 21, 33-42, zač. 87.

Pondelok 19. 8. – Svätý mučeník Andrej Stratopedarcha a spoločníci; 2 Kor 12, 10-19, zač. 195; Mk 4, 10-23, zač. 16.

Utorok 20. 8. – Svätý prorok Samuel; 2 Kor 12, 20-21; 13, 1-2, zač. 196; Mk 4, 24-34, zač. 17.

Streda 21. 8. – Svätý apoštol Tadeáš, svätá mučenica Bassa; 2 Kor 13, 3-13, zač. 197; Mt 4, 35-41, zač. 18.

Štvrtok 22. 8. - Svätý mučeník Agatonik a spoločníci; Gal 1, 1-3.20-24; 2, 1-5, zač. 198; Mk 5, 1-20, zač. 19.

Piatok 23. 8. – Oddanie sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky
- Svätý mučeník Lupus a svätý hieromučeník Irenej, lyonský biskup;
Gal 2, 6-10, zač. 201; Mk 5, 22-24.35-43; 6, 1, zač. 20.

Sobota 24. 8. – Blažený hieromučeník Metod Dominik; protoigumen michalovskej viceprovincie redemptoristov Menlivé časti o mučeníkovi. 2 Tim 2, 1-10, zač. 292; Jn 15, 17-27; 16, 1-2, zač. 52.

Nedeľa 25. 8. – Štrnásta nedeľa po Päťdesiatnici
- Vrátenie pozostatkov sv. Bartlomeja a svätý apoštol Títus;
Rúcho svetlé. Radový hlas je piaty, evanjelium na utierni je tretie. Antifóny nedeľné. Tropár z hlasu. Sláva: kondák z hlasu. I teraz: podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z hlasu. 2 Kor 1, 21-24; 2, 1-4, zač. 170; Mt 22, 2-14, zač. 89.

Pondelok 26. 8. – Svätí mučeníci Adrián a Natália; Rúcho svetlé. Menlivé časti z pondelka. Gal 2, 11-16, zač. 202; Mk 5, 24-34, zač. 21.

Utorok 27. 8. – Náš prepodobný otec Pimen; Rúcho svetlé. Menlivé časti sú z utorka. Gal 2, 21; 3, 1-7, zač. 204; Mk 6, 1-7, zač. 22.

Streda 28. 8. – Náš prepodobný otec Mojžiš Murín
- Náš svätý otec Augustín, hipponský biskup;
Menlivé časti zo stredy alebo o svätých (zo spoločnej služby). Gal 3, 15-22, zač. 207; Mk 6, 7-13, zač. 23.

Štvrtok 29. 8. – Sťatie úctyhodnej hlavy slávneho proroka, predchodcu a krstiteľa Jána; Pôstny deň. Rúcho pôstnej farby. Predobrazujúce antifóny. Tropár, Sláva: kondák o prorokovi. I teraz: podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten o prorokovi. Sk 13, 25-33a, zač. 33; Mk 6, 14-30, zač. 24.

Piatok 30. 8. – Naši otcovia svätý Alexander, svätý Ján a svätý Pavol Nový, konštantinopolskí patriarchovia; Rúcho pôstnej farby. Gal 4, 8-21, zač. 210; Mk 6, 45-53, zač. 26.

Sobota 31. 8. – Uloženie úctyhodného pásu našej Presvätej Vládkyne a Bohorodičky; Rúcho svetlé. Antifóny predobrazujúce. Tropár, Sláva i teraz, kondák, prokimen, aleluja a pričasten zo sviatku Uloženia rúcha (2. 7.). 1 Kor 4, 17-21; 5, 1-5, zač. 132; Mt 24, 1-13, zač. 97. Bohorodičke: Hebr 9, 1-7, zač. 320; Lk 10, 38-42; 11, 27-28, zač. 54.

Vojtech Boháč

Ikona sv. apoštola a evanjelistu Jána z ikonostasu v Poši; Autor ikony: M. Lajčiak; Foto: Ľ. Lehotský

ČO JE CIEĽOM ŽIVOTA?

ICLic. Jozef Miňo
farár farnosti Zdoba
- Sady nad Torysou

Na veľké udalosti v roku, veľké jubileá, či sviatky sa zvykne upozorňovať zavčasu. Keď je koniec októbra, začínajú vianočné reklamy a výzdoba, aby ľudia včas nakúpili darčeky a nenechávali si to na poslednú chvíľu. Pred veľkou nocou, začiatkom školského roku, pred voľbami..., vždy včas médiá, reklamy, letáky, či mítingy upozorňujú, že je už čosi nablízku.

Boh vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi upozorňuje na blízkosť Božieho kráľovstva - neba. Veľmi mocné upozornenie, či sme pripravení vstúpiť do neba, nám signalizuje mesiac august, v ktorom slávime dva veľké „sviatky neba": Premenenie Pána na hore Tábor pred troma učeníkmi Petrom, Jakubom a Jánom a Nanebovzatie Bohorodičky (Uspenie). Práve tieto dva sviatky majú upozorniť na zmysel a cieľ života každého z nás a človeka vôbec. Sviatok Premenenia Pána na hore Tábor nám ukazuje prvý rozmer, a to zámer Boží odkryť človeku pravdu o sebe: *„Pozval si Petra, Jakuba a Jána, lebo oni mali byť svedkami aj tvojej zrady. Toto videnie ich malo posilniť, aby neklesli, až uzrú tvoje utrpenie" (z Večierne sviatku Premenenia Pána).* Boh - Ježiš Kristus sa premieňa pred svojimi apoštolmi a zjavuje slávu svojho Božstva: *„Tam pred nimi sa premenil: tvár mu zažiarila sťa slnko a odev mu zbelel ako svetlo"* (Mt 17,2). Peter odpovedá na toto premenenie Majstra: *„Pane, dobre je nám tu"* (Mt 17,4). Ježiš zjavuje slávu a podmaňujúcu slasť neba, aby učeníci skrze toto zakúsenie nebeskej blaženosti pamätali a uverili, že ich majster je Mesiáš, Vykupiteľ.

Ježiš vyžaduje aj odpoveď vernosti od svojich učeníkov. Ježiš sa premieňa pred učeníkmi, aby nestratili istotu, až budú svedkami udalostí Veľkého piatku. To je druhý rozmer: premena človeka – starého, telesného Adama na nového, nebeského Adama – Ježiša Krista - ako odpoveď na Ježišovo premenenie. Aj chvíľkové zakúsenie neba motivuje rozum aj vôľu človeka k jeho večnému prežívaniu v láske Božej, v neustálej Božej prítomnosti. Práve tu mnohí robíme chybu, na ktorú upozorňuje aj sv. apoštol Jakub: *„A teraz vy, čo hovoríte: «Dnes alebo zajtra pôjdeme do toho a toho mesta, pobudneme tam rok a budeme kupčiť a zarábať,» - vy predsa neviete, čo bude zajtra s vaším životom! Namiesto toho by ste mali hovoriť: «Ak Pán bude chcieť, budeme žiť a urobíme to alebo ono.»"* (Jak 4,13–15). Človek je vždy v pokušení z prostriedkov slúžiacich na ceste do cieľa - do neba, robiť si klamlivé ciele, ktoré ho neurobia trvalo šťastným, ale iba hladným po ďalšom cieli. Koľkokrát si povieme v duchu hesla „Postav dom, zasaď strom a spoď syna!", že mojím cieľom je dobre sa oženiť, či vydať, založiť si rodinu, ukončiť strednú, či vysokú školu, zarobiť peniaze, kúpiť auto, postaviť dom, či kúpiť byt, zabezpečiť budúcnosť svojich detí, dosiahnuť spoločenské postavenie, stať sa kňazom,...! A potom už bude po starostiach! Potom mi už bude dobre! Lenže zabúdame, že náš nebeský Otec vie, že toto všetko k životu potrebujeme. Po tomto všetkom sa zháňajú pohania. Našou úlohou je hľadať Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostaneme navyše (porovnaj Mt 6, 31–33) Zabúdame, že toto všetko boli, sú a budú iba prostriedky, aby sme Boha poznali, jeho milovali, jemu slúžili, a tak do neba prišli. Teda cieľom človeka je nebo, všetko ostatné je iba zastávkou na ceste do cieľa. Práve tieto zastávky dávajú človeku častokrát zabudnúť na cieľ. Ježiš chce aj nás pozvať na horu Tábor, aby aj nám dal zakúsiť svoje premenenie. Chce aj v nás zapáliť túžbu po nebi. Aby sme túto túžbu napĺňali ochotou k vlastnej premene, ochotou usporiadať svoje životné hodnoty.

„Lovec mozgov", ktorého úlohou bolo získavať špičkových odborníkov pre svoj podnik, rozprával o jednom stretnutí, ktoré hlboko ovplyvnilo jeho život. „Keď chcem niekoho získať pre náš podnik, nikdy na neho nejdem priamo. Usilujem sa najprv navodiť takú atmosféru, aby sa uvoľnil. Ponúknem mu nejaké občerstvenie a rozprávame sa o príjemných veciach. Porozprávame sa o futbale, o rodine... Keď mám pocit, že atmosféra je dostatočne uvoľnená, pristúpim k nemu bližšie, pozriem sa mu priamo do očí a veľmi vážne a dôrazne sa spýtam: „Čo je zmyslom vášho života?" Táto otázka človeka zvyčajne zaskočí, vyvolá spomienku na všetky nenaplnené túžby a to je ten pravý okamih, kedy môžem vyrukovať so svojou ponukou. Ešte sa nestalo, že by som niekoho takýmto spôsobom nezískal. No naposledy to bolo úplne inak. Použil som rovnakú taktiku a keď sa mi zdalo, že atmosféra je dostatočne uvoľnená, vyrukoval som s osvedčenou otázkou: „Čo je zmyslom vášho života?" Ten človek mi bez mihnutia oka odpovedal: „Dostať sa do neba a vziať so sebou toľko ľudí, koľko sa len bude dať." To bolo prvýkrát, čo som vo svojej kariére ostal bez slova. A v ten deň som si sám položil otázku, ktorú som zvyčajne dával iným: „A čo je zmyslom tvojho života?"

Nebojme sa položiť si otázku: „Čo je zmyslom môjho života?" Správnu odpoveď môžeme nájsť v žiariacej Ježišovej tvári na hore Tábor. Nenechávajme si odpoveď na poslednú chvíľu, ale hľadajme ju už dnes.

Jozef Miňo

obsah

Liturgický kalendár 2
Úvodník 3
Správy zo zahraničia 4
Blahoslavený o. M. D. Trčka, CSsR. 6
Správy z domova 8
Kresťanstvo nanovo objavené 12
Tajomstvá úspešnej výchovy na katolíckej škole 14
Múdrosti Otcov púšte 16
Slovenskí saleziáni na Sibíri potrebujú pomoc 16
Inzercia 17
Apoštolský list o niektorých aspektoch slávenia sviatosti pokánia 18
Siedmi svätí mladíci z Efezu 19
Modlárstvo, neprekonateľné pokušenie 20
Zázračná klokočovská udalosť 22
Programy odpustových slávností 24
Dôkaz lásky 25
Svoj boj nevedieme proti ľudským nepriateľom 26
Vaše otázky naše odpovede 27
Odpustenie - cesta po ktorej kráča Boh 28
Otec Jakym (Seňkivskyj) 29
Pod srdcom mamy 30
Vyznajme svoju vieru 31
Svätá hora Athos 32
Okrúhle výročie o. Mikuláša Hricova 33
Lectio divina alebo duchovné čítanie VIII. 34
Spolok sv. Cyrila a Metoda 36
Recenzie 37
Slovník 37
Minitest, zasmejme sa, osemsmerovka 38
Detské miš-maš 39
Ako sa voláš? 40
Vianočná súťaž s Petrou 40
Krížovky 41
Programy kresťanských rádií 42
Úmysly apoštolátu modlitby 42

VEĽKODUŠNOSŤ VERIACICH UMOŽŇUJE PÁPEŽOVI POMÁHAŤ

Štedrosť katolíkov celého sveta umožňuje Svätému Otcovi naďalej pomáhať chudobným krajinám a spoločenstvám vo svete. V komuniké Rady kardinálov na skúmanie organizačných a hospodárskych problémov Svätej stolice sa hovorí, že nadácia Halier sv. Petra nazbierala v roku 2001 na charitatívne účely takmer 52 miliónov dolárov. Tieto peniaze použil Ján Pavol II. najmä pre cirkevné spoločenstvá, na podporu pastorácie a zmiernenie úbohých pomerov a núdznych situácií zapríčinených náhlym zdražovaním alebo prírodnými katastrofami. „Napriek ťažkej medzinárodnej situácii sa zachovala štedrosť mnohých ľudí, ktorí spolu so Svätým Otcom chcú prejavovať ľudskú a kresťanskú solidaritu s ľuďmi žijúcimi v biede a núdzi", píše sa v komuniké.

Z/TK KBS

KARDINÁL LOPEZ TRUJILLO OSTRO KRITIZUJE SPRÁVU EÚ O POTRATE

Správa Európskeho parlamentu o potrate narazila na veľmi ostrú kritiku zo strany Vatikánu. Predseda Pápežskej rady pre rodinu, kardinál Alfonso Lopez Trujillo nazval túto správu hanbou a hovoril o „temnom, smutnom okamihu pre túto veľkú Európu". Súčasne vyslovil chválu 240 poslancom, ktorí hlasovali proti prijatiu správy a dodal: „História uzná dôsledný humánny postoj týchto poslancov, ktorí sa postavili proti tejto správe."

Kardinál Trujillo ďalej pranieroval, že masaker nenarodených sa vo svete stále viac šíri a teraz sa k tomu v Európe pristupuje ako k všeobecnému právu. Podobne ako pri otrokárstve alebo rasovej diskriminácii príde však deň, kedy bude ľudstvo s jasným svedomím cítiť hanbu, ktorú predstavuje tento zločin.

KP/TK KBS

SVÄTÝ OTEC VYZÝVA PRI 100. VÝROČÍ MÁRIE GORETTI MLADÝCH K CUDNOSTI

Dva týždne pred Svetovými dňami mládeže v Toronte navrhol pápež Ján Pavol II. mladým ľuďom, aby podľa vzoru sv. Márie Goretti znovu začali objavovať cnosť cudnosti v medziľudských vzťahoch. Pri svojom krátkom príhovore pred modlitbou Anjel Pána v nedeľu 7. júla pripomenul 100. výročie zavraždenia tejto mladučkej 12-ročnej dievčiny (1890-1902) a jej svätosť. Jej vrah, Alessandro Serenelli, sa s hlbokou ľútosťou a vzorným správaním zúčastnil 24. júna 1950 na jej svätorečení. Svätý Otec mladým pútnikom na Námestí sv. Petra povedal:

„Svätá Mária Goretti je vzorom pre nové generácie, ktoré sú ohrozované mentalitou nedostatku vedomia zodpovednosti, mentalitou, ktorej je cudzí význam takých hodnôt, ku ktorým sa nedostaneme ústupkami. Mária mala 12 rokov a nemala ešte veľa školského vzdelania, ale mala silnú a zrelú osobnosť na základe náboženskej výchovy zo strany jej rodiny. Len tak bola potom schopná brániť samu seba hrdinskou cudnosťou, ba dokonca odpustiť svojmu vrahovi. Jej mučeníctvo pripomína, že človek sa nerealizuje povoľovaním svojim rozkošiam, ale tak, že žije svoj život v láske a vedomí zodpovednosti.

Viem veľmi dobre, moji milí mladí, že vy ste pre takéto ideály otvorení. V očakávaní stretnutia s vami o dva týždne v Toronte, by som vám už dnes chcel povedať: Nepripustite, aby kultúra chamtivosti a rozkoší umŕtvila vaše svedomie! Buďte bdelými a bdiacimi strážcami, aby ste sa tak stali pravými priekopníkmi nového ľudstva."

Z/TK KBS

BISKUP UZNÁVA ZJAVENIA MATKY VŠETKÝCH NÁRODOV

Holandský biskup Jozef Punt z Haarlemu uznal zjavenia Panny Márie Matky všetkých národov v Amsterdame ako autentické. V liste uverejnenom na stránke biskupstva Haarlem biskup Punt píše: „Ako biskup diecézy Haarlemu Amsterdam som dostal žiadosť o vyjadrenie sa v súvislosti s pravosťou zjavení Panny Márie ako Matky všetkých národov v Amsterdame v rokoch 1945-1959...

Vývoj úcty trval viac ako 50 rokov. ...Preto som (pred 6 rokmi) ešte raz požiadal o radu teológov a psychológov, týkajúcu sa výsledkov predošlých skúmaní, otázok i námietok z nich vyplývajúcich. V ich posudkoch sa konštatuje, že v zjaveniach sa nenachádzajú žiadne teologické alebo psychologické prekážky pre vyhlásenie ich nadprirodzeného pôvodu.

Požiadal som o posudok aj viacerých bratov biskupov, týkajúci sa plodov a vývoja zbožnosti; tých, ktorí v rámci vlastných diecéz zažili silnú úctu ku Panne Márii ako Matke všetkých národov. Vo svetle a sile všetkých týchto doporučení, svedectiev a vývoja a po zvážení všetkého v modlitbe a teologických úvahách som dospel k záveru, že zjavenia Matky všetkých národov v Amsterdame spočívajú v nadprirodzenom pôvode."

Úradníčke Ide Peedermann sa mala v kostole Thomas-von-Aquin-Kirche v Amsterdame zjavovať Matka Božia Mária v rokoch 1945 až 1961 viac ako 50 ráz. Vizionárka Ida Peedermann zomrela pred šiestimi rokmi ako 90-ročná.

Biskupský úrad Haarlem - www.bisdomhaarlem.nl

TK KBS

slovo - časopis gréckokatolíckej cirkvi

■ Vydáva Náboženské vydavateľstvo PETRA s cirkevným schválením Gréckokatolíckeho biskupstva pod č.j. 3317/99. ■ **Šéfredaktor:** Mgr. Juraj Gradoš ■ **Cenzor:** Anton Mojžiš ■ **Redaktori:** Adriana Dolinská, Mgr. Anna Ondovčíková ■ **Grafická úprava:** Ján Jalakša ■ **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 3, P. O. Box 204, 080 01 Prešov, *tel./fax:* 051-7733323, *e-mail:* slovogrk@nextra.sk, *web stránka:* http://home.nextra.sk/petragrk ■ **Externí redaktori:** *Košice:* ThLic. Michal Hospodár - tel./fax: 055-642 1712, *Kanada:* Jozef E. Suchý - e-mail: jesuchy@pathcom.com, *Vojvodina:* Mgr. Roman Miz - tel./fax: 00381-21-615 590 ■ **Osvit, tlač a väzba:** Vydavateľstvo Michala Vaška Prešov ■ **Celoročné predplatné:** *Slovensko:* 360 Sk, *Európa:* 720 Sk (24 USD), *zámorie:* 970 Sk (29 USD); číslo účtu pre zahraničné objednávky: 262 872 8493/1100, SWIFT KÓD: TATR SK BX, var. symbol: 2002 ■ *Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Zaslané rukopisy nevraciame. Všetky neoznačené snímky sú z archívu redakcie. Uzávierka pre spravodajstvo do ďalšieho čísla je 7. augusta 2002* ■ Novinové zásielky: 13/VsRP/99 ■ ISSN 1335-7492 **Snímka z titulnej strany:** Ikona Bohorodičky, snímka: archív redakcie

POČET PREDPLATITEĽOV
5538

Blahoslavený o. Metod Dominik Trčka, CSsR -

model kresťanského, reholného a kňazského života pre nové generácie

O. Metod Dominik Trčka so svojím otcom Tomášom

Ak vezmeme do rúk čísla slovenských denníkov a časopisov, za posledné mesiace sa v nich v súvislosti s katolíckou cirkvou a jej predstaviteľmi píše predovšetkým o pedofílii kňazov a o spôsobe financovania cirkvi. Čitateľ môže nadobudnúť dojem, že toto sú najväčšie problémy cirkvi, ktorá, ak by sme ju posudzovali len podľa článkov z dennej tlače, nielenže nič dobré nerobí, ale priam škodí človeku i spoločnosti. Kresťanovi sa však natíska otázka: „Či je to skutočne tak? Je toto skutočne pravdivý obraz cirkvi, ktorej členom som aj ja?" Či pozvania Ježiša Krista ku svätosti, ktoré tak často opakuje aj jeho služobník pápež Ján Pavol II., sú len prázdnymi slovami, alebo vysokým, a pre „obyčajných smrteľníkov", nedosiahnuteľným ideálom, ktorý aj tak málokto v „normálnom" živote realizuje?

Prešlo ešte len niekoľko mesiacov od beatifikácie dvoch kresťanov, reholníkov, kňazov, pôsobiacich na území východného Slovenska, ktorí vydali svedectvo viery v Ježiša Krista a vernosti cirkvi, zápasiac o práva a slobodu človeka, a zdá sa, akoby sa už na to všetko zabudlo! Denníky a časopisy akosi príliš rýchlo zabudli na ich svedectvo, ktoré ešte niekoľko dní predtým ospevovali. Možno je to aj preto, že nepochopili správne význam beatifikácie reholného kňaza a prvého protoihumena gréckokatolíckych redemptoristov o. Metoda Dominika Trčku a baziliána Petra Pavla Gojdiča, neskoršieho prešovského vladyku. Prvoradým cieľom ich beatifikácie určite nebolo zviditeľnenie Slovenska ako štátu, ale predovšetkým uznanie a odporúčanie zo strany cirkvi, že títo dvaja sú modelmi kresťanského, reholného a kňazského života pre celú našu miestnu cirkev i obyvateľov Slovenska. Slová pápeža, že máme nasledovať príklad viery a lásky dvoch blahoslavených mučeníkov, adresované nám všetkým 4. novembra 2001 na Svätopeterskom námestí v Ríme počas modlitby Anjel Pána, neboli určené len pre ten jeden významný deň, ale mali by sa stať naším osobným „pastoračným programom", ktorého realizácia závisí nielen od kňazov, ale od každého jedného člena cirkvi. Príklady života svätých a blahoslavených nás však učia, že svätými sa nerodíme, ale sa nimi stávame.

Procesom rastu prešiel aj sám blahoslavený Metod, ktorý praktickým životom a osobným príkladom predišiel to, čo Svätý Otec v dnešných časoch so zápalom kladie veriacim, a zvlášť kňazom na srdce. On sa totiž už od študentských čias snažil byť horlivý v duchovnom živote i v zachovávaní svojich každodenných povinností, čo mu zostalo až do smrti. Toto ako predstavený kláštora a neskôr aj viceprovincie vyžadoval od svojich podriadených, ale zároveň sa o to aj sám snažil. Metod po vstupe do juvenátu vložil svoj život do Božích rúk oddávajúc sa mu úplne, priam až s detinskou dôverou. Na presvedčení, že Boh dopúšťa, ale nikdy neopúšťa budoval aj svoj duchovný život, z ktorého sa rodil horlivý apoštolát.

Jeho osobná túžba po svätosti sa prejavovala aj v úcte, akú mal ku *svätým* a blahoslaveným, ktorí boli pre neho životnými vzormi. Horlivosť sv. Alfonza, jednoduchosť a pokora sv. Gérarda, poslušnosť sv. Jozefa, vernosť sv. Jozafáta, láska k slovanskému ľudu sv. Cyrila a Metoda, to všetko boli cnosti, na ktorých budoval svoj asketický život a ktoré sa snažil čo najviac prehĺbiť. Nad jeho snahami bdel Svätý Duch, ktorým sa dal viesť a ktorého bol veľkým ctiteľom.

Ešte ako študent si uvedomoval, že bez modlitby a snahy o hlbší duchovný život sa nedá napredovať. Čas v seminári využil okrem intelektuálneho štúdia aj na prehĺbenie úcty k Eucharistii, Božskému Srdcu a Bohorodičke. Keď pápež Pius X. vydal dekrét o častom svätom prijímaní, s radosťou to spolu s ostatnými študentmi využíval pre svoj duchovný rast. Patril medzi organizátorov mariánskych akadémií a zakladateľov Ligy Eucharistického Srdca Ježišovho. Ikona Matky Ustavičnej Pomoci a svätý ruženec sa stali jeho celoživotnými sprievodcami. Ako predstavený kláštora v Stropkove i Michalovciach založil pre gréckokatolíkov Arcibratstvo Matky Ustavičnej Pomoci a Sv. Ruženca, ktoré potom zakladal a šíril aj na ľudových misiách. Jeho mariánsku spiritualitu charakterizuje jeho obľúbená pieseň: *„Nedaj nám zahynúť, ó Božia Matka, kresťanskému ľudu..."*.

Z obyčajného chlapca z viacpočetnej chudobnej rodiny, z normálneho seminaristu nijako zvlášť nadaného, ale zato zapáleného a horlivého pre spásu duší, sa stal známy misionár, rozpaľujúci veriacich Božou láskou a privádzajúci ich do jednoty s Nebeským Otcom. Táto premena ho ale stála množstvo síl a utrpenia, obiet a odriekania. Neraz unavený ustavičným vysvetľovaním, do krajnosti vysilený chorobami, neprijatý, vysmiaty, nepocho-

pený veriacimi, ba niekedy i vlastnými spolubratmi, prichádzal pred bohostánok s prosbou na perách o pomoc a posilu do ďalšieho napredovania.

Časy svetových vojen i hospodárskych a politických kríz poznačili aj život komunity redemptoristov, ktorej bol o. Metod dlhé roky predstaveným. Apoštolát na východnom Slovensku bol spojený okrem iného aj s obrovskými materiálnymi ťažkosťami, ktoré boli často prekážkou k úspešnejšej práci a rozvoju apoštolátu. Situácia sa nezmenila ani o niekoľko rokov. Keď v roku 1928 P. Hudeček vizitoval kláštor, v správe napísal: *„(...) Dom je veľmi biedny až tak ďaleko, že snáď ozajstným zázrakom je, že spolubratom vystačí na každodenný chlieb. Aj napriek tomu sú spokojní a na zahálanie nie je miesto.“* Táto spokojnosť a horlivosť členov kláštora bola určite zásluhou stropkovského igumena, ktorým bol o. Trčka, a o ktorom vizitátor napísal: *„Prezieravo riadi svoj dom“*.

Z každodenných modlitieb a prinášaných obetí sa rodil apoštolský úspech, ktorý nebol len ľudským dielom, pretože blahoslavený Metod ho staval predovšetkým na Božej vôli. Na počiatku jeho apoštolského diela, započatého už v reholnom seminári, stála *Jednota modlitby za obrátení a sjednocení Slovanů v Církvi katolické*, založená študentmi redemptoristami v roku 1906 v Oboříšti. Cieľom spolku bolo *„viesť členov k modlitbe a malým obetám za náboženskú obrodu Slovanov na podklade pravej viery“*. Členmi Jednoty boli nadšenci túžiaci pôsobiť predovšetkým na Balkáne, čo sa im však v skutočnosti nikdy nepodarilo realizovať. Títo mladí misionári však s horlivosťou pokračovali v apoštoláte tam, kde ich Boh prehovárajúci skrze predstavených poslal. Láska blahoslaveného Metoda k Bohu a k ľuďom, denne prehlbovaná modlitbou a sviatostný život, ho hnala zachraňovať duše a privádzať ich do Kristovho ovčinca. Emigranti a vojaci na Svätej Hore, zbožný český a moravský ľud, jednoduchí gréckokatolíci v Halíči a pod Karpatmi, gazdovia i robotníci, páni i slúžky, inteligencia i negramotní, Slováci i Rusíni, kresťania i židia, mladí i starí, to všetko boli kategórie ľudí, s ktorými sa stretával, ktorým slúžil a ohlasoval radosť Kristovho zmŕtvychvstania a vykúpenia. Horlivý za Boží dom a starostlivý o zverené mu stádo zostal až do konca. Ba ešte aj vo väzení, tvrdiac, že bol protoigumenom, bral všetku vinu na seba. Takto *„chcel chrániť všetkých ostatných redemptoristov, aby neboli väznení, alebo aby ich nevypočúvali“*. Jeho láska sa však neohraničovala len na rodinných príslušníkov, spolubratov či priateľov, ale podľa vzoru Spasiteľa dokázal milovať aj svojich nepriateľov. Zomierajúc v bolestiach na smrteľnej posteli dobromyseľne odpustil svojim nepriateľom.

Jeho „projekt rastu vo svätosti“ prinášal ovocie a páčil sa aj iným, takže bol viackrát vážnym kandidátom na biskupský stolec v Užhorode i v Prešove. Zachované svedectvá vladyku Dionýza Njaradiho a vladyku Bazila Takáča, generélneho predstaveného redemptoristov P. Patrika Murraya, generálneho konzultora P. Jána Hudečka, či pražského provinciála P. Jána Haderku ho chválili ako dobrého, čnostného a duchovného reholného kňaza, ktorý má schopnosti riadiť eparchiu. Pred biskupstvom ho pravdepodobne „zachránil“ len ten fakt, že generálny predstavený redemptoristov sa odvolal na sľub, ktorý dávali členovia kongregácie, podľa ktorého nemohli prijímať žiadne úrady mimo kongregácie, iba ak by si to sám Svätý Otec žiadal a zároveň by udelil aj dišpenz od sľubu. Keď bola v decembri 1945 založená gréckokatolícka viceprovincia redemptoristov so sídlom v Michalovciach, práve on bol menovaný za jej prvého predstaveného.

Nepriatelia cirkvi mu už nedovolili realizovať plány s viceprovinciou, pretože v roku 1949 bola v tichosti komunistickým režimom zrušená a jej členovia, aby zachránili, čo sa ešte dalo, prešli navonok do bratislavskej rímskokatolíckej viceprovincie. Toto riešenie však nemalo budúcnosť, lebo štátne orgány a tajná polícia sledovali každý krok blahoslaveného i jeho spolubratov, ba dokonca boli informovaní, že aj naďalej tajne riadi zrušenú viceprovinciu. Likvidácia mužských kláštorov počas Barbarskej noci z 13. na 14. apríla 1950 priniesla o. Metodovi, tak ako stovkám iných reholníkov, internáciu a väzenie.

Dva roky v internácii, počas ktorej viackrát prešiel krutou vyšetrovacou väzbou, ho nezlomili. Nepodľahol ani nátlakom a vykonštruovaným obvineniam počas procesu na Krajskom súde v Bratislave. Nezúfal si ani vo väzniciach v Ilave, na Mírove či v Leopoldove, vtedy už dosiahol pomerne vysoký vek a rozmanité choroby ho neopúšťali, keď žiadna jeho žiadosť, či žiadosti jeho rodiny o amnestiu alebo skrátenie trestu neboli nikdy vypočuté.

Vo väzení, nakoľko sa dalo, realizoval svoje presvedčenie, že akými sme my, taká bude naša viceprovincia, teda to, čo sme ochotní vniesť do spoločenstva my, to bude tvoriť spoločenstvo a tým sa bude charakterizovať. Neváhal sa preto deliť so spoluväzňami o to málo, čo mu ešte zostalo, rozdával úsmev či dobré slovo. Aj za mrežami staval na tom, že bez Božej vôle sa nedeje nič a ako sám tvrdil, len jej ďakoval, že je ešte stále nažive. Boh si ho každým dňom pripravoval na vydanie svedectva, čo on neodmietol. Len každodenná vernosť Bohu aj v maličkostiach ho priviedla k rozhodnutiu, ktoré urobil vo chvíli, kedy by sa mnohí radšej uchýlili ku klamstvu. Veď ako tvrdí jeho spoluväzeň Mons. Antonín Bradna, stačilo len tak málo, stačilo povedať: *„Zpívám si Kolíne, Kolíne“*, a nič by sa nestalo, ale o. Metod povedal dozorcovi, že spieva koledu. Dozorca: *„Hned vylít, že je to nedovolená náboženská propaganda no a sebral ho a odvedl do tý takzvaný korekce“*. Vykoledoval si korekciu, ktorá mu celkom podlomila zdravie a priviedla ho na smrteľné lôžko.

Dominikán P. Pio Krivý vo svojom svedectve o stretnutí s blahoslaveným Metodom Trčkom ako spoluväzňom opisuje okrem iného aj korekciu a dodáva: *„Keď sa Metod vrátil «zo skvelej zimnej rekreácie», už to nebol Metod akého ho všetci poznali. Tvár mal prepadnutú. Telesne úplne vyčerpaný, zmorený, premrznutý. Tam zostala jeho bodrosť. Chradol zo dňa na deň. Už sa viac nezotavil. Začiatkom druhej polovice marca 1959 začal navidomoči chradnúť. Bežnú väzenskú stravu jeho žalúdok neprijal a nič iného nedostal, iba keď poniektorý spolubrat načierno mu uvaril čaj. Uložil sa do postele. Na tretí deň 24. marca* (úmrtný list o. Metoda Dominika Trčku ako deň jeho smrti uvádza 23. marec 1959), *na sviatok svätého Archanjela Gabriela, medzi 14-15 hodinou, zomrel.“*

Blahoslavený Metod sa pre spoluväzňov stal nebojácnym svedkom viery v Boha a žiarivým príkladom toho, že Boh dáva kresťanom silu napredovať a ak je to Jeho vôľa, aj prijať na seba mučenícku smrť. Pre nás kresťanov, stojacich na prahu tretieho tisícročia, je príkladom rastu vo svätosti a spolupráce s Božou milosťou. Aj my máme príležitosť každodenne, a zvlášť počas slávenia jeho sviatku (25. augusta) prosiť tak, ako kedysi on prosil na hroboch mučeníkov, v katakombách a v Koloseu v Ríme o dar viery a vytrvalosti, o dar a pomoc v realizácii nášho osobného *„plánu rastu vo svätosti“*.

o. Atanáz, CSsR

KLOKOČOV - Aj v prázdninovom mesiaci júl sa stretli veriaci na slávení Fatimskej soboty v pútnickom Klokočove. Sv. liturgii predchádzala modlitba paraklisu – čo je vlastne prosebný kánon k Presvätej Bohorodičke zostavený mníchom Teosteritok – a modlitba sv. ruženca.

Archijerejskú sv. liturgiu slávil s prítomnými kňazmi vladyka Milan Chautur, CSsR. V kázni sa vladyka Milan zameral na osvetlenie významu mariánskych pútnických miest, ktoré sú hojne navštevované najmä v letnom období. Aj Klokočov sa už stal tradičným, známym a obľúbeným pútnickým miestom, kde nebeská Matka pomáha svojim deťom k duchovnému a často aj k telesnému životu. V závere vladyka oznámil, že na hlavný sviatok Uspenia Bohorodičky (celoexarchátny odpust) v auguste t. r. zavíta do Klokočova apoštolský nuncius J. H. Nowacki a pozval pútnikov na toto duchovné podujatie.

Liturgická časť sa ukončila Molebenom k Presvätej Bohorodičke. Úplne na záver ako zvyčajne bola beseda na tému: kresťanská dovolenka a voľný čas. Slnkom zaliatu a duchovne bohatú júlovú Fatimskú sobotu organizačne zabezpečil košický protopresbyterát.

Michal Hospodár

TREBIŠOVSKÝ PROTOPRESBYTERÁT - Do pekného slnečného sobotňajšieho rána sa prebudili účastníci IV. ročníka tretej etapy cyklotúry trebišovského gréckokatolíckeho protopresbyterátu v znamení hesla:

„S mládežou celého sveta!"

Tak ako predchádzajúce etapy, aj táto ktorá merala 71,10 km, bola odštartovaná z farnosti Nový Ruskov cez Trebišov, Zemplínske Hradište, Kožuchov a Hraň, kde bola oddychová prestávka. Práve tu sa s vyše stopäťdesiatimi bicyklami zasypalo nádvorie gréckokatolíckej kaplnky, zasvätenej svätému Jánovi Krstiteľovi. Pomerne unavení mladší aj starší účastníci cyklotúry boli po príchode milo privítaní s podaním občerstvujúcich nealko nápojov, sladkými zákuskami a obloženými chlebíčkami.

V priebehu polhodinovej oddychovej prestávky sa všetci účastníci aj s duchovným správcom pomodlili v kaplnke spoločnú modlitbu. To, že táto akcia bola dobre pripravená, ocenil v závere príhovoru o. Dancák, ktorý sa poďa-

➲➲➲

Diecézna odpustová slávnosť Božského Srdca v Sabinove

„K Tvojmu Srdcu sme dnes prišli...", v duchu slov tejto nábožnej piesne sa niesli dni slávenia sviatku Božského Srdca a zároveň diecéznej odpustovej slávnosti v Sabinove. Začali sme v samotný deň sviatku Božského Srdca molebenom a sv. liturgiami v jazyku slovenskom i cirkevnoslovanskom. V sobotu popoludní sme pokračovali bohatým programom – Veľkou večierňou s litijou, Molebenom k blahoslavenému biskupovi-mučeníkovi P. Gojdičovi, sv. liturgiou, pri ktorej sa veriacim v homílií veľmi výstižne prihovoril o. RNDr. Jozef Voskár, ktorý podotkol okrem iného, že plameň lásky Božského Srdca dokáže roztaviť aj to najzatvrdilejšie kamenné ľudské srdce.

„Chváľ, duša moja, Pána...", týmito slovami druhej antifóny sa k nám z nástenného nápisu i osobne prihovorili, resp. začali svoj program inaugurácie – pomenovania zboru – deti a mládež z našej farnosti. Podporiť a povzbudiť ich prišiel aj zbor Cantica, reprezentujúci mesto Sabinov, v podaní ktorého zaznel aj staroslovienský Otče náš. *ZOE EN CHRISTO – Život v Kristovi* – výstižné pomenovanie nášho mládežníckeho zboru, ktorý hudbou a spevom bude prispievať ku kráse liturgických obradov a ozvláštňovať spoločenské udalosti. Kiež by ich (každého člena) toto účinkovanie v ňom naplnilo opravdivou duchovnou radosťou, elánom a túžbou pripodobniť sa svojím životom, spevom či slovom nášmu Pánovi.

Je nedeľa – 9. júna 2002. Po predchádzajúcom celodennom upršanom dni aj nedeľné ráno bolo svojím vrtošivým počasím pre nás skúškou vo viere. Vydrží aspoň počas slávnostnej svätej liturgie chvíľu nepršať? „Slabá je vaša viera, ak prichádzate s veľkými dáždnikmi", doberal som si prichádzajúcich veriacich. „Blahoslavený biskup-mučeník Pavol Gojdič, ktorého relikvie ododnes budeme mať aj v našom chráme, nám zaiste vyprosí pekné počasie", tvrdil som. A naozaj. Stalo sa to skutočnosťou. Kým utiereň sa slávila ešte v chráme, už počas Akatistu k Božskému Srdcu, ktorý prišiel odslúžiť bývalý predchodca o. ThDr. Vojtech Boháč, PhD., nás ohriali prvé slnečné lúče, ktoré potom sprevádzali aj slávnostný sprievod miništrantov, bohoslovcov, kňazov z celého dekanátu, či z biskupského úradu, ba aj novokňazov, samozrejme s hosťom najvzácnejším, samotným o. biskupom Dr. h. c. Jánom Hirkom. Prekvapením odpustovej slávnosti bol aj nový relikviár s ostatkami už spomínaného o. biskupa-mučeníka Pavla Gojdiča, ktorý práve v našej farnosti pôsobil vo svojich začiatkoch kňazstva ako kaplán. A jeho úctu k Božskému Srdcu vyzdvihol vo svojej homílii aj o. biskup, ktorý zároveň poukázal aj na to, že Pán Ježiš sa k nám prihovára rečou srdca, aby tejto reči porozumel každý jeden človek.

Po skončení slávnostnej svätej liturgie o. Peter Milenký, správca farnosti Lutina odslúžil Moleben k Božskému Srdcu, počas ktorého bolo myrovanie a po ňom zakončenie odpustovej slávnosti.

Vďaka, blahoslavený biskup P. Gojdič, za pekné počasie, ktoré si nám vyprosil. Vďaka, Pane, za hojnosť milostí, ktorými nás obdarovávaš každodenne, aj keď mnohokrát nie sme toho hodní, no vypočuj nás, prosíme, keď s pokorným srdcom voláme: *„Božské Srdce Ježišovo, láskou k nám horiace, zapáľ naše srdcia láskou k Tebe"*.

Peter Šturák

Nezabudnuteľná slávnosť v Milhostove

Každého, kto v nedeľu 30. júna t. r. prechádzal obcou Milhostov, vítali už na začiatku dediny žltobiele stužky, ktoré oznamovali, že sa tu niečo koná a určite mnohí boli zvedaví, čo je to za slávnosť. Pre obyvateľov Milhostova a zvlášť pre gréckokatolíkov to bola slávnosť túžobne očakávaná 700 rokov, lebo odvtedy sa datuje vznik našej obce – slávnosť posviacky základného kameňa gréckokatolíckeho chrámu.

Takmer pred troma rokmi zavítal k nám košický exarcha vladyka Milan Chautur, CSsR, aby posvätil skromné priestory provizórnej kaplnky, kde sa veriaci schádzali na slávení svätej liturgie a na spoločných modlitbách. Práve vtedy vladyka Milan akoby rozdúchal malý plamienok uhlíka túžby po vlastnom chráme, ktorý v srdciach gréckokatolíkov driemal celých 700 rokov. Počas týchto troch rokov začal tento uhlík viac tlieť, až sa premenil na veľký plameň túžby po láske k Bohu, túžby postaviť si vlastný chrám. Aj takéto slová zneli z úst duchovného otca Ladislava Praščáka, správcu tejto filiálnej obce, na privítanie vzácnej návštevy – vladyku Milana Chautura, ktorý tentokrát zavítal k nám, aby nám posvätil základný kameň chrámu Premenenia Pána. Ale ako sám vladyka Milan povedal, bol prekvapený, pretože prichádzal do Milhostova s tým, že ide posvätiť základný kameň, ale vítali ho už vysoko sa vypínajúce múry stavby chrámu, ktorú už z diaľky vidieť a akoby chcela všetkým povedať, že tu raz bude stáť nový gréckokatolícky chrám.

V sobotu, keď vrcholili prípravy, počasie veľmi neprialo, ale všetci verili, že v nedeľu Pán požehná krásny slnečný deň. A tieto modlitby veriacich boli vyslyšané. Slniečko od rána krásne svietilo a možno aj preto sa na tejto slávnosti zúčastnilo vyše 350 ľudí - veriacich oboch katolíckych obradov, ale aj veriacich evanjelickej cirkvi.

Zostalo teda vašej generácii, povedal v závere slávnosti vladyka Milan, zanechať budúcnosti chrám, chrám cirkvi katolíckej, východného obradu, svedectvom oslavy toho, ktorý je naším Otcom a ku ktorému všetci smerujeme. A my všetci sme si tieto slová zapísali

Snímka: M. Bizup

hlboko do našich srdc a budeme sa snažiť pokračovať v diele, ktoré sme začali.

Prvá svätá liturgia v novostavbe chrámu už bola odslúžená. Tá ďalšia, druhá v poradí, bude až po úplnom dokončení výstavby chrámu a jeho znovuposvätení. My veríme, že Pán bude žehnať naše úsilie, našu túžbu a prácu a tento chrám zasvätený Premeneniu Pána na hore Tábor sa čoskoro dokončí, aby v ňom mohla byť vždy znova a znova sprítomňovaná obeta tela a krvi Božieho Syna.

A. Ondovčíková

POŽEHNANIE SÚSOŠIA SV. CYRILA A SV. METODA V SEČOVCIACH

Na sviatok sv. Cyrila a Metoda celebroval o 10.30. hod košický arcibiskup Mons. Alojz Tkáč slávnostnú svätú omšu v rímskokatolíckom kostole a košický exarcha Mons. Milan Chautur slúžil archijerejskú liturgiu o 10.00 hod. v gréckokatolíckom chráme v Sečovciach. Po ich ukončení sa všetci stretli na Námestí sv. Cyrila a sv. Metoda, kde bolo odhalené a biskupmi požehnané súsošie sv. Cyrila a sv. Metoda, ktorého autorom je Mgr. Drotár.

TK KBS/jš

koval všetkým sponzorom a organizátorom za prípravu celej tejto akcie. Ďalšia odpočinková prestávka nasledovala vo farnostiach Novosad a Kysta, kde sme sa rozlúčili so slovami: „Nech vás Pán Boh sprevádza na ďalšej ceste!“

František Pustai

HUMENNÉ - Väčšina obyvateľov Starých Valaškoviec sa pred 65 rokmi preťahovala do Humenného. Veľmi túžili mať svoj vlastný chrám . Táto túžba sa im splnila až v poslednom období. Na sviatok sv. Pera a Pavla bol v novom chráme prvý odpust za hojnej účasti veriacich. Slávnostným kazateľom bol o. Rastislav Baka z Prešova. Správca farnosti o. Anton Uhrín vyzdvihol myšlienku z jeho homílie: „Byť bohatý, je odvodené od spojenia slov Boh a Ty. Iba tento vzťah dáva trvalé a plnohodnotné bohatstvo.“

Boris Voroňák

VATIKÁN - V piatok 28. júna 2002 napoludnie vymenoval pápež Ján Pavol II. vo Vatikáne za pomocného biskupa Spišskej diecézy Mons. Štefana Sečku, ktorý doteraz pôsobil ako vicerektor Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule.

Mons. Štefan Sečka sa narodil 6. júla 1953 v Spišskom Štvrtku. Po rokoch prípravy na kňazstvo v bratislavskom seminári bol vysvätený za kňaza Spišskej diecézy 6. júna 1976. Svoju pastoračnú službu vykonával ako kaplán v Spišskej Novej Vsi a Dolnom Kubíne, neskôr ako farár v Liptovských Revúcach. V roku 1990 bol vymenovaný za vicerektora Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule. V roku 1992 mu bol udelený titul „kaplán Jeho Svätosti“. Mons. Sečka dosiahol licenciát posvätnej teológie na Katolíckej univerzite v Krakove a v roku 2000 zavŕšil svoje štúdiá doktorátom na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

KBS

APOŠTOLSKÝ EXARCHÁT KOŠICE - Program vladyku Milana:

29.6.2002 - na sviatok apoštolov Petra a Pavla slúžil o. biskup archijerejskú sv. liturgiu v Markovciach pri príležitosti 265. výročia chrámu. Pri tejto príležitosti posvätil nový bohostánok a sedemramenný svietnik.

30.6.2002 – slúžil archijerejskú sv. liturgiu v Milhostove, pri ktorej posvätil základný kameň stavby chrámu a popoludní v Cejkove posvätil zvony.

1.7.2002 – sa v Slovinkách vladyka Milan stretol s mládežou Spišského dekanátu.

3.7.2002 – vladyka Milan sa zúčastnil prázdninového stretnutia s mládežou v Kráľovciach a túry na Makovicu. V Čižaticiach slúžil archijerejskú sv. liturgiu.

4.7.2002 – vladyka Milan slúžil archijerejskú sv. liturgiu v predvečer exarchátnej odpustovej slávnosti v Sečovciach na sviatok Cyrila a Metoda. Na nasledujúci deň sa zúčastnil slávnostnej archijerejskej sv. liturgii, po ktorej požehnal súsošie na námestí sv. Cyrila a Metoda.

6.7.2002 – slávil archijerejskú sv. liturgiu v Klokočove, pri príležitosti Fatimskej soboty.

7.7.2002 – vladyka Milan sa stretol s rodákmi zo Starinského vodného diela a slávil tam aj sv. liturgiu.

Od 8.7.2002 do 29.7.2002 - vladyka bol na služobnej ceste v USA a v Toronte.

Martin Mihaľ

BRATISLAVA - Apoštolský nuncius Mons. Henryk Nowacki predsedal v pondelok 1. júla 2002 v Dóme sv. Martina v Bratislave ďakovnej svätej omši pri príležitosti 40. výročia kňazskej vysviacky. Z rúk biskupa Mons. Ambróza Lazíka prijali kňazské svätenie 15 kňazi v Dóme sv. Martina v Bratislave práve 1. júla 1962. Slávnosti sa zúčastnili desiati kňazi. Medzi jubilujúcimi kňazmi sú aj dvaja biskupi Mons. František Tondra, spišský diecézny biskup a Mons. Vladimír Filo, bratislavsko-trnavský pomocný biskup.

Homília biskupa Tondru sa niesla v duchu vďaky za dar a poslanie, ktoré im bolo zverené.

Jubilujúcim kňazom sa na konci svätej omše prihovoril aj Mons. Nowacki a poďakoval im za utrpenie a svedectvo viery, ktoré počas svojho pôsobenia a zvlášť počas totality priniesli. Poďakoval im za vernosť a oddanosť a za duchovné dobro, ktoré prostredníctvom nich sa dostalo Božiemu ľudu. Na záver im udelil požehnanie do ďalších rokov.

TK KBS

...láska je to, čo chceš ty...

V tomto roku sa organizátori Regionálne osvetové stredisko a Mestský úrad Trebišov, Cirkevné spoločenstvá mesta Trebišov, Cyrilometodská spoločnosť a Národné osvetové centrum Bratislava rozhodli opäť vrátiť k pôvodnému názvu Gorazdov ekumenický festival sakrálnych skladieb Trebišov 2002, ktorý sa konal 16. júna 2002 v Mestskom kultúrnom stredisku v Trebišove.

Ako to už býva zvykom, v úvode zaznela znelka GEFSS. Martina Ruttkayová zarecitovala báseň venovanú sv. Gorazdovi. Festival slávnostne otvoril riaditeľ Regionálneho osvetového strediska v Trebišove Mgr. Rastislav Tóth. Život a dielo sv. Gorazda priblížil prítomným podpredseda Cyrilometodskej spoločnosti v Bratislave PaeDr. Miroslav Holečko.

Detské zbory zastupoval detský gréckokatolícky zbor Plamienok z Breziny (ved. Mária Hrešková), ktorý sa Gorazdových slávnosti zúčastnil aj v minulom roku. „...vezmi si moje srdce, vezmi si moju myseľ...", takéto slová zneli v piesňach 30-členného gréckokatolíckeho zboru Cherubín z Trebišova (ved. Slávka Tkáčová). Mládežníci zo Slivníka – Kuzmíc z rímskokatolíckeho zboru Prameň lásky (ved. Ing. Mária Zuskáčová) dostali do vienka krásny dar spevom chváliť Pána. Spievajú 3-4 hlasné piesne za doprovodu gitár a organu. Sú pravidelnými účastníkmi okresných prehliadok cirkevných zborov a gorazdových slávností. Na javisku vynikali aj pekné hlasy speváckov v staroslovienčine z gréckokatolíckeho mládežníckeho zboru pri chráme Nanebovstúpenia Pána v Zemplínskom Hradišti (ved. Martina Ferková). Svojím spevom chválili a velebili Boha aj gréckokatolícki mládežníci z Michalian, ktorí si svoj zbor pomenovali Sinaj (ved. Mgr. Lucia Kondášová).

Dospelých zastupovali dva zbory - rímskokatolícky zbor dospelých pri chráme Sedembolestnej Panny Márie vo Vojčiciach (ved. MUDr. Mária Gofusová), ktorý vznikol len nedávno a dôstojným vystúpením prispel k oslave sv. Gorazda. Gréckokatolícky zbor sv. Michala z Trebišova (ved. Mgr. Bibiána Bartková) svojím spevom odkrýva krásu a duchovné bohatstvo byzantského obradu. Je častým hosťom na odpustových slávnostiach, primičných liturgiách, posviackach chrámov a iných cirkevných a kultúrnych podujatiach. Na záver zaspievali „Mnohaja lita". Obecenstvo dojaté prekrásnym spevom spomínaného zboru povstalo a potleskom si vyžiadalo ešte 2 dodatky.

Vedúci zborov od riaditeľa Regionálneho osvetového strediska Mgr. Radoslava Tótha v Trebišove obdržali diplomy, ktoré im budú pripomínať účasť na VIII. GEFSS, primátor mesta Ladislav Michalanský im venoval suveníry mesta a Paedr. Miroslav Holečko publikáciu „Prvý po mene známy...II".

Medzi vystúpeniami zborov sa uskutočnilo vyhodnotenie výtvarnej súťaže „Sväté Trojhviezdie – Cyril, Metod, Gorazd – 6. ročník". V tomto roku sa do súťaže zapojilo 9 základných a umeleckých škôl z okresu s 80 výtvarnými prácami. Víťazi v piatich kategóriach boli odmenení diplomami a vecnými cenami. Víťazné práce postupujú na celoslovenskú súťaž Výtvarné Námestovo.

Základným cieľom festivalu bolo a ostáva iniciovať umeleckú tvorbu zborových a iných telies, predmetom činnosti ktorých je sakrálne umenie.

Kvetoslava Porhinčáková

Turnaj kurátorov

Zdalo sa, že v našej farnosti deň 23. jún bude taký, ako po minulé roky – možno slnečný, možno upršaný, ale ničím výnimočný. Mala som pravdu, bol pekný a slnečný, no predsa niečím nezabudnuteľný. V tento deň sa začal prvý ročník kurátorského turnaja. Zúčastnili sa na ňom družstvá z Ľutiny, Jakovan, Olejníkova, Hanigoviec. Hosťom turnaja boli kurátori z Havaja a pre spestrenie sa pridalo družstvo kňazov.

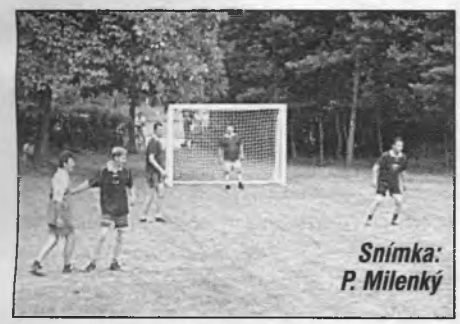

Snímka: P. Milenký

Otvorenie sa začalo slávnostnou večierňou, ktorú slúžil náš duchovný otec Peter Milenký. Po skončení večierne sa všetci sústredili na turnaj, ktorý sa odohral na farskom ihrisku – pri fare.

Všetci kurátori netrpezlivo pozerali na svojich protihráčov. Každý bol presvedčený, že práve jeho družstvo vyhrá.

No v tento deň sa nemyslelo len na futbal. Na svoje si prišli aj deti, pre ktoré tu boli pripravené hry a súťaženie s pani učiteľkou Čorňákovou. Myslím si, že sa im to páčilo, lebo za každú súťažnú disciplínu si vybojovali sladkú odmenu.

Po náročnom futbalovom zápase napokon zvíťazila Ľutina a odniesla si putovný pohár. Po skončení futbalu sa išli všetci občerstviť guľášom. Pre tých, čo majú radi dobrú hudbu, tu hrala miestna skupina „Kvapka v mori". Kurátorský turnaj ukončila diskotéka, na ktorej si zatancovali ako malí, tak aj tí skôr narodení.

Ďakujeme Bohu za deň plný šťastia a radosti, za deň plný lásky. Pane, ďakujeme Ti za to, že nad nami držíš svoju ruku, svojich anjelov, lebo tí nás v tento deň strážili tak úžasne, že sa nikomu nič nestalo.

Vďaka za to, že sme sa tu mohli všetci zísť a podeliť sa o svoje skúsenosti patrí našim sponzorom: p. Petrovi Nedeliakovi, p. Petrovi Fedákovi, p. Petrovi Krehlíkovi, p. Jánovi Bartošovi, starostovi z Olejníkova, ktorí sa vo veľkej miere pričinili o to, aby sa turnaj uskutočnil.

Verím, že sa tu o rok opäť zídeme.

Veronika Čorňáková

Slovenskí dobrovoľníci do Afriky

Traja dobrovoľníci z eRka - Hnutia kresťanských spoločenstiev detí odchádzajú v nedeľu 7. júla do hlavného mesta Kene, Nairobi, aby sa na dva mesiace zapojili do projektov, ktoré eRko podporuje z koledníckej zbierky Dobrá novina. Dobrovoľníci budú pod vedením sestry Mary Killeenovej a misionára Renata Kizita Sezana pracovať v projektoch zameraných na podporu detí z ulice. Na Slovensko majú priniesť nielen svedectvo o využití prostriedkov koledníckej zbierky, ale aj osobnú skúsenosť stretnutia s najbiednejšími - ľuďmi žijúcimi v slumoch - štvrtiach biedy na okrajoch kenského veľkomesta.

Počas svojej sedemročnej existencie podporila Dobrá novina v Nairobi projekty pomoci v celkovej výške 11,7 milióna korún. Pomoc bola určená najbiednejším a zameriavala sa na zabezpečovanie ich základných potrieb. Pobyt dobrovoľníkov v Keni organizuje eRko prvýkrát a náklady s ním spojené sú hradené z grantu partnerskej rakúskej organizácie Dreikönigsaktion (Trojkráľová akcia). Účastníci pobytu sa po návrate zapoja do prípravy koledovania a do vzdelávacích podujatí Dobrej noviny.

TK KBS/Martina Grochálová

RÍM - Pri hrobe sv. Cyrila v Bazilike sv. Klimenta v Ríme sa modlili veľvyslanci vyše 30 štátov sveta spoločne s africkým kardinálom Francisom Arinzem, predsedom Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg, za slovenský národ, za utláčaných a chudobných, za mier vo Svätej zemi, za apoštolskú púť pápeža Jána Pavla II. do Kanady, Guatemaly, Mexika a Poľska.

Počas liturgie slova, ktorú zorganizovalo Veľvyslanectvo Slovenskej republiky pri Svätej stolici, veľvyslanec Marián Servátka oboznámil hostí z 5 kontinentov s významom misie sv. Cyrila a Metoda v 9. storočí, ktorej výsledkom bolo uznanie staroslovienčiny za štvrtý liturgický jazyk na svete. Veľvyslanec pripomenul 50. výročie osadenia oltárnej dosky nad hrobom sv. Cyrila, na ktorej je latinský nápis: „Na česť sv. Cyrila postavili synovia slovenského národa, 1952."

Kardinál F. Arinze poďakoval slovenskej ambasáde za odpoveď na posolstvo Svätého Otca Jána Pavla II., ktoré predniesol na svetovom stretnutí v Assisi v tomto roku.

TK KBS/Veľvyslanectvo SR vo Vatikáne

LIPTOV - Viac ako 150 detí z celého Liptova prežilo v sobotu 22. júna pod záštitou eRka, oblastného centra Liptov svoj Deň života na spoločnom stretnutí v Liptovskej Teplej. Svätú omšu v miestnom Kostole sv. Filipa a Jakuba celebroval správca farnosti Rastislav Vaksmundský. V homílii rozvinul tému tohto stretnutia, ktorá znela „Postavme dnes všetci Boží dom!" Na základe tehly, kameňa a žiarovky prezentoval základné piliere Cirkvi, keď povedal tieto slová: „Dvanásť rokov eRka ukazuje, že ide o Božie dielo, ostaňte verní Bohu, Cirkvi a eRku v Božom dome." Po detskej svätej omši „eRkári" prechádzali rozprávkovým programom, kde na stanovištiach súťažili, rozvíjali svoje schopnosti a talenty a hľadali tému spoločného podujatia. V popoludňajšom programe deti hrami a súťažami privítali prichádzajúce letné prázdniny, kde počas nich eRko na Liptove pripraví 12 táborov pre viac ako 400 detí. Podobné dni radosti sa na Slovensku pripravujú aj v ďalších oblastných centrách.

TK KBS/Pavol Jurčaga

KRESŤANSTVO NANOVO OBJAVENÉ

Zúčastňovali sa na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách.

ŽIVOT PRVÝCH KRESŤANOV

Kresťanstvo nie je utópiou! To sme videli v predchádzajúcich úvahách. Videli sme, že v 2. storočí bolo evanjelium prežívanou skutočnosťou, ktorá hlboko vplývala na život veriacich. Vynára sa otázka: Odkiaľ sa bralo tak intenzívne prežívanie viery? A to nielen u nejakej elity, ale v širokých masách. Odpoveď znie: prameňom nového života bol **krst**. Prvotná cirkev si bola vedomá, oveľa viac ako my, že medzi kresťanom a človekom, akým sa rodíme - ty a ja - je nepreklenuteľná priepasť. Sv. Klement Rímsky, štvrtý pápež, v roku 96 napísal: *„Je nemožné stať sa kresťanom vlastnou múdrosťou, inteligenciou, vlastnou prirodzenou nábožnosťou alebo cez dobré skutky, hoci by boli vykonané aj s úprimným srdcom. Kresťan je Božím dielom!"* Je novým stvorením, povolaným k novému životu mocou Božou a jeho láskou. Tzv. Barnabášov list zo začiatku 2. storočia hovorí: *„Obnovení vďaka odpusteniu hriechov, dostali sme novú formu jestvovania, ako deti, ktoré Boh znova stvoril... Prijatím odpustenia a kresťanskej nádeje, stali sme sa novými ľuďmi, premenenými v najhlbších vrstvách našej existencie, takže v nás naozaj prebýva Boh."*

Teda nové stvorenie sa uskutočnilo v krste. Vo vedomí kresťana bol krst absolútne najvážnejšou udalosťou celého jeho života. Na ňom spočívala a z neho vyrastala úplne nová prirodzenosť kresťana.

Cirkev vedomá si toho, že krstný prameň je jediným lonom, kde sa rodia skutoční autentickí kresťania, pripravovala na prijatie tejto sviatosti s pedantnosťou, pre nás nezvyčajnou. Jej udelenie nemalo v prvotnej cirkvi nič z bezobsažnosti a formalizmu, na aké sme si navykli v dnešných časoch. Dospelí, ktorí žiadali o krst, a tých bola v prvotnej cirkvi prevažná väčšina, museli absolvovať niekoľkoročnú prípravu nazývanú katechumenát. Pozrime sa bližšie na tento jav lebo, ako sa zdá, to bolo hlavnou príčinou, že v prvotnej cirkvi bol krst skutočne prechodom do nového života, úplne odlišného, aký viedol zvyšok sveta.

Základná idea, ktorú katechumenovi ohlásili, bola: „Ak sa chceš stať kresťanom, musíš sa znova narodiť z Ducha Svätého, musíš zomrieť starému spôsobu života a s Kristom vstať k novému. Toto všetko je Božím dielom v člove-

kovi." To preto, aby sa kandidát hneď od začiatku otvoril Božiemu pôsobeniu. Aby bol poslušným učeníkom, s ktorým Boh môže začať dejiny spásy, čo bolo vlastne cieľom katechumenátu. Tento sa začínal ohlásením evanjelia. Cirkev totiž nikdy nepoznala inú cestu k obráteniu, ako konfrontovať človeka s Radostnou zvesťou, ktorá hovorí najprv o otroctve, v akom sa človek nachádza a robí ho neschopným lásky. Potom hovorí o Kristovi, ktorý na seba vzal náš hriech a ním obťažený zomrel na kríži. Boh ho však vzkriesil z mŕtvych, zničil náš hriech a zvestoval svetu svoje odpustenie. Vzkriesený Kristus bol ustanovený za Pána, ktorý dáva život všetkým, čo v neho veria.

Kto uveril tomuto slovu, že človek sa môže zmeniť, toho Boh začlenil do svojich dejín spásy a zasial do neho semeno svojho života. V katechumenáte bolo toto semeno bohato polievané a opatrované, aby klíčilo a rástlo až do chvíle, keď samo prinesie ovocie lásky.

Život viery vzrastal v katechumenáte cez tri, navzájom spojené a neoddeliteľné činitele: **Božie slovo, sviatosti a spoločenstvo.**

1. Katechézy, ktoré boli kandidátom pravidelne podávané, boli výlučne biblické, opreté o Písmo sväté, ktoré sa na stretnutiach čítalo a vysvetľovalo. Katechumeni v ňom postupne viac a viac nachádzali samých seba, a tak potvrdzovali, že Boh s nimi robí tú istú cestu spásy, ktorá je tam opísaná. Pomaly sa presviedčali, že Božie slovo je skutočné, že má moc odhaliť v človekovi aj skrytý hriech, zničiť ho, že ono svedčí o živom Bohu.

2. Počiatkami sviatostného života boli tzv. skrutínia. Na nich sa vykonávali ustálené liturgické obrady a exorcizmy, ktoré predchádzali krstu. V miere, ako sa katechumeni otvárali Božiemu pôsobeniu a ako vzrastali požiadavky na nich kladené, im cirkev udeľovala silu, aby ich splnili. Tesne pred krstom sa konalo skrutínium, ktoré bolo akoby skúškou zo životných postojov. Biskup sa pred celým spoločenstvom pýtal príbuzných, známych a ostatných bratov, ako sa kandidát správa v rodine, v práci a podobne. Ak boli postoje kandidáta poznačené ešte svetským duchom, krst bol odložený na neskoršie, aby dozrel.

3. Božie slovo a liturgia sviatostí sa zasa konali v spoločenstve katechumenov, ale aj za ustavičnej starostlivosti spoločenstva pokrstených, do ktorého sa mali kandidáti po krste začleniť. Spoločenstvo bolo považované za niečo základné počas všetkých fáz kresťanského života. Ono je miestom, kde slovo a sviatosť oveľa plnšie a intenzívnejšie posvácujú a živia veriaceho. „Nový človek", človek narodený z Ducha totiž nie je osamoteným svätcom. Je to v prvom rade „koinonia" - láska a jednota s bratmi.

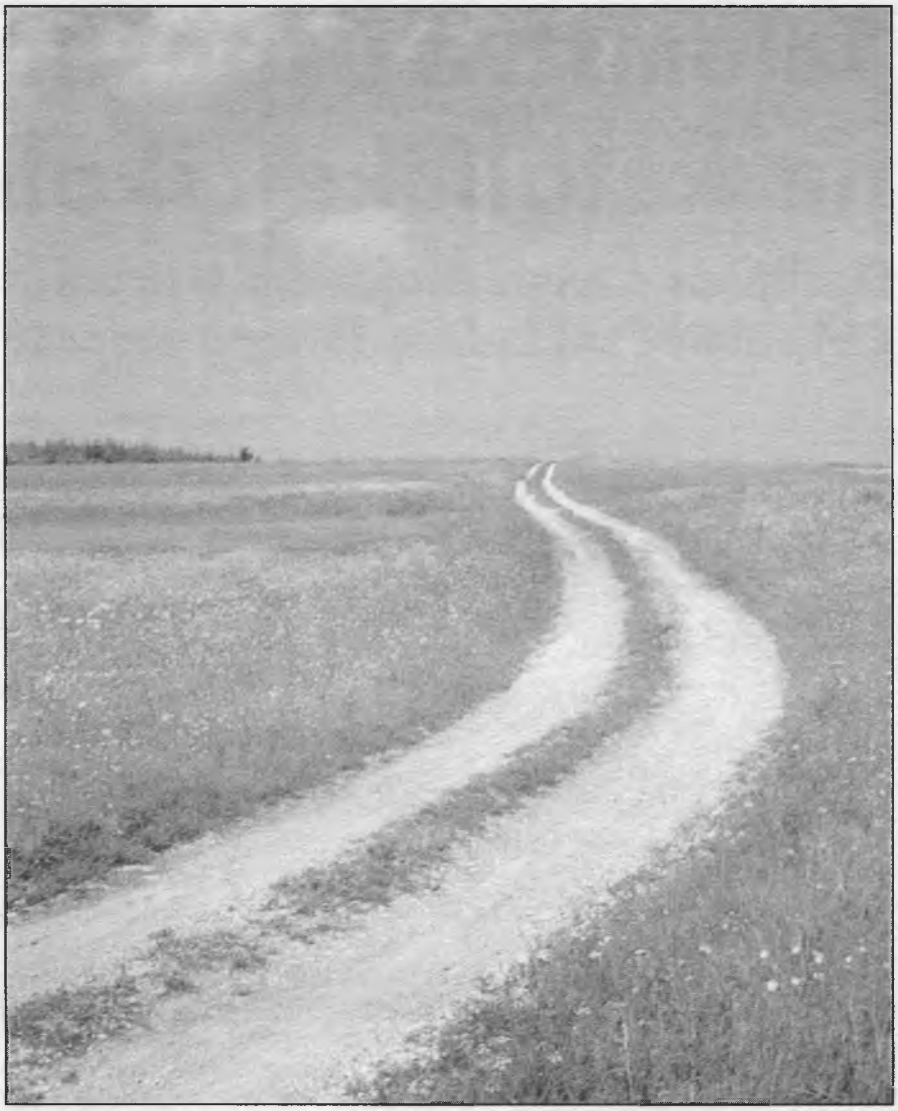

Vyššie opísaná trojnožka: slovo, liturgia, spoločenstvo, bola akoby lonom, kde embryo viery - ovocie ohlasovania evanjelia - rástlo pomaly, ale organicky, až po hranicu, kedy cirkev uznala, že stačí na prijatie krstu. Touto hranicou bolo skutočné, v postojoch a skutkoch lásky zviditeľnené obrátenie, ktoré svedčilo o tom, že vo vnútri katechumena sú už solídne základy Božieho diela, ktoré sa nazýva novým stvorením, narodením sa z Ducha Svätého.

Krstom však formácia kresťana zďaleka nekončila. Jej prostriedkami naďalej boli slovo, liturgia (teraz už na prvom mieste eucharistia) a spoločenstvo. Bolo to len pokračovanie budovania Božieho chrámu na základoch, ktoré boli postavené počas katechumenátu. Takto teda vyzerala starokresťanská škola viery, v ktorej sa formovali kresťania hodní tohto mena!

Na záver týchto úvah o živote kresťanov si dovolím krátku reflexiu o našom súčasnom kresťanstve. Slepou uličkou, do ktorej sa dostalo, je to, že drvivá väčšina dnešných pokrstených nikdy neprežila vlastný krst v jeho najhlbšom rozmere. Tam, kde je existenciálnym stretnutím sa so živým Ježišom Kristom. V konečnom dôsledku sú kresťanmi iba „v možnosti", ktorá sa ešte neuskutočnila. Ich krst je semenom, ktoré Boh kedysi zasial do našej existencie, ale ono nevyklíčilo a teraz hlasno volá o svoju realizáciu. Zvážme, či by cestou k tomu, nemohla byť pastorácia s novým duchom i prostriedkami, ako to bolo v katechumenáte prvotnej Cirkvi!

Alfréd Cholewinski, SJ
Preložil Peter Rusnák

Tajomstvá úspešnej výchovy na katolíckej škole

Rozhovor s Mgr. Štefanom Hricom, zástupcom riaditeľa Cirkvevnej základnej školy v Poprade

✍ Ako vnímate svoje poslanie učiť na katolíckej škole?

Predovšetkým to vnímam ako službu. Nielen ja, ale všetci, ktorí prijali pozvanie do tejto služby, mali by si uvedomiť, že pracovať v katolíckej škole znamená prevziať na seba zodpovednosť za výchovu v jej celistvosti. Naším poslaním je teda účinne pomáhať rodičom pri výchove tak, aby sme každé nám zverené dieťa vnímali ako Božie dieťa a aby sme mu približovali nielen vedecké poznatky z jednotlivých vedných odborov, ale aby sme každému dieťaťu objasňovali živý vzťah človeka k Bohu i k ľuďom. Toto všetko máme vykonávať s veľkou láskou, trpezlivosťou a oddanosťou. Musíme si uvedomiť, že rodičia, ktorí nám zverili svoje deti, nám na určitý čas odovzdali svoje najcennejšie poklady.

✍ Ktoré znaky charakterizujú katolícku školu?

Komplexnosť súčasného sveta nás privádza k presvedčeniu, že je potrebné opäť poskytovať väčší priestor vedomiu o cirkevnej totožnosti katolíckej školy. Z katolíckej identity vyplývajú prapôvodné charakteristiky katolíckej školy, ktorá sa štrukturalizuje ako nositeľka činnosti v Cirkvi, ako miesto autentickej a špecifickej pastorálnej činnosti. Katolícka škola má účasť na evanjelizačnom poslaní Cirkvi, kde kresťanská výchova sa stáva skutočnosťou. Cirkevný charakter katolíckej školy je teda priamo vpísaný do srdca jej identity ako školskej inštitúcie. Pravá výchova musí sledovať úplnú formáciu ľudskej osoby, usmernenú na jej posledný cieľ (spásu) a súčasne na spoločné dobro spoločnosti. Deti a mládež sa majú vychovávať tak, aby svoje fyzické, morálne a intelektuálne vlohy mohli harmonicky rozvíjať, získať dokonalejší zmysel pre zodpovednosť a správne používanie slobody a aby boli pripravené na aktívnu účasť na spoločenskom živote podľa evanjelia.

✍ Aké je poslanie pedagóga v katolíckej škole?

Pri prvej otázke som už čiastočne načrtol poslanie kresťanského pedagóga. V katolíckej škole sa kladie dôraz na to, aby v škole vládol kresťanský štýl u učiteľov, tak u jednotlivca ako aj u celého kolektívu. Učiteľská činnosť je aktivitou s mimoriadnou morálnou závažnosťou. S tým musí rátať každý pedagóg výchovnej inštitúcie. Je to jedna z najvyšších a najtvorivejších činností človeka, pretože učiteľ nevtláča niečo do neživej hmoty, ale do ducha samotného človeka. Je treba mať na zreteli, že učitelia a vychovávatelia žijú špecifické povolanie, a práve tak majú špecifickú účasť na poslaní Cirkvi, a že od nich podstatne závisí, nakoľko katolícka škola môže uskutočňovať svoje ciele a zámery. Pedagogický pesimizmus učiteľovi v katolíckej škole nepristane. On pracuje na veľkom diele posvätenia ľudskej duše. Nepracujeme sami, sme predsa cez naše povolanie Božími spolupracovníkmi. Jemu viac ako nám záleží na výsledku tejto práce. Dokážme prijať naše učiteľské poslanie, ako úlohu, ku ktorej nás pozval sám Boh. Ukážme, že ho milujeme skrze našu prácu v škole Cirkvi.

✍ Akú úlohu zohráva zodpovednosť rodičov pri formovaní ich detí?

Vo výchovnom spoločenstve majú rodičia - ako prví zodpovední za výchovu detí – najvýznamnejšiu úlohu. Žiaľ, v súčasnosti je dosť rozšírená tendencia, že rodičia túto svoju prapôvodnú úlohu prenášajú na niekoho iného. Preto je potrebné vzbudiť iniciatívy, ktoré podnecujú k prevzatiu tejto zodpovednosti, lež súčasne aj k tomu poskytnú konkrétnu pomoc a zapájajú rodiny do výchovnej koncepcie katolíckej školy. Každá katolícka škola má vytvárať podmienky pre prácu rodičovského spoločenstva. Je to nevyhnutný krok k úzkej spolupráci a k vzájomnej informovanosti a prepojenia rodičov so životom školy. Rodičia svoje právo i povinnosť majú brať veľmi vážne a zodpovedne. Aj Katechizmus katolíckej cirkvi ich vyzýva takto: *„Rodičia ako prví a zodpovední za výchovu svojich detí majú právo vybrať pre ne takú školu, ktorá zodpovedá ich vlastnému presvedčeniu. Toto právo je základné. Rodičia majú povinnosť v rámci ich možností voliť také školy, ktoré im budú čo najlepšie pomáhať v ich úlohe kresťanských vychovávateľov.“*

✍ Aké prostriedky je nevyhnutné využívať pri výchove na katolíckej škole?

Úplná a dokonalá výchova nesmie ustrnúť len pri rozvíjaní prirodzených schopností človeka. Z pozitívneho zjavenia Božieho vieme, že človek bol ihneď pri stvorení povýšený milosťou posväcujúcou do radu nadprirodzeného a tým určený k cieľu nadprirodzenému, k blaženému nazeraniu na Boha po celú večnosť. Úplne nová tvárnosť kresťanskej výchovy vyplýva z objektu výchovy, ktorým je nielen prirodzený človek, ale zároveň človek nový - dieťa Božie. Podľa novozákonnej náuky, pokiaľ ide o nadprirodzenú vieru, vykúpenie a posvätenie, človek je viazaný na prostredníka - a tým je Kristus. On je teda priamym východiskom kresťanskej výchovy. On nám odkázal: „Ja som Cesta, Pravda a Život. Nik neprichádza k Otcovi, len skrze mňa." Preto každý kresťan má mať jasný a osobný vzťah ku Kristovi. V kresťanskej výchove nám má teda ísť o to, aby nový život v Kristovi, ktorý bol vložený do duše človeka, neuschol, ale sa rozvinul. Je preto nevyhnutné pri výchove v katolíckej škole využívať prostriedky, ktoré nám prináša Cirkev. Z týchto prameňov, ako je modlitba, sviatosti, svätá liturgia, je možné čerpať milosť pre svoj život a skrze ne rozširovať dobro aj na zverené deti a svojich blížnych.

✍ V čom sa teda ukrýva tajomstvo úspechu vo výchove?

Keby sme to chceli zhrnúť do niekoľkých slov, možno by sme to tajomstvo objavili v dobrote, láske, trpezlivosti. Nevyhnutným predpokladom tajomstva úspechu vo výchove musí byť úprimná túžba vykonávať toto povolanie v spolupráci s Bohom. Každý kresťanský pedagóg musí približovať sa k Bohu a tak aj k deťom. Musí chcieť duchovne rásť, pracovať na sebe, obohacovať svoje vnútro, aby bolo poznať z jeho konania, z jeho skutkov, že jeho život pochádza z evanjeliovej pravdy. Takého učiteľa možno rozoznať na základe jeho spôsobov, ktoré uplatňuje vo svojom okolí voči sebe, ale aj voči druhým, zvlášť v prostredí zverených detí. Taký učiteľ je vo svojom vnútri vyrovnaný, rozvážny, náročný, prísny, ale spravodlivý. Na ňom je vidieť, že nezanedbáva nadprirodzené prostriedky, ktoré mu Cirkev ponúka k jeho duchovnému zveľaďovaniu. Keď sa kresťanský pedagóg otvorí pre tieto pravdy a prijme ich, potom to má hlboký význam, lebo je živým príkladom pre svojich zverencov, pretože on sám to považuje za nevyhnutnú cestu nasledovania Krista na zemi, ale aj na dosiahnutie života večného. Všetci tí, ktorí sme sa vydali na cestu vo výchove, milujme deti! Učme sa ich stále hlbšie poznávať, aby sme sa stali plnšie schopnými rozumieť im a darovať sa im. Dieťa má veľkú schopnosť vycítiť, či ho milujeme. Milujúceho učiteľa dieťa bude dlho nosiť vo svojom srdci a z jeho lásky ako prameňa načrie aj po niekoľkých rokoch. Ten, kto vo výchove pracuje, vie, že ovocie tejto práce dozrieva neskôr, ale tí, ktorí príjmu tento spôsob výchovy ako orientáciu svojho života, prinesú dobré ovocie, podľa ktorého ich budeme poznať.

Za úprimný rozhovor Vám zo srdca ďakujem a želám Vám veľa úspechov pri formovaní a výchove detí.

✍ Pavol Hučko

Múdrosti Otcov púšte

O PRÍHOVORE

Všetkým, čo žijú v Egypte, je jasné, že vďaka mníchom je svet udržovaný v bytí a vďaka nim aj ľudský život je Bohom ochraňovaný a požehnávaný. Niet jediného mesta alebo dediny v Egypte, ktoré by neboli obkolesené pustovňami sťa hradbami, a všetci ľudia sú závislí na modlitbách mníchov ako na samom Bohu.

Abba Palladios rozprával: „Jedného dňa, keď som zomieral od nudy, zašiel som za abbom Makariom a povedal som mu: «Čo mám robiť? Moje myšlienky na mňa útočia, hovoria, že nerobím žiaden pokrok a že mám odísť odtiaľto.» On mi povedal: «Povedz im: ‚Na Kristovu slávu tu strážim steny.'»"

Abba Zenón povedal: „Ak človek chce, aby ho Boh rýchlo vypočul, skôr než sa začne modliť za čokoľvek iné, hoc aj za svoju dušu, keď stojí a vystiera svoje ruky k Bohu, musí sa modliť z celého srdca za svojich nepriateľov. Pri takomto konaní Boh vypočuje všetko, čo človek bude chcieť."

O POKÁNÍ

Hovorilo sa o abbovi Arseniovi, že mal na hrudi priehlbinu vymytú slzami, ktoré mu padali z očí počas celého jeho života, keď sedel pri svojej ručnej práci. Keď sa abba Pimen dozvedel, že je mŕtvy, s plačom povedal: „Naozaj si blažený, abba Arsenios, lebo si plakal kvôli sebe na tomto svete. Ten, kto tu dolu neplače kvôli sebe, bude potom plakať naveky. Preto je nemožné neplakať, buď dobrovoľne, alebo z prinútenia vo večnom utrpení."

Abba Gerontios z Petry povedal, že mnohí pokúšaní telesnými rozkošami sa dopúšťajú smilstva nie vo svojom tele, ale v duchu, a zatiaľčo chránia svoje telesné panenstvo, dopúšťajú sa cudzoložstva vo svojej duši. „Je dobré, milovaní, robiť všetko, čo je napísané, a strážiť svoje srdce so všemožnou starostlivosťou."

Abba Pambon povedal: „Ak máš srdce, môžeš byť spasený."

Abba Eliáš, služobník, povedal: „Čo zmôže hriech tam, kde je pokánie? A aký je úžitok z lásky tam, kde je pýcha?"

Abba Izaiáš tiež povedal: „Ak sa Boh chce zmilovať nad dušou a ona sa búri, nič neznesie a robí si to, čo chce, vtedy dopustí, aby trpela tým, čím nechce, aby ho znovu hľadala."

-int-

SLOVENSKÍ SALEZIÁNI N

MIVA Slovensko, neinvestičný fond na podporu dopravy misionárov, za krátky čas svojej existencie pomohol dopravnými prostriedkami hlavne slovenským misionárom a misionárkam. Sestričky - Anglické panny na Ukrajine dostali osobný automobil Ladu. Na Ukrajinu putovala aj terénna Lada Niva pre slovenských misionárov - redemptoristov byzantského obradu. A do tretice, slovenský gréckokatolícky kňaz o. Peter Krenický so svojimi spolupracovníkmi jazdia na Škode a Lade tiež od MIVA Slovensko po ukrajinských cestách v službe evanjelia. Ešte treba spomenúť moped Babetu pre misionára v Afrike a bicykle pre katechétov v indickej Kerale. MIVA Slovensko chce v tomto svojom diele pokračovať. Tento rok máme vypracovaný projekt pomoci pre slovenských misionárov - saleziánov na ďalekej Sibíri. Projekt sme vypracovali v spolupráci s donom Štefanom Wallnerom, SDB, provinciálnym vikárom slovenských saleziánov.

Don Hajzok a mladí veriaci

Na priblíženie tohoto misijného diela saleziánov, don Wallner takto opisuje svoju cestu za svojimi spolubratmi na ďalekú Sibír, kde mal vykonať vizitáciu slovenských misionárov: „Piateho septembra 2000 spolu s novými misionármi a dobrovoľníkmi sme odleteli z bratislavského letiska do Moskvy. Bolo nás spolu sedem. Po pristáti v Moskve sme si posunuli hodiny o dve hodiny dopredu. Po prestávke sme leteli ďalej smerom na Irkutsk. Po pristáti v Irkutsku sme opäť posunuli hodiny, teraz až o 5 hodín dopredu. Od domova nás už delilo 10 000 kilometrov. V Irkutsku sme mali prestávku v cestovaní. Zúčastnili sme sa posviacky novopostaveného biskupského chrámu. Staviteľom chrámu bol slovenský kňaz otec Peter Fidermak. Plní dojímavých zážitkov sme sa vydali ďalej na cestu. Dva a pol dňa sme cestovali vlakom do Nerjungri. Do Aldanu bolo treba ešte prekonať dvestopäťdesiatkilometrovú vzdialenosť. Železnica do Aldanu

Kaplnka a misijná stanica v Aldane

SIBÍRI POTREBUJÚ POMOC

nevedie, preto sme pokračovali ďalej autobusom. Cesta, ktorá smerovala do Aldanu, nebola žiadna diaľnica. Naopak, jej povrch bol pokrytý drveným kameňom a horským pieskom. Preto aj cesta trvala šesť hodín."

Aldan má asi dvadsaťtisíc obyvateľov. Slovenskí misionári, ktorí sem prišli pred desiatimi rokmi tu zriadili misijné centrum. Našli tu duchovne i sociálne zanedbaných ľudí. Niet divu po dlhých desaťročiach ateizácie. V týchto vzdialených sibírskych končinách misijne pôsobia iba slovenskí misionári. Okrem Aldanu pôsobia aj v Jakutsku. Miestni ľudia majú našich misionárov veľmi radi a vážia si ich. Ruská duša je podľa dona Wallnera nábožná. U tých, ktorí uverili v Boha, je vzťah k Bohu ďaleko pokornejší v porovnaní s nami.

Don Wallner sa po mesiaci vrátil domov. Na Sibíri však zostali jeho spolubratia misionári spolu s misijnými dobrovoľníkmi. Žijú a pracujú vo veľmi skromných podmienkach pod vedením dona Hajzoka. Dlhá, až osemmesačná zima, neraz so štyridsaťstupňovými mrazmi im podmienky práce ešte sťažuje. Na svojich misijných cestách – necestách používajú dva ruské automobily. Jeden je UAZ – deväťmiestne vojenské auto a druhé Lada Niva – terénne vozidlo. Pre miestne pomery sú to najprimeranejšie dopravné prostriedky. Všetko sa však opotrebúva. Týka sa to aj spomínaných vozidiel. Zvlášť Lada Niva dosluhuje. Preto sme sa rozhodli vypracovať projekt na zakúpenie nového automobilu Lada Niva. Bude to pekný dar k desiatemu výročiu pôsobenia našich saleziánov na Sibíri. Veď na svojich misijných cestách musia prekonávať aj tisícikilometrové vzdialenosti cez tajgu. Okrem pastoračnej práce sa venujú aj charitatívnej činnosti, ale hlavne práci s mladými.

Touto cestou chceme poprosiť našich veriacich, ktorí sa chcú pridať k nám, aby podporili tento projekt modlitbami a komu je to možné i financiami. Je potrebné kúpiť také auto, ktoré vydrží nejaké tie kilometre v službách evanjelia. Nie všetci môžu vycestovať do misií, ale každý môže podľa svojich možností pomôcť misijnému dielu. Náš projekt, na ktorom sme sa dohodli spolu s donom Wallnerom je tiež jedna z možností. Určite každý kresťan katolík pozná blahodarné pôsobenie nasledovníkov Dona Bosca, zvlášť medzi mládežou.

Po cestách - necestách

Doprajme svojou pomocou okúsiť tieto dobrodenia aj našim bratom a sestrám i na ďalekej Sibíri, aby aj táto zem, symbol ľudského odcudzenia pocítila milosti Kristovho vykúpenia.

Zároveň takto môžeme manifestovať našu medziobradovú katolícku jednotu. Tak, ako svojimi milodarmi pomohli veriaci západného obradu naším gréckokatolíckym misionárom, pomôžme aj my podľa svojich možností misionárom rímskokatolíckym.

Svoje milodary môžete posielať na účet:
MIVA Slovensko, n. f.,
Brančská 7, 851 05 Bratislava,
č. účtu: *4030 030 807/3100*,
zriadený v Ľudovej banke,
Jesenského 2, 810 00 Bratislava.

Ľubomír Matejovič,
predseda MIVA Slovensko, n. f.
Snímky: archív saleziánov

Maľujem obrazy na plátno alebo na stenu, Krížové cesty, zástavy do Domu smútku a grafit. Cena dohodou.
Kontakt: Jozef Cichý
076 17 Nižný Žipov 285
tel.: 056/67 984 07
mobil: 0903 662 175

Riaditeľstvo Strednej zdravotníckej školy sv. Bazila Veľkého v Prešove vyhlasuje podľa § 4 zákona č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov **výberové konanie** na obsadenie funkcie **vedúcej odbornej praxe.**

Požadované kvalifikačné predpoklady a iné požiadavky:
- vzdelanie podľa vyhlášky MŠ SR č. 41/1996 Z. z. o odbornej a pedagogickej spôsobilosti v znení neskorších predpisov
- minimálne 5 rokov pedagogickej praxe
- občianska bezúhonnosť
- praktický kresťanský život
- osobné a morálne predpoklady

Zoznam požadovaných dokladov: overené kópie dokladov o vzdelávaní, stručný profesionálny životopis, výpis z registra trestov.

Prihlášku a požadované doklady výberového konania je potrebné poslať na adresu:
Stredná zdravotnícka škola sv. Bazila Veľkého,
Kmeťovo stromoradie 1,
080 01 Prešov
alebo osobne priniesť do **15. augusta 2002.**

Termín a miesto výberového konania oznámi vyhlasovateľ najmenej 7 dní pred jeho začatím.

OZNÁMENIE DIECÉZNEHO KATECHETICKÉHO STREDISKA:
Od 08. 07. 2002 budú Úradné hodiny pre stránky na DKS nasledovne:
Utorok: 9,00 – 12,00 13,00 – 15,00
Štvrtok: 9,00 – 12,00 13,00 – 15,00

BLAHOŽELANIE

Drahý náš jubilant **o. Ján Sabol**, pri príležitosti Vašich 50–tych narodenín Vám chceme so slovami vďaky a kytičkou modlitieb blahopriať k Vášmu krásnemu jubileu, aby Vám Všemohúci Pán dal veľa síl a mnohé a blahé roky. Prijmite teda kytičku modlitieb od veriacich gréckokatolíckej farnosti v Bačkove.

SPOMÍNAME

4. 8. 2002 uplynie 5 rokov od smrti nášho tatka **o. Fedora Bugira.** S láskou a vďakou si naňho spomenieme pri sv. liturgii v tento deň a prosíme o modlitby i tých, čo ho poznali.

Blaženyj pokoj, vičnaja jemu pamjať!
Vďačné dcéry a vnučky.

APOŠTOLSKÝ LIST VO FORME *MOTU PROPRIO* MISERICORDIA DEI O NIEKTORÝCH ASPEKTOCH SLÁVENIA SVIATOSTI POKÁNIA

(dokončenie z minulého čísla)

V súčasných pastoračných podmienkach a vychádzajúc v ústrety starostlivým žiadostiam mnohých bratov v biskupskej službe považujem za vhodné obrátiť pozornosť na niektoré platné kánonické normy týkajúce sa slávenia tejto sviatosti a spresniť niektoré ich aspekty. V niektorých oblastiach pozorujeme tendenciu upúšťania od osobnej spovede súčasne s návratom k zneužívaniu všeobecného alebo kolektívneho rozhrešenia. Na základe svojvoľného rozšírenia podmienky *vážnej potreby* (Porov. CIC kán. 961, § 1, bod 2.) sa vlastne stráca z dohľadu vernosť Božskému charakteru sviatosti a konkrétne, potreba individuálnej spovede, s vážnymi škodami na duchovnom živote veriacich i na svätosti Cirkvi.

Preto vedomý si svojej pastoračnej zodpovednosti a plne si uvedomujúc stále aktuálnu potrebu a účinnosť tejto sviatosti, nariaďujem:

1. Ordinári nech pripomenú všetkým vysluhovateľom sviatosti pokánia, že univerzálny zákon Cirkvi v zmysle príslušnej katolíckej náuky stanovil:

a) *„Individuálne a úplné vyznanie a rozhrešenie sú jediným riadnym spôsobom, ktorým sa veriaci, vedomý si ťažkého hriechu, zmieruje s Bohom a s Cirkvou; iba fyzická alebo morálna nemožnosť oslobodzuje od takéhoto vyznania; v tomto prípade sa zmierenie môže dosiahnuť aj inými spôsobmi“* (CIC, kán. 960.).

b) Preto *„každý, komu je zverená starostlivosť o duše mocou úradu, je povinný postarať sa, aby boli spovedaní veriaci, ktorí sú mu zverení a ktorí si spoveď rozumne žiadajú, a aby sa im poskytla príležitosť na individuálnu spoveď v stanovených dňoch a hodinách, ktoré im vyhovujú“* (CIC, kán. 986, § 1.).

Okrem toho všetci kňazi, ktorí majú poverenie vysluhovať sviatosť pokánia, musia byť vždy a plne pripravení vyslúžiť ju zakaždým, keď si to veriaci rozumne žiadajú. (Porov. Druhý ekumenický vatikánsky koncil, Dekrét o účinkovaní a živote kňazov *Presbyterorum ordinis*, 13; *Ordo paenitentiae, Praenotanda*, č. 10, b, *editio typica*, 1974.)

2. V prípade *vážnej potreby* platia tieto spresnenia:

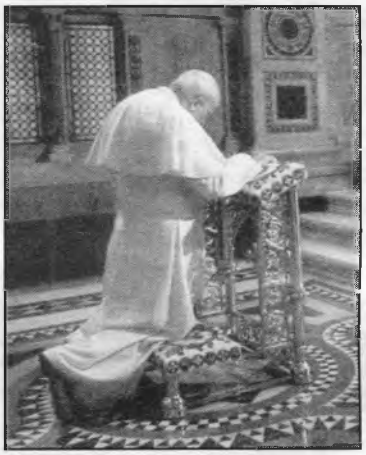

a) Ide o objektívne výnimočné situácie, ako napríklad tie, ktoré možno pozorovať na misijných územiach alebo v izolovaných spoločenstvách veriacich, kde kňaz môže prísť len raz alebo niekoľkokrát v roku, alebo len keď mu to vojnové, poveternostné či iné podmienky dovolia.

b) Pre *vážnu potrebu* kánon stanovuje dve podmienky, ktoré sú neoddeliteľné, takže nikdy nestačí len nemožnosť *riadne* vyspovedať jednotlivcov v *primeranom čase* pre nedostatok kňazov; táto nemožnosť musí byť spojená so skutočnosťou, že inak by kajúcnici boli nútení bez vlastnej viny *dlho* zostať bez sviatostnej milosti. Preto treba mať stále na pamäti celkové podmienky kajúcnikov a diecézy, čo sa týka organizácie pastorácie a možnosti veriacich pristúpiť k sviatosti pokánia.

c) Samotný veľký počet kajúcnikov nepredstavuje dostatočnú *vážnu potrebu* nielen počas nejakej veľkej slávnosti alebo púte, ale ani pokiaľ ide o dôvody spojené s turistikou či iné podobné dôvody vyplývajúce z rastúcej mobility osôb.

3. Pokiaľ ide o osobné dispozície kajúcnikov, treba zdôrazniť nasledovné:

a) *„Aby veriaci platne prijal sviatostné rozhrešenie, udelené viacerým súčasne, vyžaduje sa nielen to, aby bol vhodne disponovaný, ale aby si súčasne predsavzal, že v náležitom čase jednotlivo vyzná ťažké hriechy, ktoré nateraz takto nemôže vyznať“* (CIC, kán. 962, § 1.).

b) Ak je to možné, aj v prípade nebezpečenstva smrti *„má predchádzať povzbudenie, aby sa každý postaral o vzbudenie úkonu dokonalej ľútosti“* (CIC, kán. 962, § 2.).

c) Je jasné, že platne prijať rozhrešenie nemôžu kajúcnici, ktorí stále žijú v stave ťažkého hriechu a nemajú v úmysle tento stav zmeniť.

4. Naďalej potvrdzujem povinnosť *„úprimne sa vyspovedať z ťažkých hriechov aspoň raz do roka“*, (CIC, kán. 989.) ako i tú, že *„ten, komu sa všeobecným rozhrešením odpúšťajú ťažké hriechy, má čím skôr pri prvej príležitosti pristúpiť k individuálnej spovedi, skôr než dostane iné všeobecné rozhrešenie, ak do toho nevstúpi oprávnený dôvod“* (CIC, kán. 963.).

5. Pokiaľ ide o miesto a zariadenie, kde sa má táto sviatosť sláviť, treba dbať na to, že:

a) *„vlastným miestom na vysluhovanie sviatostnej spovede je kostol alebo kaplnka“*, (CIC, kán. 964, § 1.) hoci z pastoračných dôvodov môže byť odôvodnené slávenie tejto sviatosti na rozličných miestach (Porov. CIC, kán. 964, § 3.).

Nariaďujem, aby všetko, čo som týmto apoštolským listom vo forme *motu proprio* stanovil, malo plnú a trvalú hodnotu a dodržiavalo sa od tohto dňa, hoci inde by bolo doteraz ustanovené inak. Čo som stanovil v tomto liste, platí zo svojej povahy aj pre úctyhodné východné katolícke cirkvi v súlade s danými kánonmi ich vlastného kódexu.

Vo Vatikáne, 7. apríla,
v Druhú veľkonočnú nedeľu alebo
Nedeľu Božieho milosrdenstva,
roku Pána 2002, v dvadsiatomštvrtom
roku pontifikátu.
JÁN PAVOL II.

Siedmi svätí mladíci z Efezu

(4. august)

Žili v prvej polovici 3. storočia a volali sa Maximilián, Jamblich, Martinián, Ján, Dionýz, Exakustodián a Anton. Prvý bol synom správcu Efezu, ostatní boli synmi ďalších popredných občanov toho istého maloázijského mesta. Poznali sa od detstva, vyznávali kresťanskú vieru a napokon sa dali na vojenskú dráhu.

Raz prišiel cisár Décius (249–251) z Kartága do Efezu a prikázal všetkým obyvateľom, aby priniesli obetu bohom. Na základe udania, že odmietajú poslúchnuť rozkaz, dostali spomenutí mladíci predvolanie. Keďže pred cisárom otvorene vyznali vieru v Krista, ihneď im boli odobraté opasky - znaky vojenskej hodnosti. Keď však panovník videl, že pochádzajú z významných rodín, rozhodol sa nechať im čas na rozmyslenie: prepustil ich na slobodu, kým sa nevráti z plánovanej výpravy.

Mladíci odišli z mesta a skryli sa v jaskyni na vrchu Ochlon, kde trávili čas v modlitbách a príprave na mučenícku smrť. Keďže Jamblich bol najmladší, práve on si obliekal žobrácke handry a chodieval do mesta kupovať chlieb.

Keď sa cisár znova vrátil do Efezu a dozvedel sa, že mladíci rozdali svoj majetok a nechcú priniesť obetu bohom, prikázal zavaliť vchod do jaskyne kameňmi, aby v nej zomreli od hladu a smädu. Dvaja tajní kresťania Teodor a Rufín, ktorí boli prítomní pri zamurovaní vchodu, túžili zachovať pamiatku na týchto svätcov, preto na dve olovené dosky napísali ich mená, okolnosti utrpenia i smrti a vložili do medenej skrinky medzi kamene. Na základe zvláštneho Božieho zámeru a zásahu však siedmi mladíci v zamurovanej jaskyni nezomreli, no padol na nich zvláštny spánok, pri ktorom ich telá nezhnili a šaty sa nerozpadli.

Prešlo mnoho rokov a prenasledovania kresťanov sa skončili. Za cisára Teodózia Mladšieho (408 - 450) sa však objavili bludári, ktorí odmietali veriť vo vzkriesenie mŕtvych pri druhom Kristovom príchode. Niektorí hovorili, že po smrti zaniká telo i duša, iní zasa, že duša síce zostáva, no telo sa rozpadá na prach a nemôže byť vzkriesené.

V tom čase majiteľ územia, na ktorom sa nachádzal vrch Ochlon, začal budovať kamennú ohradu a robotníci rozobrali vchod do jaskyne; domnievali sa, že ide o súčasť vrchu. Vtedy Pán oživil mladíkov, akoby ich prebudil zo sna, pričom nemali ani tušenia, že ubehlo takmer dvesto rokov; mysleli si, že prespali jednu noc. S cieľom posilniť sa pred blížiacim sa mučením znova poverili Jamblicha ísť do mesta nakúpiť chlieb.

Mladík sa priblížil k Efezu a zostal ohromený, lebo zbadal nad bránou svätý kríž. Keď počul ľudí slobodne vyslovovať meno Pána Ježiša, začal pochybovať, či naozaj prišiel do svojho mesta. Keď sa kohosi spýtal, či je to Efez a dostal kladnú odpoveď, začal sa obávať o svoje duševné zdravie, či nezošalel, lebo nespoznával ani budovy ani ľudí. Rozhodol sa teda kúpiť chlieb a rýchlo sa vrátiť k ostatným. Vtedy ho však zatkli a obvinili ho, že ukrýva poklad starobylých mincí - peniaz, ktorý podal trhovníkovi, pochádzal totiž z čias cisára Décia. Priviedli Jamblicha k mešťanostovi, u ktorého sa vtedy nachádzal aj efezský biskup, a dlho ho vypočúvali.

Keď biskup počúval mladíkove nechápavé odpovede, spolu s mešťanostom a ľudom sa vybral k jaskyni. Pri vchode do jaskyne zbadal v hŕbe kameňov medenú skrinku, otvoril ju a prečítal z olovených dosiek mená siedmich mladíkov a okolnosti zamurovania jaskyne na základe rozkazu cisára Décia. Keď vstúpil dovnútra a zbadal tam živých mladíkov, všetci pochopili, že prostredníctvom ich prebudenia z dlhého sna odhaľuje Pán svojej Cirkvi tajomstvo vzkriesenia mŕtvych.

Čoskoro prišiel do Efezu aj sám cisár a osobne sa rozprával s mladíkmi niekolko dní po sebe. Oni potom pred očami všetkých sklonili hlavy a znova zosnuli, no tentoraz do všeobecného vzkriesenia. Cisár chcel každého z mladíkov uložiť do osobitej truhly vyrobenej zo striebra a zlata, avšak na základe zjavenia nechal ich telá ležať v jaskyni na zemi.

Liturgickú pamiatku siedmich svätých mladíkov z Efezu slávime dvakrát do roka, konkrétne 4. augusta a 22. októbra. Jeden deň je spomienkou na ich prvé a druhý deň na ich druhé zosnutie.

Marcel Gajdoš

Modlárstvo, neprekonateľné pokušenie

„Čo nosíte na zlatej retiazke?"

„Kozorožca, v jeho znamení je spečatený môj životný osud. Ja už na tom nič nezmením" (Študentka).

„Pomáha vám niečo k vašim športovým úspechom?"

„So svojím talizmanom vždy zvíťazím a preto ho vždy nosím so sebou" (Športovec).

„Je až neuveriteľné, v čo všetko sú dnes mnohí ľudia ochotní uveriť, len aby nemuseli uveriť Bohu a zmeniť svoj život." Takto a podobne sa charakterizuje súčasná novopohanská doba, ktorá aj u nás má svojich stúpencov a to aj z radov kresťanov a zdá sa, že čím ďalej, tým viac a intenzívnejšie títo predstavujú ľuďom svoje názory i svoje praktiky. Demokracia a sloboda prejavu im umožňuje využívať k propagácii tohto novopohanstva aj masovokomunikačné prostriedky, kde sa nám ponúka skryte, ale aj celkom otvorene v pestrej palete všetko od mágie a jej praktík amuletov, talizmanov pre šťastie, kameňov a kryštálov, cez povery, cez veštectvo, snárstvo až po špiritizmus, zbožšťovanie peňazí, ľudskej slávy, kariéry a nakoniec oslavy Satana a jeho moci vo všetkom, kde sa praktizuje násilie, teror a amorálny život.

Po tomto veľmi hrubom náčrte našich dnešných pomerov môžeme však smelo povedať – nič nové pod slnkom. Toto bolo, je a bude u tých, ktorí zvesť o pravom a jedinom Bohu ešte nepočuli, alebo tých, ktorí ho odmietajú prijať, neveria v neho, resp. stratili vieru v neho, alebo tých, ktorí majú o ňom falošnú predstavu. V dejinách ľudstva sa prirodzené pohanské náboženstvá so svojimi kultovými prejavmi objavujú na všetkých úrovniach spoločenského usporiadania a pretrvávajú v niektorých oblastiach Zeme až podnes a sú objektom misií veľkých náboženstiev. Lenže Boh sa zjavil vyvolenému židovskému národu, ktorý bol obklopený množstvom pohanských národov so svojimi pohanskými božstvami, so svojimi modlami a so svojimi kultami. Zápas o vieru v jedného Boha v pohanskom prostredí bol nepretržitý a neúprosný. Boh sa Izraelu zjavil vo svojej zachraňujúcej moci, keď ich mocným ramenom vyviedol z egyptského otroctva do zasľúbenej zeme. Dal im dosť svedectiev o tom, že iba on je pravý a živý Boh a že je tiež Bohom „žiarlivým" a neznáša konkurenciu modiel. A preto aj prvý príkaz Desatora znie: „Ja som Pán, tvoj Boh, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal" (porov. Ex 20, 2-5; Dt 5, 6-9). Biblia je teda v určitom zmysle históriou Božieho ľudu, ktorý sa vymaňuje z moci modiel. Zápasy bývali ťažké. Ešte dokonca aj na ceste z Egypta do Kanaánu, keď videli na vlastné oči toľko Božích zázrakov, za asistencie Mojžišovho pomocníka kňaza Árona si Izraeliti uliali zlaté teľa, aby sa mu klaňali. Za kráľa Achaba a pohanky kráľovnej Jezabel zostal len jediný Pánov prorok v Izraeli, Eliáš, a pohanstvo reprezentovalo 450 Bálových prorokov. Vtedy Eliáš na vrchu Karmel všetkému zhromaždenému ľudu povedal: *„Dokedy budete kulhať na dve strany? Ak je Pán Bohom, choďte za ním, ak Bál, choďte za tým. A ľud mu nič neodpovedal"* (1 Kr 18, 21). Potom nastala udalosť, keď Pán zapálil Eliášovu obetu a potvrdil pred očami všetkých, že iba on je pravý Boh v Izraeli. Bálových prorokov dal Eliáš pochytať a podľa Mojžišovho zákona, ktorý modloslužobníctvo trestal smrťou (Dt 13, 1-11), ich dal usmrtiť.

Modloslužobníctvo sa chápalo ako smilstvo s inými pohanskými bohmi (Sdc 2, 17), proroci varovali Izrael pred ním veľmi silnými slovami a výstrahami – „Nerobte tú ohavnú vec a neokiadzajte cudzích bohov" (porov. Jer 44, 4). *„Keď prídeš do krajiny, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh, varuj sa napodobňovať ohavnosti tamojších národov! Nech niet medzi vami nikoho, kto by kázal svojmu synovi alebo dcére prejsť ohňom, aby sa očistili, alebo kto by sa vypytoval hádačov, dával pozor na sny a na znamenia; nech niet čarodejníkov, zaklínačov, nikoho, kto by sa radil duchov alebo veštcov, alebo by sa pýtal mŕtvych na pravdu. Všetky tieto veci sa ošklivia Pánovi a pre tieto nešľachetnosti ich vyhubí"* (Dt 18, 9-12). V knihe Múdrosti sa zasa hovorí: *„Vymyslenie modiel je začiatkom modlárstva*

a ich vynález je skazou života. Lebo od počiatku neboli, ani večne nebudú" (Múd 14, 12-13) a žalm hovorí: *„Pohanské modly, hoc sú zo striebra a zlata, sú dielom ľudských rúk. Majú ústa, ale nehovoria, majú oči, a nevidia. Majú uši, ale nepočujú, majú nozdry, a nečuchajú. Majú ruky, ale nehmatajú; majú nohy, a nechodia, z hrdla nevydajú hlas. Im budú podobní ich tvorcovia a všetci, čo v ne veria"* (Ž 115, 4-8). Viera v takéto modly, v amulety sa stala osudnou aj pre bojovníkov Júdu Makabejského, ktorý pod oblekom každého z padlých našiel amulety modiel z Jamnie, čo zákon Židom zakazuje. Všetkým bolo zrejmé, že padli pre túto príčinu. Všetci velebili Pána ako spravodlivého sudcu, ktorý vyjavil tajnosti. Potom sa všetci modlili, aby im tento hriech Pán odpustil a Júda napomínal ľud, aby sa chránili hriechov, keď na vlastné oči videli následky hriechu u padlých (2 Mach 12, 40-42). Za nevernosť Jahvemu, za pohanskú životnú prax bývali vždy aj najťažšie Božie dopustenia, skúšky, zajatia a útlaky od cudzích národov. A návrat k vernosti k Bohu zasa znamenal návrat Božej priazne.

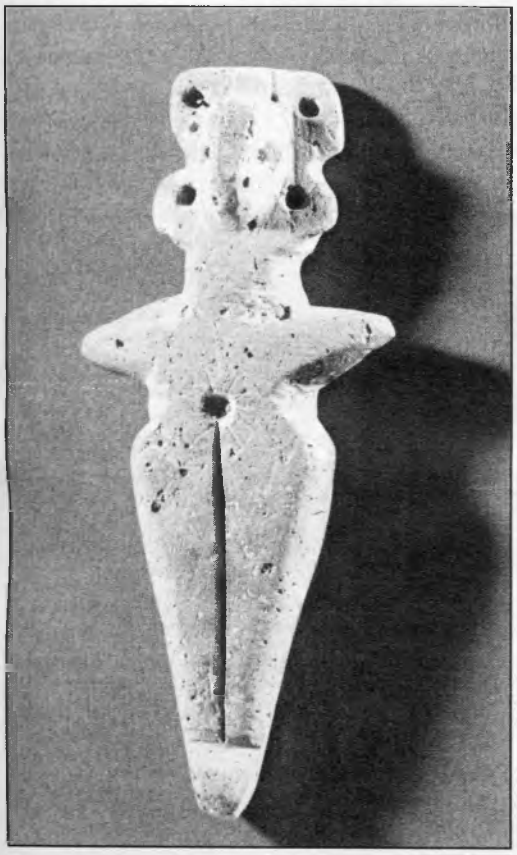

Modloslužobníctvo nie je teda postoj už prekonaný ani u starozákonného Božieho ľudu, u Židov, ale, žiaľ ani u novozákonného Božieho ľudu, u kresťanov. Vynára sa v rozličných formách v dejinách ľudstva aj dnes a bude pokúšať aj našich potomkov. Len čo človek prestane slúžiť pravému Bohu, hneď sa mu ponúkajú bôžikovia. Keď vyženieme vieru v Boha von dverami, oknami sa nám dnu tlačí povera. V ľudskom srdci totiž nemôže byť vákuum – vzduchoprázdno. Ľudská duša musí byť naplnená. Záleží len od nás, či budeme slúžiť Bohu, ktorý nás vychováva k morálnej zodpovednosti za svoj život, alebo modlám, ktoré nezaväzujú k morálnemu životu a oslabujú v ňom osobnú zodpovednosť za život. Môžeme sa stať otrokmi modly peňazí, drog, chamtivosti, politickej moci, rozkošníctva, závisti a nenávisti, ba aj formálneho zachovávania náboženského života. Toto všetko vedie k smrti. Za týmito neresťami, ktoré sú skutočným modloslužobníctvom, skrýva sa zneuctenie jediného pravého a živého Boha, ktorý jediný si zasluhuje našu dôveru a lásku.

Naše niekedy biedne a falošné predstavy o Bohu nám túto dôveru a lásku k nemu oslabujú, ba môžeme ju aj celkom stratiť a v tú chvíľu celkom zákonite upadáme do pokušenia dôverovať niečomu inému alebo niekomu inému. A už sme v pasci modlárstva. Potom napr. nosenie amuletov je pre takéhoto človeka už len sprievodným vonkajším znakom skutočného modlárstva. Taký človek neznáša blízkosť živého Boha a chce ho mať čím naďalej od seba, aby ho nevyrušoval v jeho amorálnom živote. A čo povedať na záver na povzbudenie pre všetkých nás, ktorí sme tiež v pokušení modlárstva?

Nezabudnime, že modlárstvo v akejkoľvek podobe aj dnes vedie ku smrti, tak ako Bálových prorokov vedie k osobnej katastrofe s dôsledkami pre večný život a viera v jedného, pravého a živého Boha vedie k životu, k nesmiernej radosti a šťastiu v milujúcom Božom náručí, pre ktoré sme boli stvorení.

Jozef Voskár

Zázračná klokočovská udalosť

(dokončenie z minulého čísla)

A keby aj v tom čase, keď obraz slzil, biskup Peter Partenyi aj žil, nebol by sa púšťal do vyšetrovania buď preto, že už bol chorý, alebo čo je pravdepodobnejšie, nebol by začal vyšetrovanie kvôli náboženským nepokojom, ktoré diecézu zvnútra oslabovali.

Ani svetská vrchnosť nedávala podnet k vyšetrovaniu, lebo krajinou zmietali nepokoje vyvolané odbojnými kalvínskymi kniežatami, ktoré nemali záujem o vyšetrovanie zázraku, ktorý by jednoznačne bol silným argumentom na strane katolíkov. Ale aj napriek tomu, že takéto úradné záznamy neexistujú, dostatočným dôkazom pravdivosti slzenia sú výpovede očitých svedkov, ako aj samotná úcta k obrazu, ktorá nastala po zázračnej udalosti. Veď len tak z ničoho nič by sa neuctieval obraz z doslova bezvýznamnej dedinky na Zemplíne.

Dejiny klokočovskej ikony

O území, kde sa nachádza naša Gréckokatolícka cirkev, môžeme povedať, že je akousi prirodzenou hranicou. A to nielen hranicou rečovou, kde sa križujú národnosti – ukrajinská, maďarská, rusínska a slovenská, ale predovšetkým hranicou dvoch kultúr, dvoch foriem kresťanstva. Od nás na východ je už iba východné kresťanstvo, od nás na západ je už len západné kresťanstvo. A táto skutočnosť je aj odrazom v živote tu žijúceho ľudu. Prejavuje sa ako v náboženstve, v kultúre, tak aj v celom spôsobe života. Preto aj ikony, ktoré tu nachádzame, sú charakteristické pre túto oblasť. Nie sú to ikony typické byzantské či ruské, ale sú čo do spôsobu výtvarného prevedenia silne pod vplyvom západu, podobne ako ukrajinské ikony, ale pritom majú charakteristické znaky vlastné iba ikonám. Taká je aj klokočovská ikona. Výtvarným štýlom je blízka západu, no neznámy autor ju namaľoval na drevo ako pravú ikonu typu Odigitrie.

Terajší obraz klokočovskej ikony, ktorý sa nachádza v pútnickom chráme je kópiou obrazu, ktorý svojho času bol v kaplnke prešovského sídelného biskupa. Na spodnej časti obrazu je nápis v maďarskom jazyku, ktorý stručne oboznamuje s udalosťou v roku 1670. Doslovný preklad znie takto: „V roku 1670 naša Presvätá Pani slzila v dedinke Klokočov pred zrakmi mnohých. Niektorí z heretikov nožom prerezali tvár Panny Márie a vtedy bolo vidno, ako stekajú slzy.“ Na zadnej strane obrazu je nápis, ktorý dosvedčuje, že obraz bol namaľovaný v roku 1769 maliarom F. G. Kramerom a do Prešova ho priviezol michalovský gróf Ján Sztáray spolu s cisárskym komisárom Jánom Neuholdom. A práve tento nápis dosvedčuje, že obraz je kópiou namaľovanou pre prešovský magistrát.

Originál obrazu, ktorý bol pri požiari zachránený a prenesený do Prešova, bol pomerne dlhý čas v Prešove. Veriaci kresťania ho mali vo veľkej úcte a často sa pred ním modlievala aj grófka Sofia Bathoryová, ktorá konvertovala z kalvínskeho vierovyznania na katolícke. Ona zariadila prenesenie obrazu do svojho zámku v Mukačeve a umiestnila ho v zámockej kaplnke, kde často zotrvávala v modlitbách. Ozdobila ho mnohými drahocennými perlami a drahokamami. Po jej smrti prebrala starostlivosť o vzácny obraz jej nevesta Helena Zrínska. Aj ona ho mala vo veľkej úcte ako rodinný poklad. Keď so svojím manželom Imrichom Thökölym musela odísť do Turecka, vzala obraz so sebou. Keď aj táto ochrankyňa obrazu zomrela, jej syn gróf František Rákóczy nariadil, aby sa obraz preniesol naspäť do zámockej kaplnky v Mukačeve. Údajne aj on sám sa pred týmto obrazom celé noci modlieval. V Mukačeve zostal obraz až do roku 1711, kedy bol prenesený do Viedne

a tam vyzdobený. V zlatej korunke bolo sedem veľkých a desať malých drahocenných červených rubínov, päť veľkých zelených smaragdov, jedenásť diamantov, deväťnásť väčších a päťstošestdesiattri menších perál. Rovnako nádherný bol východný náhrdelník. V korunke na hlave Ježiša sa leskli okrem dvoch veľkých, aj deväť menších rubínov, tri veľké smaragdy, štyri menšie diamanty, jedenásť veľkých a tristodvadsaťdva menších perál. K obrazu patrilo ako k rodinnému skvostu množstvo drahých kalichov, rovnako vyzdobených diamantmi a smaragdami.

Prešovčania sa nevedeli zmieriť s tým, že klokočovská ikona bola odvezená najprv do Mukačeva a potom do Viedne. Preto vždy znova a znova prosili cisára a cisárovnú, aby im ich vzácny obraz vrátili. Pravdaže, takúto vzácnu ikonu si cisárska rodina nechcela dať vziať a tak v roku 1769 cisárovná Mária Terézia dala vyhotoviť vernú kópiu tohto obrazu a darovala ho mestu Prešov. O jeho namaľovaní a prenesení svedčí nápis na zadnej strane obrazu. Na magistráte v Prešove bol tento obraz až do roku 1907. Odtiaľ ho získal vtedajší prešovský gréckokatolícky biskup Ján Vályi. Umiestnil ho na oltár v biskupskej kaplnke svojej rezidencie, kde bol až do roku 1950, kedy bola naša gréckokatolícka cirkev násilne likvidovaná. Čo sa stalo s touto prvou kópiou Klokočovskej ikony potom, nie je známe. Lebo pri preberaní biskupskej rezidencie v roku 1990 sa obraz už v kaplnke nenachádzal. Podľa tejto kópie z roku 1769 boli namaľované ďalšie dva obrazy, jeden v roku 1904 na podnet profesora náboženstva v Užhorode Emanuela Rojkoviča. Namaľoval ho profesor prešovského gymnázia Max Kurtz. Obraz bol umiestnený v katedrále Povýšenia svätého Kríža v Užhorode. Druhou kópiou je obraz, ktorý bol namaľovaný pre samotný klokočovský pútnický chrám. Hodnotí sa ako najvýstižnejšia a najkrajšia kópia. Tento obraz bol 6. júna 1948 korunovaný Dr. Vasiľom Hopkom, pomocným gréckokatolíckym biskupom prešovským.

Ďalší osud pôvodného originálneho obrazu je neznámy. Pravdepodobne sa nachádza v niektorom viedenskom chráme alebo múzeu. Podľa rozprávania kostolníka z Tibavy sa originálna klokočovská ikona nachádza v chráme sv. Michala vo Viedni. Údajne on sám sa v roku 1968 pri svojom pobyte vo Viedni pred touto ikonou modlil.

Význam klokočovskej ikony pre našu Cirkev

Mária vždy bola a je ochrankyňou tých, ktorí sa k nej utiekajú. Tak to bolo počas nepokojov pred tristo rokmi a tak to je aj teraz v týchto moderných časoch. Ona je mocnou prostredníčkou medzi nami a svojím Synom. Preto sa náš ľud vždy, v časoch zlých aj v dobrých schádzal okolo svojej Matky na mieste, kde sa ona tak viditeľne prejavila. Toto mariánske pútnické miesto bolo a je symbolom jednoty našej Cirkvi.

V čase, keď naša Cirkev bola zakázaná, mnohí veriaci sa práve vo svojich domovoch pred fotokópiami klokočovskej ikony modlili za slobodu. A keď po krátkej slobodnej jari znova začal boj mocných tohto sveta proti Cirkvi, boli to práve pútnické miesta po celom Slovenku, na ktorých ľud vydával svedectvo svojej viery. Tam cítil mocnú ochranu tej, ktorú pod krížom dostal za svoju matku. A naša ikona znovu zohrávala svoju úlohu. Pri nej starí aj mladí ako verné deti jednej Matky ctili si jej Syna a vyprosovali si pomoc a ochranu.

Pripravila A. Ondovčíková
(Spracované podľa Diplomovej práce Vladimra Skybu.)

CESTOVNÁ KANCELÁRIA TRAVEL AGENCY
BUCHALA-J., s.r.o.

Spoločnosť BUCHALA J., s.r.o. ponúka prepravu osôb autobusmi KAROSA a luxusným autobusom BOVA na:

- letné dovolenky pri mori
- pútnické zájazdy
- školské výlety
- svadby
- vysviacky
- náboženské púte
- lyžovačky

Ponúka taktiež zrýchlený spoj Bratislava - Trenčín - Žilina - Poprad - Kežmarok - Bardejovské Kúpele a späť, opravu motorových vozidiel a nákladnú dopravu.

Bližšie informácie poskytneme na číslach: 054/472 93 64, 472 93 65, 7364 111, 488 24 32

Exarchátna odpustová slávnosť

KĽOKOČOV 17. – 18. august 2002

Program:
Sobota 17. 8. 2002

16.00 Privítanie pútnikov
Moleben k Presvätej Bohorodičke
16.30 Veľká večiereň
17.30 Svätenie vody
18.30 Svätý ruženec
19.15 Mládežnícky program
20.00 Archijerejská sv. liturgia
Beseda s novokňazmi
Mládežnícky program
23.00 Eucharistická pobožnosť
23.45 Panychída za zosnulých pútnikov
24.00 Sv. liturgia

Nedeľa 18. 8. 2002

01.30 Krížová cesta so sviečkovým pochodom
05.30 Akatist k Presvätej Bohorodičke
06.30 Utiereň
07.30 Sv. liturgia staroslovienska
09.00 Sv. ruženec
10.00 Archijerejská sv. liturgia za účasti jeho eminencie Mons. H. J. Nowackého, apoštolského nuncia na Slovensku

Možnosť pristúpiť k sv. pokánia:
Sobota: 16.30 – 24.00 hod.
Nedeľa: od 6.30 hod.

Diecézna odpustová slávnosť

ĽUTINA 24. – 25. 8. 2002

Mariánska hora
Sobota 24. 8. 2002
15.00 Svätenie vody
17.00 Sv. liturgia (slovensky)
18.30 Vystúpenie hudobnej skupiny
19.00 Mládežnícky program
20.00 Krížová cesta
24.00 Sv. liturgia

Nedeľa 25. 8. 2002
04.00 Parastas
05.00 Eucharistická pobožnosť
06.00 Utiereň
07.00 Sv. liturgia
09.00 Mládežnícky program a nácvik spevu
10.00 Slávnostná sv. liturgia – Mons. ThDr. h. c. Ján Hirka, prešovský diecézny biskup

Bazilika
Sobota 24. 8. 2002
16.00 Sv. ruženec
17.00 Mládežnícky program
18.00 Moleben k Presvätej Bohorodičke
19.00 Moleben k blahoslavenému biskupovi-mučeníkovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi, OSBM
21.00 Sv. liturgia (staroslov.)
23.00 Celonočné bdenie, večiereň, utiereň

Nedeľa 25. 8. 2002
04.00 Sv. liturgia (staroslov.)
06.00 Paraklis
07.00 Sv. liturgia
08.45 Akatist
09.30 Sprievod na Mariánsku horu

Dôkaz lásky

Mladý človek patrí medzi skupinu ľudí, ktorí na všetko potrebujú dôkazy. Oni vstupujú do svojej dospelosti a chcú si čím skôr dokázať, že sú už dospelí. Aj keď sú ešte tínedžeri. Nie je ojedinelé vidieť v ústach 13-ročných chlapcov a dievčat cigaretu, v ušiach, či iných častiach tela pírcingové náušnice. To je podľa mladých ľudí sloboda – robiť si čo chcem. A táto voľnosť je výsadou dospelých. A podobné dôkazy chcú na všetko.

Istá mladá slečna, a nebola jediná, čo mi to povedala, hovorí: *„Keď sme pred pár rokmi začali spolu chodiť, všetko bolo krásne. Držali sme sa za ruky, hľadeli si do očí a spoločne snívali. Ležali sme len tak jeden pri druhom na tráve a rozprávali sme sa. Aspoň raz za mesiac mi doniesol nejaký kvet – najčastejšie obľúbenú červenú ružu. Tak to s nami šlo pekne vyše roka. A potom sa to začalo. Dotyky, silné bozky ... Kvety chodili menej často, zato pribúdalo telesného zblíženia. Mne sa to tiež páčilo. Raz, keď sme boli spolu, navrhol, aby sme sa spolu vyspali. Vyšlo to z neho ako niečo, po čom túži už dlhý čas. Zháčila som sa. Hovorila som, že to chcem až po sobáši. Ale on namietal, že je to jedno, že ma miluje a že ja nemilujem jeho, ak sa od neho odťahujem. Stále dookola opakoval, že vo mne niet už lásky k nemu. Ale že on ma miluje a chce, aby sme si to vzájomne dokázali tak, že sa vyspíme. Veď už máme vyše 18 a môžeme pomýšľať na sobáš. Nakoniec som súhlasila. Bolo to po prvýkrát. Ale nie posledný. Tak to s nami šlo tri roky. Čo stretnutie, to sex. Ružu mi nosí len na narodeniny a meniny. Slová lásky už nie sú «potrebné», veď je tu «skutok». Už sa nedokážeme len tak držať za ruky a hľadieť si do očí. Keď som mu povedala na výročie osudného dňa, že pred tromi rokmi mi sľúbil sobáš, povedal, že dnes to už nie je v móde a odvtedy sa veľa zmenilo. A načo? Spolu si predsa môžeme užívať i bez sobáša. Vtedy som pochopila, že som mu dala seba ako dôkaz svojej lásky, ale že som urobila hlúposť. Viackrát to už neurobím“* (Eva).

Takýchto príbehov v rôznych obmenách sú na maličkom Slovensku tisíce. Každý chce dôkaz lásky. A čo to má byť? – no predsa ty. Dievča túži po chlapcovi a naopak. Len je tu jeden háčik: Ak si ja pýtam dôkaz lásky, aký dôkaz svojej lásky ponúkam? Na to už nemyslíme. My niečo chceme a toho druhého zatlačíme do kúta, odkiaľ nám tak skoro neunikne. Ak naozaj milujeme toho druhého, tak najúprimnejším a najväčším dôkazom našej lásky nie je odovzdanie sa mu, ale práve chránenie čistej lásky, toho úprimného citu, ktorý je medzi dvoma ľuďmi. A to nie tak, že ho zakalíme, ale naopak tým, že zachováme jeho priezračnú

krištáľovú čírosť. Ak milujem toho druhého, tak nechcem, aby sa zmenil. Netúžim po tom, aby sa zmenili jeho hodnoty, ani mu nechcem ublížiť. Svoje slová myslím úprimne a nezištne. A to už nie je v súlade s našou túžbou, ba vydieraním toho druhého.

A ako sa brániť? Ako odpovedať na podobné požiadavky? Jednoducho tvrdo. Ježiš, keď ho Židia tlačili k múru a chceli ho dostať za každú cenu, vyrukoval s protiotázkou. Aj ty urob podobne. Hovorí ti: „Ty ma nemiluješ, lebo sa mi nechceš oddať!“ Ty mu povedz: „A ty ma miluješ?“ Jeho odpoveď bude istotne pozitívna, veď o to mu celý čas išlo: On teba miluje a ty nie, lebo sa mu brániš. „Ale ak ma miluješ“, povedz, „tak prečo ma tlačíš do niečoho, o čom vieš, že to nechcem. Prečo nechceš zachovať našu lásku čistú!“ A vtedy spoznáš, či sa máte naozaj vzájomne radi, alebo tu ide o iné túžby.

Dôkazom lásky nie je tvoja poddajnosť, ale práve tvoja zásadovosť a čistota vzťahu. Bojovať za lásku neznamená robiť ústupky a zriekať sa svojho územia, len aby sme boli spolu. Bojovať za lásku znamená brániť hodnoty, ktoré sme si na začiatku nášho vzťahu vytýčili.

Istý muž mi raz povedal: *„Keď sme začali spolu chodiť, vedeli sme o mnohých vzťahoch, ktoré boli takpovediac pred nami. Ich prejavy lásky boli silnejšie. Keď mi kamaráti opisovali noci strávené s priatelkami, veľmi som chcel aj ja niečo také zažiť. Ale moja priatelka mi povedala striktné nie. Nechápal som, ale mal som ju rád. Dnes, keď sme spolu už dvadsať rokov, sme jediný pár, ktorý z celej pôvodnej partie vytrval. A to aj zásluhou vtedy povedaného: «NIE». Dnes si uvedomujem, že nestačí pred Bohom povedať «ÁNO», ale je potrebné, aby to ÁNO bolo podoprené už skúsenosťou jednoty, ale ani nie tak v sexuálnej rovine, ako v rovine dodržiavania zásad a hodnôt, ktoré sme si sľúbili dávno pred manželským sľubom.“*

Juraj Gradoš

Svoj boj nevedieme proti ľudským nepriateľom

„Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach" (Ef 6,12).

Uvedom si proti komu vedieme a proti komu nevedieme duchovný boj. Našimi nepriateľmi nie sú ľudia okolo nás ale démoni a zloduchovia v nebeských sférach. Démon ti povie: „Pomsti sa mu, ...odpíš ho, ...on ťa nemá rád, ...viac sa s ním nezhováraj, ...nikdy mu to nezabudni." Boží Duch: *„Znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy!" (Kol 3, 13).* Milujme sa vo svojej slabosti a neodsudzujme sa navzájom, lebo tým dávame priestor diablovi (Ef 4, 27). Bojujme svoj boj proti skutočnému nepriateľovi nášho spasenia.

„Oblečte si Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť!" (porov. Ef 6, 13). Čo to znamená obliecť si Božiu výzbroj? Podľa listu Efezanom úplnú Božiu výzbroj tvorí:

Opasok pravdy: Kto je pravda? Ježiš! *„Ja som cesta, pravda..." (Jn 14, 6).* Veríš tomu? Je pre teba Ježiš plnosťou pravdy, alebo ešte stále pochybuješ o pravdivosti evanjelia? Obliecť si opasok pravdy znamená prijať Ježiša na 100% ako Pravdu.

Pancier spravodlivosti: Nikto nie je spravodlivý (Rim 3, 10), všetci zhrešili (Rim 3, 23). Si ospravedlnený pre preliatie krvi Baránka (Rim 5, 9). Chodíš v jeho spravodlivosti, alebo sa ešte stále snažíš uplatňovať vlastnú? Môže sa ti stať, že horlíš pre Boha, ale nie podľa pravého poznania. Ak nepoznáš Božiu spravodlivosť, usiluješ sa postaviť svoju vlastnú (por. Rim 10, 3).

Štít viery: Štít viery ti pomáha uhasiť ohnivé šípy nepriateľa. Aký veľký štít vlastníš? Prikrýva celý tvoj život, alebo si nechal pre satana miesta, do ktorých môže s pôžitkom smerovať svoje zásahy. Ak si vo viere nevydal celý svoj život pod Božiu vládu, tvoj štít má trhliny. Vieru najčastejšie strácame vtedy, keď už dlhší čas voláme k Pánovi a nič sa nemení, nič sa nedeje. Či Boh neobráni svojich vyvolených, ktorí k nemu dňom i nocou volajú, i keď s pomocou ešte čaká? Zdráha sa im snáď pomôcť? (podľa Lk 18, 7). «*Hovorím vám: „Zaraz ich obráni. Ale nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde?"» (Lk 18, 8).*

Prilba spásy: Čo je spása? Podľa listu Efezanom (2, 8-10) je spása milosť, ktorá sa prijíma vierou, je to Boží dar, nie je z nás, nie zo skutkov. Sme povolaní k tomu, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám pripravil Boh, nie preto, aby sme si ho naklonili, aby sme si tým zaplatili nebo. Nikto z nás nemá dosť prostriedkov na to, aby si mohol zaplatiť vstupenku do nebeského kráľovstva. Je iba jediná osoba, ktorá to mohla urobiť - Ježiš. A cena, ktorú zaplatil je jeho život, jeho krv. Mať prilbu spásy, znamená mať istotu, že Ježiš, ktorého som urobil Pánom svojho života, mi išiel pripraviť miesto v dome svojho Otca. Na jeho vstupenku sa dostanú do nebeského kráľovstva všetci, ktorí sa rozhodli ho bez výhrad nasledovať. A tak dobré skutky už nekonám zo strachu, motivovaný úzkosťou, ale v slobode a láske, vo vďačnosti za to, že mám večný život. Ján hovorí: *„Toto som vám napísal, aby ste vedeli, že máte večný život vy, čo veríte v meno Božieho Syna" (1 Jn 5, 13).*

Obuv pohotovosti: Nie je mi pohotovosť do hnevu, kritiky, či súdu oveľa bližšia ako pohotovosť pre ohlasovanie evanjelia? Som pripravený hlásať vhod i nevhod? (porov. 2 Tim 4, 2). Naše evanjelium je evanjelium pokoja? Som nositeľom pokoja?

Meč Ducha, ktorým je Božie slovo: Mám vôbec meč? A kde? V srdci, či na poličke v skrinke? Poznám svoj meč? Viem ho používať k útoku i k obrane?

Ustavičná modlitba v Duchu ťa udrží v bdelosti a pripravenosti, ktorú Ježiš očakáva.

„Ako Boží vyvolenci, svätí a milovaní, oblečte si hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť" (Kol 3, 12). Čo ešte si potrebujem obliecť?

O čo nášmu Bohu v skutočnosti ide? Len o to, aby sme si na seba niečo zvonku navliekli alebo o čosi iné? *„...že máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania, obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti" (Ef 4, 22-24).*

„Noc pokročila, deň sa priblížil. Zhoďme teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla. Žime počestne ako vo dne; nie v hýrení a opilstve, nie v smilstve a necudnosti, nie v svároch a žiarlivosti, ale oblečme si Pána Ježiša Krista..." (Rim 13, 12-14).

Kto je pravda? Ježiš! Kto je naša spravodlivosť? Ježiš! Kto je centrom našej viery? Ježiš! V kom jedine je spása? V Ježišovi! Kto je náš pokoj? Ježiš! Kto je Slovo? Ježiš! Skrze koho Boh Otec zosiela svojho Ducha, aby sa v nás modlil? Skrze Ježiša! **...oblečme si Pána Ježiša Krista!**

Zuzana Sarnecká

VAŠE OTÁZKY

NAŠE ODPOVEDE

Aký postoj má Cirkev k darcovstvo orgáoov?

Darovať orgán chorému človeku, aby sme mu pomohli uzdraviť sa (transfúzia krvi, kostnej drene, transplantácia kože, obličky, srdca), je samo osebe dobrým lekárskym zásahom. Avšak nesmie sa praktizovať bez dodržania určitých podmienok.

Keď sa darovanie týka živého človeka, musí sa vylúčiť akékoľvek obchodovanie. Nikto nesmie využívať svoje telo alebo telá iných na zarábanie peňazí, aj keby cieľom bola pomoc iným.

Keď sa darovanie týka orgánu mŕtveho človeka, nikto nemá právo odobrať orgán proti vôli rodiny, alebo ak zosnulý človek bol proti tomu, kým žil. V prípade zomierajúcich ľudí alebo ľudí v kóme nie je dovolené odobrať orgán, kým sa ich smrť legálne nepotvrdí.

Prax, ktorá nie je v zhode s týmito zásadami, je prehreškom proti úcte, ktorá patrí každému človeku.

-red-

Aj na Vaše otázky, na ktoré by ste radi poznali odpoveď, čakáme na našej adrese.

Odpustenie - cesta, po ktorej kráča Boh

Koľko neuveriteľných príbehov píše život. Denne sme konfrontovaní so situáciami, keď sa musíme rozhodnúť, po akej ceste ďalej ísť. Ísť krížovou cestou s Ježišom alebo bez Ježiša?

Jedna oblasť môjho života, ktorá ma veľmi ranila, bolo neodpustenie. Uvedomila som si, aké je ťažké odpúšťať. Váhala som, či mám svoj príbeh zverejniť. Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo sa ma dotkol uzdravujúcou láskou a ja dnes svedčím o tom, ako On konal v mojom živote.

Bývame na dedine. Spolu s manželom učíme na základnej škole. Boh nám požehnal dcérku Marcelku a syna Roba. Poznáte tie starosti matky v rodine a učiteľky v škole. Kolotoč starostí a povinností. Syn Robo je v druhom ročníku na gymnáziu, dcéra Marcela úspešne zmaturovala a bola prijatá na lekársku fakultu. Každý rok cez prázdniny sme chodili na dovolenku k moru. Mali sme veľa priateľov, s ktorými sme sa často stretávali. Bol to honosný život.

A tu zrazu prichádza do našej rodiny nepozvaný hosť, na ktorého sme nemysleli, s ktorým sme nepočítali. V jeden sobotný prázdninový večer sa Marcela spolu s kamarátmi vybrala na diskotéku do mesta. Veď koľkokrát už takto bola, a nič sa nestalo. No stačil iba jeden okamih. Keď sa vracali nadránom domov, kamarát Jožo nezvládol zákrutu a auto havarovalo. Malo to tragické následky. Jožo a Marcelka boli namieste mŕtvi a ostatných priviezli do nemocnice s ťažkými zraneniami. Keď som sa dozvedela túto správu, len som vykríkla: „Bože, prečo si nám to urobil?" Nikomu neprajem tú bolesť, ktorú sme v rodine prežili. Žila som ako v mrákotách. V hneve a neodpustení. A tak sa u mňa začali objavovať zdravotné problémy. Lekárske vyšetrenia však nepriniesli žiaden výsledok. Brala som čoraz silnejšie lieky a lekári odporúčali dovolenku a nemyslieť na problémy. Ale stále som žila v zamotanom kruhu neodpustenia, nevedela som ako ďalej.

Zdôverila som sa svojej kolegyni Helenke. Pozvala ma do chrámu na sv. liturgiu, po ktorej nesledovala krížová cesta. Po skončení krížovej cesty sme sa zastavili pri štvrtom zastavení: Pán Ježiš sa stretáva so svojou matkou. Kolegyňa sa mi prihovorila: „Vlož svoju bolesť do Máriinej bolesti, ona ti najlepšie rozumie. Skús sa s ňou rozprávať o svojom žiali a smútku."

Začali sme sa striedavo stretávať u nich, alebo u nás na modlitbe sv. ruženca. V jeden večer som sa Helenke priznala, že kdesi hlboko v mojom srdci je neodpustenie, ktoré mám voči rodine dcérinho kamaráta, ktorý zapríčinil haváriu. „Mala by si ísť za kňazom, povedať mu, čo ťa trápi", radila mi Helenka. „Ale čo mi môže ponúknuť kňaz, keď lekári sú bezmocní?" „Skús a uvidíš!"

Keďže sa môj zdravotný stav začal komplikovať, bola som takmer mesiac v nemocnici. Po návrate domov som sa stretla s miestnym kňazom. Povedala som mu o svojom probléme. Priznala som sa, že nemôžem odpustiť tomu, kto zapríčinil smrť mojej dcéry.

Kňaz sa v kancelárii na fare zahľadel na kríž visiaci na stene. „Poďme na chvíľu na Golgotu, kde zomiera Boží Syn za každého z nás, lebo všetci sme zhrešili. On, nevinný, odpúšťa, lebo nás nesmierne miluje. Predstavte si svoju rodinu pod krížom, ale aj Jožovu rodinu. Marcelu a Joža. Boh nám všetkým odpúšťa. On zabúda na naše hriechy a priestupky. Lebo On je láska. Túži po tom, aby sme všetci vstúpili do tejto Božej lásky. Apoštol Peter hovorí: *„Napokon, buďte všetci jednomyseľní, súcitní, bratsky sa milujte! Buďte milosrdní a pokorní! Neodplácajte sa zlým za zlé, alebo zlorečením za zlorečenie, ale naopak, žehnajte, lebo ste povolaní, aby ste dostali dedičstvo požehnania"* (1 Pt 3, 8-9). Toto je Božia ponuka pre naše rany a bolesti. Rozhodnite sa zbúrať brány neodpustenia a potom príde do vášho srdca oslobo-

denie a uzdravenie. Svätý Pavol nám vo svojom liste Efezanom radí, aký postoj máme zaujať voči odpúšťaniu: *„Buďte k sebe navzájom láskaví a milosrdní, navzájom si odpúšťajte, ako aj vám odpustil Boh v Kristovi!“* (Ef 4, 32).

„Ale ja nemôžem odpustiť. Veľmi ma to bolí“, vysvetľovala som.

„Tak sa potom skúste modliť takto: Ježišu, pomôž mi odpustiť Jožovi a jeho rodine, lebo ja toho nie som schopná. Ježišu, dovoľujem ti, aby si ty vo mne konal svoje dielo odpustenia. Odovzdávam ti všetko, Ježišu, do tvojich prebodnutých rán. V tvojom mene, chcem milovať, odpúšťať a žehnať týmto ľuďom.“ „To je veľmi ťažké, otče!“ „Ale to je jediná cesta, na ktorej môžete stretnúť odpúšťajúceho Boha. Pokúste sa každý deň, keď si na týchto ľudí spomeniete, odpúšťať, žehnať, až kým nepocítite úplné odpustenie vo svojom srdci. Modlite sa dovtedy, až kým si naozaj nebudete želať, aby sa týmto ľuďom stalo niečo dobré. Až potom ste na ceste z väzenia neodpustenia a začínate kráčať po ceste, po ktorej kráča Boh.“

„Čo by som mala začať robiť ako prvé?“

„Modlite sa modlitbu Otče náš, ale nahlas. Pri slovách *odpusť nám naše viny, ako aj my odpúšťame svojim vinníkom* sa zastavte. Rozmýšľajte, či je to pravda vo vašom živote, ako na ňu reagujete. Ak žijete v neodpustení, nepokračujte ďalej. Denne si čítajte príbeh z Matúšovho evanjelia hlava 18, verše 23–35. Položte si otázku, kedy som ja v tejto situácii? Budem sa za vás modliť, aby ste prijali Božie uzdravenie a odpustenie do svojho života.“

Na konci stretnutia kňaz položil na mňa ruky a modlil sa, aby som vedela prijať Božiu vôľu do svojho života. Potom mi dal otvoriť Sväté písmo, kde som čítala: *„Zlož svoju starosť na Pána a on ťa zachová. A nikdy nedopustí, aby bol spravodlivý zmietaný“* (Ž 55, 23).

Tak som začala chodiť do Ježišovej školy odpúšťania. Ku koncu školského roka som aj ja túžila po vysvedčení, ktoré dáva Boh. Každý deň som si našla čas pre Boha, na modlitbu doma, ale aj na svätú liturgiu v chráme. Pomaly sa vo mne začali roztápať ľady neodpustení. Ešte viackrát som sa stretla s našim duchovným otcom a učila som sa poznávať zo Svätého písma, ale aj z Katechizmu katolíckej cirkvi, čo je odpustenie.

Bol posledný júnový týždeň tohto roka. Večer po svätej liturgii som išla na cintorín k Jožovmu hrobu, aby som povedala, že v Ježišovom mene mu odpúšťam. Na ďalší deň som išla k jeho rodičom. Boli prekvapení, lebo od pohrebu našich detí sme neprehovorili ani slovo. „Viete, že som nebola hlboko veriaca. Po tejto našej tragédii som ešte viac zanevrela na Boha i na ľudí. Ale stretla som sa s dvoma ľuďmi, ktorí žijú svoje kresťanstvo a ukázali mi, že jediné riešenie v mojom živote je prijať odpúšťajúceho Ježiša do svojho života. Zomrela vo mne nenávisť. Prijala som Ježiša do svojho života ako jediného Pána a Spasiteľa. On neznesie kompromisy. On ma naučil odpúšťať a kráčať po jeho ceste.“

Až potom som išla na svätú spoveď a od tohto dňa sa môj zdravotný stav celkom zlepšil. Nepotrebujem lieky. Lekári sú prekvapení zlepšením môjho zdravotného stavu. Aj im rozprávam neuveriteľný príbeh o mojom stretnutí so živým Ježišom. Počas prázdnin ideme opäť na dovolenku – do Medžugoria. Chceme sa poďakovať Matke Božej, že nás v Ježišovej škole naučila milovať, odpúšťať a žehnať.

Aj v našej rodine sa veľa zmenilo. Máme jeden pre druhého čas. Ale čo je najlepšie, máme čas na spoločnú modlitbu. Máme nový pohľad na veci a udalosti, s ktorými sa denne stretávame. Veď Ježiša pozývame každý deň do nášho domu a On nie je len hosťom, ale aj naším rodinným priateľom, ktorý nás žehná a obdaruváva. S mnohými priateľmi sa už nestretávame, lebo nemáme spoločnú reč. Oni žijú pre tento svet. Sú ovplyvňovaní udalosťami a vecami tohoto sveta. Odmietajú Božiu reč. Aj my sme kedysi žili takto. Bol to však život prehier a sklamaní, neúspechov a chorôb. Ale teraz žijeme život Božieho kráľovského dieťaťa. V našej rodine prestali nadávky, ohováranie a odsudzovanie druhých. Denne sa učíme žiť a rozprávať Ježišovou rečou. Je to život Božích víťazstiev a prisľúbení, ktoré Boh dáva každý deň do nášho života.

Pre našu rodinu sú pravdivé prisľúbenia: *„Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pominulo a nastalo nové. Ale to všetko je od Boha, ktorý nás skrze Krista zmieril so sebou a zveril nám službu zmierenia“* (2 Kor 5, 17–18). Vďaka ti, Pane, za všetko, čo si urobil a robíš v našej rodine.

Ján Karas

Svjaščenomučeníci, ktorí zomreli pre Krista

Otec Jakym (Seňkivskyj)

Blahoslavený otec Jakim (Seňkivskij) sa narodil 2. mája 1896 v dedinke Haji Vekyki v Ternopoľskej oblasti na západnej Ukrajine. Po skončení bohosloveckých štúdií v Ľvove bol 4. decembra 1921 rukopoložený na kňaza. Doktorát teológie získal v Innsbrucku. Roku 1923 vstúpil k baziliánom (ČSVV) do monastiera v Krechove. Po zložení prvých rehoľných sľubov bol poslaný do dedinky Krasnopušča (oblasť Ternopoľa) a potom do dedinky Lavriv v oblasti Staryj Sambir. V rokoch 1931 – 1938 vykonával rôzne služby v baziliánskom Monastieri sv. Onufrija v Ľvove. Následne roku 1939 bol vymenovaný za protoihumena baziliánskeho monastiera v meste Drohobyč. Boľševici ho 26. júna 1941 uväznili a 29. júna, podľa svedectiev, bol uvarený v kotli v Drohobyčskej väznici.

„Už od prvých dní svojho pobytu v Drohobiči si ho obyvatelia celého mesta obľúbili. Sympatie obyvateľstva si získal svojím úžasným kazateľským nadaním. Vedel sa prispôsobiť k inteligentovi i robotníkovi, k starému i mladému, dokonca aj malému dieťaťu. Vždy úctivý a so srdečným úsmevom na tvári. Duša cítila, že v tomto človeku niet žiadnej zloby a že za vrodenou skromnosťou a dôstojnosťou sa skrýva ozajstný Kristov služobník.“ (Zo spomienok o. Oresta Kupranca.)

Stanislav Gábor
Marek Durlák

Pod srdcom mamy

Zrodenie sa je udalosť, od ktorej začíname počítať čas svojho života. Ten ale začal o niečo skôr, pred naším narodením, keď sa tvorilo naše telo a osobnosť.

Vnímajúce dieťa

Už pod srdcom matky si dieťa zaslúži úctu a pozornosť. Aj keď sa jeho vedomie vyvíja postupne, v určitých fázach je už schopné prežívať prvé zmyslové skúsenosti. Môže sa pohybovať, počuť, chutnať, je citlivé na chlad, teplo, bolesť a môže dokonca vytvárať tvárovú mimiku.

Pozorovaním sa zistilo, že už v ôsmom týždni života dieťa nielen pohybuje hlavičkou, rukami a trupom, ale svojimi pohybmi a často aj kopaním vyjadruje svoje záľuby a nevôľu. Nemá rado, keď sa doň drgá a vníma bolesť. Ak stlačíme alebo štipneme matkino brucho, jej dva a pol mesačný plod sa rýchlo odtiahne. Zaujíma čo najpohodlnejšiu polohu podľa toho, akú polohu zaujala jeho matka a dokonca dokáže matku priviesť k zmene polohy tak, aby sa mu v maternici spočívalo pohodlnejšie.

V šesnástom týždni začína byť citlivé na svetlo a v štvrtom až piatom mesiaci je schopné vnímať zvuky a „odpovedať" na ne. Bernard Nathanson v knihe *Božia ruka* uvádza skúsenosť, keď priložil na brucho tehotnej ženy v siedmom mesiaci magnetofón s Mozartovou hudbou, dieťa sa pomaličky hýbalo. Keď však pustil rockovú hudbu, poskakovalo ako divé. Istá žena bola nútená odísť z koncertu rockovej hudby, lebo dieťa v jej brušku zúrivo kopalo. Vplyv zvukov na dieťa približuje i nasledujúci príklad, ktorý vznikol pri jednom pokuse v Londýne. Manžel jednej matky zaradenej do výskumu nechcel veriť, že by nenarodené dieťa mohlo počuť. Experimentátorka ho vyzvala, aby priložil ucho k bruchu matky a silno vykríkol. To, čo nasledovalo, bol dokonalý príklad komunikácie správaním. Otec dostal v pravom zmysle slova poriadny kopanec.

Dieťa nevníma vedome, ale najmä cez city a pocity, ktoré sa v ňom prebúdzajú skôr. To, čo prežíva samotná mama, sa prenáša aj naň. Lekár Thomas Verny v knihe *Tajomný život dieťaťa pred narodením* veľmi výstižne opisuje skutočnosť, keď pri preľaknutí alebo hneve matky jej uvoľnený adrenalín s krvným obehom zaplavuje aj organizmus dieťatka. To v ňom spôsobí znepokojenie alebo strach, čo dáva najavo napr. kopaním.

Dieťa však ešte viac znepokojujú hlučné a hnevlivé hlasy hádajúcich sa rodičov. Podobne prežíva určitú úzkosť a ohrozenie, ak vlastná matka odmieta svoje materstvo, alebo vníma dieťa ako nejakú prekážku. Takéto dieťa môže mať po narodení sklony k bojazlivému a utiahnutému správaniu a môže trpieť aj psychickými poruchami.

Rovnako pri nadmernom fajčení, požívaní alkoholu, drog alebo nesprávnej životospráve sa môže vážne narušiť jeho rast a psychický vývoj. Už Rimania a Gréci spozorovali, že ženy alkoholičky privádzali na svet omnoho vyšší počet deformovaných a chorých detí. Pri fajčení matky sa znižuje obsah kyslíka v jej krvi prechádzajúcej placentou, čo môže spôsobovať úzkosť dieťaťa.

Samozrejme, nie všetky stresy, ktoré pôsobia na ženu, majú negatívny vplyv na dieťa. Podstatný je jej citový vzťah k dieťaťu. Bežné, aj ťažšie napäté situácie, ktoré sa vyskytnú v živote, pri dobrom vzťahu mamy a dieťaťa mu neublížia.

Vnútorná väzba

Z toho, čo bolo spomenuté, je zrejmé, že všetko, čo pôsobí na ženu, pôsobí aj na dieťa. Ona je chodbou cez ktorú ono vchádza do sveta. Medzi dieťaťom a mamou takto vzniká vnútorná väzba, v ktorej sa vzájomne „zdieľajú". Najlepšie obdobie pre jej vytvorenie sú posledné tri mesiace tehotenstva, keď je dieťa už dostatočne vnímavé na matkine reakcie a signály. Táto vnútorná väzba nevzniká automaticky, ale láskou matky k dieťaťu a jej správnym chápaním vlastných citov.

Dieťa je veľmi prispôsobivá bytosť. Aj z malej dávky materinského citu môže vyžiť dlhší čas. Nemôže však väzbu vytvárať len samo. Ak sa matka emocionálne uzavrie, je bezradné.

Jednou z možností ako budovať tento vzťah je rozprávať sa s dieťaťom. Pri jemnej, upokojujúcej reči dieťa cíti, že je milované a chcené. Rovnako má tu svoje miesto duchovný život a modlitba.

Ženy v Izraeli verili, že tehotná žena sa má stiahnuť od úloh rodiny a vyhľadať bližších príbuzných, ktorí sa mali o ňu postarať. V tomto čase si tieto ženy čítali Písmo, modlili sa a premýšľali o Božom slove. Už vtedy ľudia verili, že sa v lone matky počas prvých troch až piatich mesiacov tehotenstva formuje charakter dieťaťa. Podobne prežívali svoj požehnaný stav aj Mária a Alžbeta. Myšlienkový svet matky sa dotýka aj jej dieťatka, preto by si mala správne voliť zábavu, spoločnosť, program v televízii a pod.

> ***S mamičkou prišiel.***
> ***Neviem, čo sa stalo,***
> ***predtým ho u nás vôbec nebolo...***
> ***Ale je taký pekný,***
> ***je naozajstná živá bábika.***
> ***Prosím Ťa, Pane,***
> ***potichu mi to riekni:***
> ***Kam také deti nebo zamyká,***
> ***kým ich dá živé mamám do postieľky?***
> ***M. Rúfus***

Môžeme teda povedať, že všetko, čo je škodlivé pre ženu, škodí aj dieťaťu, a naopak, všetko, čo je pre ženu počas tehotenstva dobré a príjemné, robí dobre aj jemu.

Povolanie otca

Aj keď sa to často prehliada, otec má už v týchto počiatkoch života dieťaťa nenahraditeľné miesto v rodine. Aj keď sa nemôže na tomto vzťahu podieľať priamo, jeho úloha spočíva v tom, aby verne stál po boku svojej manželky, a to tým, že jej vytvorí priestor, v ktorom sa cíti šťastná a bezpečná.

Otec nemôže pre svoje dieťa urobiť nič lepšie, než milovať svoju manželku. A naopak máloktorá vec je pre dieťa tak škodlivá ako otec, ktorý sa zle správa k svojej tehotnej žene. Je nemysliteľné, aby žena očakávala dieťa, ktoré v sebe nosí, s pocitom radosti, keď vie, že sama nie je milovaná.

Hlboká láska muža k manželke ho môže viac priviesť k záujmu o dieťa a vytvárať atmosféru pokoja a prijatia.

Radovan Šoltés

Vyznajme svoju vieru

Po Cherubínskej piesni nasleduje ekténia. Dnes sa z nej berú len prvé dve prosby. Skladá sa z dvoch častí. V prvej prosíme za predložené vzácne dary, za chrám a veriacich v ňom, za oslobodenie od zla a za našu záchranu a spásu. Druhá časť obsahuje prosby o dary z Božej milosti. Prosíme o svätosť našich dní, o anjela pokoja, odpustenie a oslobodenie z hriechov, dobro duše a pokoj vo svete, o kajúcnosť a pokojné zavŕšenie života v Božej bázni. Kňaz sa počas týchto prosieb modlí modlitbu nad obetovanými darmi. V nej prosí Boha, aby prijal túto obetu tak, ako prijíma obety chvály od tých, ktorí ho vzývajú celým srdcom. Ako prejav prijatia prosí o Božieho Ducha milosti, ktorého vzýva nielen nad obetovanými darmi, ale aj nad tu prítomným ľudom.

Tak, ako bol veľký vchod s obetnými darmi prejavom našej spolupatričnosti s nebeskými silami, tak je bozk pokoja prejavom našej vzájomnej jednoty Božej rodiny tu na zemi. Je prejavom vzájomnej lásky, lebo len v nej môžeme jednomyseľne vyznávať *„Otca i Syna i Svätého Ducha, Trojicu jednopodstatnú a nedeliteľnú."* Počas tohto spevu sa veriaci až do 11. storočia objímali. Dnes je táto prax v latinskej cirkvi zachovaná v podobe podania rúk, u nás je to objatie, ale iba kňazov pri prestole.

Počas tohto spevu kňaz sa pokloní a bozká sväté dary, pričom hovorí: *„Milujem ťa Pane, moja sila; Pane, opora moja, útočište moje."* A diakon vyzve veriacich k vyznaniu viery slovami: *„Dvere, dvere, premúdrosť vnímajme."* V prvotnej Cirkvi sa v tomto okamihu zatvárali chrámové dvere, aby tí, ktorí neboli ešte veriaci, alebo boli vylúčení zo spoločenstva, nemali účasť na týchto tajomstvách viery a Eucharistie.

Symbol bol do liturgie zaradený v prvej polovici 6. storočia. Vtedy bolo v Cirkvi obdobie veľkých dogmatických sporov. My používame Nicejsko-carihradské vyznanie viery, ktoré pochádza zo 4. storočia. V počiatkoch cirkvi sa

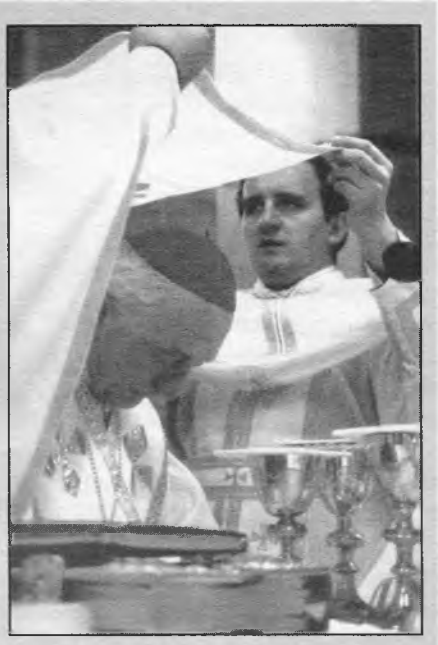

symbol viery recitoval pri slávení svätého krstu, čo sa udržalo dodnes. V liturgii nám slúži aj ako obnovenie krstných sľubov. Týmto vyznaním viery sa bezprostredne pripravujeme na príchod Boha na zem.

-jg-

Svätá hora ATHOS

(pokračovanie z minulého čísla)

Athos

Na juhovýchod od Solúna medzi Solúnskym a Orfanským zálivom vybieha do priestoru Egejského mora poloostrov Chalkidiké. Má tri dlhé prstovité výbežky. Najzápadnejší je Kasander, stredný je Longos. Najvýchodnejší z nich je Athos (Svätá hora). Polostrov je dlhý 47 km a široký 5-11 km.

Polostrov leží v subtropickom pásme. Darí sa tu dobre poľnohospodárskym plodinám a sama príroda je zdrojom množstva ovocinárskych plodov, čím dáva skromné živobytie pozemským pútnikom.

Od 10. storočia sa stáva cieľom celých zástupov mníchov z východnej Byzancie, ohrozenej Arabmi a získal si povesť „Svätej hory" východného kresťanstva, akú predtým mal maloázijský Olym (v Bithynii). Athos po storočia hostil tisícky mníchov zo všetkých kútov Grécka, Macedónie, Srbska, Bulharska, Rumunska, Malej Ázie, Kaukazu, Arménska a z celého širokého kresťanského sveta. Athos sa stal útočišťom všetkých, ktorí sa chceli venovať odriekavému a rozjímavému životu. Tešil sa pozornosti chudobných, boháčov i vladárov. Zbieral duše, pre ktoré svet stratil príťažlivosť a pozýval ich ku skrytému životu v spoločenstve s Bohom. Radikálny odstup od sveta sa presadil na Athose aj v dobách úpadku mníšskeho života.

Athos sa stal živým strediskom duchovného života, drahokamom východného mníšstva, pokladnicou byzantského umenia, svätou horou – Hagion oros – Východu.

Athos antický

Už grécki historici Skylax, Herodot, Thukydides a Diodor Sicílsky spomínajú okolo roku 500 pred Kristom niekoľko miest na polostrove: Dion, Holophyros, Akrathoci, Thysson a Kleone. O týchto mestách vieme iba toľko, že Akrathoci stálo asi na mieste dnešného kláštora Lavra. Tiež kláštory Vatopedi a Xiropotamu stoja na území starých miest.

Thukidides hovorí na jednom mieste svojich Dejín peloponézskej vojny o Athonitoch, nazýva ich miešaneckým národom, ktorý hovorí dvoma jazykmi – diglossos.

Pravdepodobne bol Athos v tejto predkresťanskej ére náboženským strediskom a cieľom thráckych pútnikov. Na vrchole Athosu, tam, kde stojí kostolík Nanebovzatia Panny Márie, stála socha thráckeho Jupitera. Dodnes sa v kláštore Philotheú zachovala miestna tradícia o pohanských slávnostiach slávených na týchto miestach.

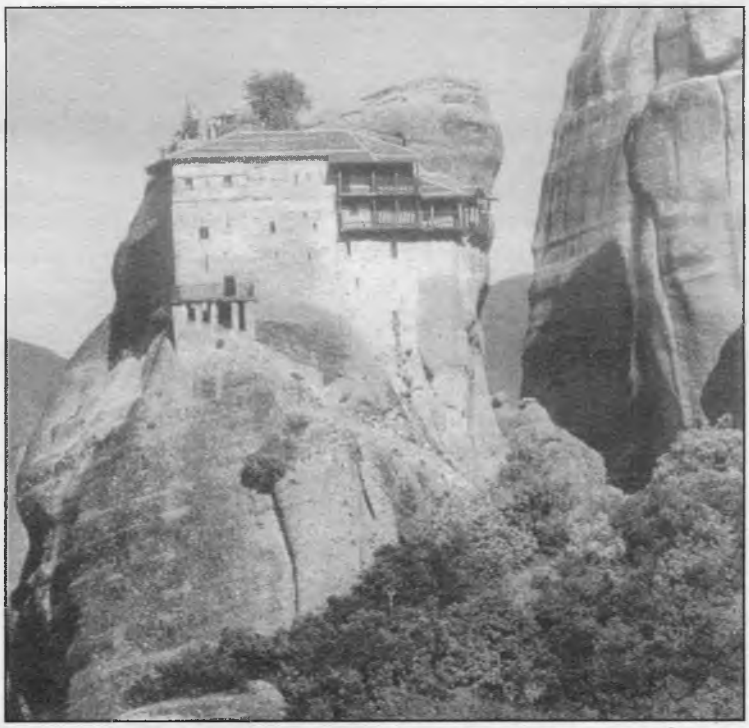

V r. 493 pred Kristom na pobreží Athosu stroskotalo perzské loďstvo kráľa Xerxa. Kráľ, syn Dárelov, nariadil vojvodcovi Mardoniovi, aby dal prekopať cez polostrov prieplav. Herodot zaujímavo popisuje túto trojročnú prácu (486-483) vo svojich Dejinách. Prieplav bol prekopaný na najužšom mieste polostrova nazvanom Provlaka. Zachovali sa po ňom iba nepatrné stopy.

Od Thukydida sa tiež dozvedáme, že Athónci veľa utrpeli v peloponézskych vojnách. V r. 348 pred Kristom pripojil Filip Macedónsky athónske mestá ku svojej ríši. V r. 148 pred Kristom Macedónia a s ňou celý Athos stratili samostatnosť a stali sa rímskou provinciou.

Za Klaudia II. prenikli Góti, ktorí od roku 238 podnikali vpády na Balkánsky polostrov, až na horu Athos. Ustúpili až po porážke, ktorú im pripravil Klaudius II. v bitke pri Niše r. 269.

Za cisára Anastázia (491-513) začali sa na Balkán tlačiť cez Dunaj Slovania. Počas vlády cisára Justiniána I. (537-565) zachádzali do Thrácie a Macedónie, došli až k Solúnu a k Thermopylám. Za Tibora II. (578-582), hlavne potom za Maurikia (582-602) a za Foky (602-610) ich útoky na Macedóniu a Thráciu zosilneli. Slovania tam dobili veľa miest a ohrozovali sám Carihrad. Na polostrov Athos neprišli, lebo ich tam nelákalo žiadne bohatstvo. Athos však trpel prerušením obchodných stykov.

Začiatky kresťanstva

O začiatkoch kresťanstva na Athose sa nám zachovali iba neurčité legendy. Jedna z nich hovorí, že Bohorodička pred svojím nanebovzatím chcela spolu so sv. Jánom navštíviť sv. Lazára, ktorý bol biskupom na Cypre. Ich loď bola vetrom zahnaná na Athos, k miestu, kde dnes na pobreží stojí kláštor Ivirion. Bohorodička dala miestnemu obyvateľstvu požehnanie. Biskup Porfyrij Uspenskij vykladá túto legendu v tom zmysle, že nie Matka Božia, ale jej obraz sa dostal na Athos, prinesený prvými šíriteľmi kresťanského učenia.

Žiadna z týchto legiend, ktorými sú začiatky kresťanstva na Athose opradené, však neobstojí vo svetle kritiky. Na Athose nestáli odrazu veľké kláštory a nádherné stavby. Všetko rastie z malých začiatkov. Tí, ktorí tu prišli prví, aby dosiahli v lesnej samote pokoj a ticho a stali sa prvými pustovníkmi, si nepotrebovali písať anály, ktoré sa zaviedli až neskôr, keď sa Athos a spôsob jeho života stal známym. Je pravdepodobné, že počas ikonoboreckých prenasledovaní mnísi a pustovníci opúšťali

svoje obydlia a usadzovali sa v neobývaných lesoch polostrova.

Solídne počiatky kresťanského mníšstva na Athose súvisia s postupom mohamedánov v Malej Ázii. Po smrti Mohameda (632) Arabi dobili krátko za sebou Palestínu (637), Egypt (641) a v r. 654 boli na ceste do Carihradu. Konštantín Pogonatus (668-685) s nimi uzavrel mier na 30 rokov.

Mníšstvo v maloázijských krajinách, vyrušované prepadmi zo strany mohamedánov, hľadalo nové miesto. Mnohí sa uchýlili do Grécka, do Južnej Itálie a na Sicíliu. V r. 680 sa uskutočnil VI. všeobecný snem v Carihrade. Na ňom bolo v 18. článku uznesené, aby sa duchovné osoby vrátili k svojim chrámom. V článku 42 bolo nariadené, aby pustovníkom, ktorí chodia v čiernom odeve a s rozpustenými vlasmi bol pridelený určitý kláštor. A tak pustovníci, ktorí nechceli ísť do určených kláštorov sa usadzovali na Athosskom polostrove, v tom čase zničenom a vyľudnenom. Tu sa začína prvá kapitola histórie Athosského mníšstva. Poprednou osobnosťou tohto obdobia je pustovník Peter Athosský.

Peter Athosský

Peter Athosský bol pôvodne vojenským úradníkom pri dvore v Carihrade. Vo vojnách s Arabmi upadol okolo r. 667 v Sýrii do zajatia. Na slobodu sa dostal po 9 rokoch, keď bol uzavretý medzi Kalifom a Konštantínom mier. Odišiel do Ríma, kde prijal nižšie svätenia od pápeža Agathona (678-681). Po štyroch rokoch odišiel na horu Athos, ktorá bola pod správou biskupa Solúnskeho, ktorý bol vikárom apoštolskej stolice. Peter prežil na Athose 13 rokov v najprísnejšom živote. Nikto by sa o ňom nedozvedel, keby sa k nemu nebol zatúlal lovec, ktorý sa po jeho smrti (743) postaral o prenesenie telesných pozostatkov do kláštora sv. Klementa.

Rozvíjajúce sa individuálne pustovníctvo sa netešilo dlhému pokoju. Za vlády cisára Theophila (829-842) Athos trpel nájazdmi Arabov, ktorí sa po obsadení Kréty (827-961) stali pre svoje okolie zdrojom nepokoja. Athos sa stal ľudoprázdnou pustatinou (okolo r. 830).

V polovici 9. storočia sa mnísi začínajú vracať na ľudoprázdny polostrov, čím sa otvára ďalšia etapa vývoja athosského mníšstva. Aj keď sa naďalej uprednostňuje individuálne pustovníctvo, stretávame sa v tomto období so vznikom novej formy komunít – lavry. Človek potrebuje spoločnosť. V spoločnosti sa ľahšie získava obživa a ľahšie sa ubráni proti útokom dravej zveri. Vedení touto myšlienkou niektorí pustovníci si začali stavať svoje chatrče blízko seba. Tak sa vytvorili osady, ktoré svojím čiastočne pustovníckym a čiastočne spoločným životom tvorili prechod od eremitizmu k cenobitizmu.

V r. 866 Athos bol ohrozený arabskými morskými lupičmi.

Štefan Keruľ - Kmec

(pokračovanie v ďalšom čísle)

Okrúhle výročie o. Mikuláša Hricova (1922 - 1978)

Dňa 16. augusta 2002 uplynie 80. rokov od narodenia o. Mikuláša. Narodil sa v roku 1922 v Komloši (dnes Chmeľova), neďaleko Bardejova, v rodine gréckokatolíckeho kňaza Jána Hricova. Bol najstarší zo štyroch súrodencov. Ľudovú školu navštevoval doma a neskôr v Prešove. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Prešove a Mukačeve, kde v roku 1941 maturoval. Počas štúdia na gymnáziu dozrelo v ňom rozhodnutie zasvätiť svoj život kňazskej službe. Bohoslovecké štúdiá absolvoval v Prešove. Dňa 11. augusta 1946 uzavrel sviatosť manželstva s Valériou Ferkovou. Kňazskú vysviacku prijal v roku 1946 v Prešove.

Jeho prvá farnosť bola Cernina. Keďže vyrástol v skromných rodinných pomeroch, bol zvyknutý na každú fyzickú prácu. Duchovná chudoba jeho veriacich bola pre neho výzvou, aby im odovzdal duchovné poklady. Spolu s manželkou organizoval stretnutia s farníkmi a šíril náboženskú tlač. Učil na ľudovej škole v Cernine, ako výpomocný učiteľ. Pre túto školu poskytol aj časť farskej budovy a tým položil základy budúcej ZDŠ. V Cernine sa vytvorila pekná farská rodina. No netrvalo to dlho, lebo prišiel neslávny rok 1950. Musel opustiť farskú budovu. S manželkou a so synom sa vysťahoval k manželkiným rodičom do Prešova. Tu našiel prístrešie a určitý pocit ochrany. Boli obidvaja bez príjmov, lebo o. Mikuláša nechceli nikde zamestnať. Úrady práce dostali nariadenia neprijímať gréckokatolíckych kňazov do práce. Po čase sa mu však predsa podarilo zamestnať v Mestskom stavebnom podniku, ale o krátky čas Úrad práce zasiahol a o. Mikuláš bol znova bez práce.

Dňa 20. decembra 1950 v noci o 23.30 hod. členovia ŠtB odviedli o. Mikuláša do prešovskej väznice, kde v samotke strávil Vianoce. O dva týždne ho prepustili. V tom istom čase bol jeho otec o. Ján Hricov už v sústreďovacom tábore v Podolínci. O. Mikuláš po prepustení z väzenia začal pracovať ako pomocný stolársky robotník. To čo zarobil nestačilo na živobytie a preto sa zamestnala aj manželka. Stala sa účtovníčkou. O malého syna sa starala stará matka. Takto prešiel rok 1951. Aby boli úplne izolovaní od svojich veriacich, na jeseň sa začal deportácia kňazov do vyhnanstva do Čiech. Agenti ŠtB prišli s cestovnými lístkami a o. Mikuláš s rodinou musel „dobrovoľne" súhlasiť s tým, že sa 21. novembra 1951 vysťahuje do Litoměřic. Začala sa ďalšia ťažká kapitola jeho života.

Počas pobytu v Litoměřiciach pracoval o. Mikuláš ako pomocný robotník v tehelni. Robil všetky najťažšie práce pri vypaľovaní tehál. Popri ťažkej fyzickej práci musel odolávať aj psychickému nátlaku ŠtB. Vypočúvali ho a chceli získať na spoluprácu. Toho sa však nedočkali. Po desiatich rokoch po zmene politickej situácie bol možný návrat na Slovensko.

V decembri 1961 sa o. Mikuláš vrátil s rodinou do Prešova, k manželkiným rodičom. Zamestnal sa ako kurič pri rotačnej peci v závode Expanditka v Šarišských Lukách. Neskôr sa stal vedúcim skladu. Bol vzorným robotníkom, za čo dostal paradoxne ocenenie - odznak: Priekopník socialistickej práce.

V roku 1968 sa vrátil k svojim veriacim do Cerniny. Privítali ho s veľkou radosťou. Po invázii spojeneckých vojsk v roku 1969 prišli znova chvíle neistoty a obáv o budúcnosť. Mal veľkú zásluhu na prinavrátení prešovskej katedrály gréckokatolíkom. Na jeseň roku 1968 sa stal správcom farnosti Svidník, kde bol menovaný a zároveň sa stal aj okresným dekanom. S ľútosťou opúšťal svojich Cerninčanov, ale obsadenie Svidníka bola naliehavá úloha. Svoju dušpastiersku úlohu vykonával s plným nasadením a získal si srdcia svidníckych veriacich. V roku 1975 bol menovaný za titulárneho arcidekana.

Jeho neľahkú životnú púť prerušila predčasná smrť po zákernej jednoročnej chorobe. Zomrel 12. marca 1978. Pohrebné obrady boli vykonané 14. marca vo Svidníku a 15. marca v prešovskej katedrále. Pochovaný je na prešovskom cintoríne.

O. Mikuláš zaostal v spomienkach veriacich ako milý, vyrovnaný človek, rozdávajúci aj za ťažkých podmienok radosť a optimizmus.

P. Ján Babjak, SJ

Lectio divina alebo duchovné čítanie VIII.

SK 9, 31

Nachádzame sa v sekcii Skutkov, ktorá sa začína 6. kapitolou a končí sa kapitolou 11. Táto kapitola je charakterizovaná dynamikou, pohybom slova – logosu. Jeruzalemská biblia nazýva túto časť *„Prvé misie"*. Možno výstižnejšie pomenovanie by bolo *„Z Jeruzalema do Cezarey – rast, upevňovanie slova"* (porov. Bossuyt &Radertiarkers, Atti, 329). Slovo sa šíri a upevňuje, Božie kráľovstvo sa zväčšuje a silnie medzi rôznymi národmi. Kapitola 6-7 rozpráva príbeh Štefana, ktorý ohlasuje Ježiša ako Mesiáša. Logos je stále prítomný – jeho svedkom sa stáva Šavol (kap. 9). S Petrom (kap. 9,32-11,18) sa logos dostáva do cisárskeho mesta Cezarey prímorskej, kde je Ježiš ohlasovaný ako *„Sudca živých i mŕtvych"*. V kapitole 8, 1 - 9, 31 slovo rastie a putuje rôznymi cestami obrátenia. Samaritáni prijatím Ježiša sa vracajú k jednote národa, k jednote, ktorá bola narušená schizmou. Po smrti Šalamúna v r. 931 p. n. l. (porov. 1 Kráľ 12.) etiópsky eunuch poháňaný slovom, sa vracia do vlasti a *„rozširuje"* miesto kultu pre pravého Boha volajúc svoj národ k poklone v Duchu a Pravde.

Šavol – vyvolená nádoba – ohlasuje Vzkrieseného vlastnému národu, poukazujúc na jeho vyvolenie a naplnenie prísľubov. Zároveň nesie svedectvo o živom Bohu rozličným národom.

Toto je kontext, v ktorom nachádzame vetu plnú nádeje a života aj pre nás, čitateľov 21. storočia – je to veta plná dynamiky.

Čo by sme nemali prehliadnuť

Spomínali sme, že ide o časť plnú dynamiky, obrátení a pohybu. V krátkosti prejdime tieto časti:

FILIP, ktorý prichádza so Samaritánom a k Etiopskému eunuchovi (8, 5nn).

ŠAVOL, ktorého oslovuje Vzkriesený Ježiš, prichádza do Damasku a ohlasuje ho (9, 1nn).

PETER prichádza k rímskemu stotníkovi a krstí jeho celú rodinu (10, 1nn).

K týmto naratívnym líniam sa pridáva dynamika slova, ktoré opúšťa Jeruzalem a prichádza do Samárie, na severe do Damasku a na juhozápade do blízkosti Gazy. S Petrom sa dostáva do Cézarey a slovo je ohlasované všetkým ľuďom.

K týmto poznámkam treba pridať nasledovné: sloveso *keryssein* sa po prvýkrát objaví v 8, 5., je synonymom slova *evangelizesthai* (ohlasovať, zvestovať dobrú novinu). V časti 8, 4-17, 18 sa objavuje 14-krát, čo len podčiarkuje dôležitosť ohlasovania.

Text, ktorému venujeme našu pozornosť, prekladáme nasledovne: *„Čo sa týka cirkví – po celej Galiley, Judey a Samárii žila v pokoji, rástla a upevňovala sa a kráčala vpred vďaka bázni Pánovej a úteche Svätého Ducha"* (9, 31).

Špecifiká originálu sú hneď zrejmé. Slovo sa rozšírilo po celej Svätej zemi (Galilea, Samária a Judea) a žila v pokoji, rástla a upevňovala sa a to *„kvôli"*, *„vďaka"* Duchu, ktorý ju potešoval a vlieval bázeň a pokoj. Cirkev kvôli bázni a úteche rástla (kľúčové slová).

Čo by sme mali pochopiť

Pokoj – *shalom*, je darom Pána. Nie je to neprítomnosť problémov a prenasledovania. Ide skôr o *„ponorenie sa do prítomnosti Pána"*. Táto prítomnosť dáva silu, ukazuje cestu, otvára oči, aby človek našiel správne riešenie. Dodáva odvahu a trpezlivosť.

Neklamme sa! Iba o niekoľko veršov vyššie sa pokúšali helenisti zabiť Pavla, takže žiadne ilúzie (9, 26-30). Tento pokoj je prijatie Ježiša Spasiteľa.

Pánova prítomnosť vyvoláva odpoveď: Bázeň, to nie je strach, ale jednoduché uznanie, že je tu ktosi iný, kto kontroluje chod udalostí, kto

dáva skrze svoje slovo smernice a ukazuje cestu. Táto jednoduchá dôvera je znamením dieťaťa. Ono sa spolieha na rodiča. Kresťan sa spolieha na Ježiša.

Tento postoj znásobuje dynamiku: Duch potešuje cirkev, dáva jej útechu. Nemožno nepočuť naplnenie Izaiášových slov 40, 1-2.5: *„Potešujte, potešujte môj ľud, vraví váš Boh. Hovorte k srdcu Jeruzalema a volajte mu, že sa skončilo jeho otroctvo a je odčinená jeho vina, že dostal z Pánovej ruky dvojmo za každý svoj hriech. A zjaví sa Pánova sláva a zrazu ju uvidí každé stvorenie, lebo sa ozvali ústa Pánove."*

Ani bázeň, ani útecha nie sú statické. Dynamický dialóg medzi kresťanmi a Ježišom stále a nutne vyúsťuje do aktivity = cirkev RÁSTLA /počtom/, UPEVŇOVALA SA /prehĺbenie kvality/ a KRÁČALA VPRED /otváranie sa pre okolie a aktívna účasť v Ježišovom duchu na starostiach sveta a ohlasovanie Ježiša/.

Aktualizácia

Nemali by sme si popliesť poradie a príčinnosť. Najprv je postoj viery: prijatie Ježiša a život formovaný podľa jeho slova. Božie požehnanie prichádza následne v bázni (ako sme si ju ozrejmili vyššie) a v úteche Ducha. Toto však spôsobí našu aktivitu a dynamiku života. Nie opačne! Naša aktivita nemôže priniesť pokoj pokiaľ nepramení z viery, z Ježiša!

Aké poradie funguje v mojom živote? Čo mi hovorí *„bázeň Pánova"*? Čítajme spoločne knihu Príslovi 2, 1-22; 3, 1-4,27 a Sirachovec 1, 1-2, 18. Na základe týchto textov zistíme, čo znamená *„mať bázeň Pánovu"*?

Text, s ktorým sa zaoberáme je umiestnený v kontexte ohlasovania v rôznych perspektívach: Peter ide k Rimanom, Pavol ohlasuje medzi vlastnými, Filip vysvetľuje Písma cudzincovi. Aké miesto v ohlasovaní mám ja? Ako ohlasujem Ježiša ja? Komu ho ohlasujem? Nemusím odchádzať na misie! Stačí, ak vlastné problémy chcem riešiť vo svete Ježišových slov! Pokúšam sa o to?

Ako chcem ja prispieť k *„upevneniu"* cirkvi? Ako ju upevňujem? Upevniť znamená skvalitniť kresťanský život. Hľadám upevnenie cirkvi v prehĺbení môjho vzťahu s Ježišom?

Róbert Jáger

SPOLOK SVÄTÉHO CYRILA A METODA

SLOVENSKÉ GRÉCKOKATOLÍCKE PRVOTINY

Pred šesťdesiatimi rokmi – vo vojnovom roku 1942 – nábožensko-kultúrna ustanovizeň gréckokatolíkov Jednota sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach v druhom roku svojho jestvovania vydala prvý gréckokatolícky kalendár v slovenčine a súčasne začala vydávať mesačník Jednota sv. Cyrila a Metoda. V tom istom roku o. redemptoristi v Michalovciach sa rozhodli

Ročník I.
Číslo 1-2.

JEDNOTA

sv. CYRILA a METODA

Obsah:

Jan Marin: V brázde Metodovej.
Mex. Romanov: K novému roku.
Josef Zoran.: Náš cieľ.
Pavol Spišák: Piesoň „Shlaďni ó Mária"
O. A. Musil: Podobný Bohu.
Pavol Spišák: Piesoň „Z našej krajiny".
Miroslav Fiľo: Duchovné stredisko gr. kat. Slovákov.
Jednota sv. Cyrila a Metoda.
Štefan Balogh: Slovo k životopisom vychodných svätých.
Dr. Prchanský: O našej menšinovosti.
Miroslav Čaňák: O našom prvom kalendári.
Martin Slanuška: Slovo k študentom.
Zo života našich odbočiak.

V Michalovciach január-február 1942.

vydávať mesačník Misionár. Pri vzácnom výročí týchto počinov bol 9. februára t. r. seminár v Michalovciach pod názvom Začiatky slovenskej gréckokatolíckej tlače.

Výbor spolku v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Michalovciach vydal z tohto seminára zborník pod názvom Slovenské gréckokatolícke prvotiny. Sú v ňom uverejnené všetky prednesené referáty – Jána Poprika: Vznik slovenskej gréckokatolíckej tlače, o. Štefana Ištvánika, CSsR: Vydavateľská činnosť redemptoristov do roku 1950, o. ThDr. Jána Babjaka: Centrum spirituality Východ – Západ Michala Lacka v Košiciach, o. Mgr. Juraja Gradoša: Slovo – časopis Gréckokatolíckej cirkvi a na záver Spomienky na začiatky slovenskej tlače v Michalovciach od Mgr. Pavla Kušníra.

Zborník je určený pre vnútornú potrebu spolku a jeho cieľom je informovať o výsledkoch práce, ktoré dokázala skupina nadšencov cyrilometodského hnutia gréckokatolíkov a kláštor redemptoristov po uvedomení si vydávania tlačovín v jazyku, ktorým sa veriacim najviac priblížili.

Zborník (44 strán) do tlače pripravil a redakčne upravil PhDr. Ernest Sirochman.

Pavol Kušnír

SPOLKOVÉ SPRÁVY

- Podielovou knihou pre členov spolku na rok 2003 bude publikácia V Metodovej brázde. Autor Ján Poprik v nej spracoval dejiny našej nábožensko – kultúrnej ustanovizne od jej začiatku v roku 1941 po násilné zrušenie v roku 1948 a desaťročie od jej obnovenia v roku 1991. V týchto dňoch je publikácia v záverečnej redakčnej príprave pred odovzdaním do tlače.

- Byzant s. r. o. Košice – vydavateľstvo Spolku sv. Cyrila a Metoda pripravuje vydanie CD nosiča a MC kazetu vianočných kolied pod názvom V Betleheme novina. Koledy naspieval Katedrálny zbor sv. Cyrila a Metoda v Košiciach pod vedením Lucie Lovašovej.

- Predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda ThLic. Michal Hospodár odslúžil na sviatok sv. Cyrila a Metoda v Chráme sv. Petra a Pavla v Košiciach sv. liturgiu za živých členov Spolku.

-pk-

NAŠI JUBILANTI

V auguste t.r. si významné životné jubileum pripomínajú títo naši členovia:

Mária Ivanová z Drienova.

Mária Bančanská zo Sačurova, Ján Barandič z Vysokej nad Uhom, Mária Havrilová z Trebišova, Mária Ivaňová z Trebišova, Mária Jakubíková z Davidova, Ružena Puškariková z Malčíc a Alfonz Šimko z Vranova nad Topľou – Lomnice.

Júlia Durajová zo Šumiaca, Mária Kišová z Vranova nad Topľou, Anna Papcunová zo Stredy nad Bodrogom a Anna Toroková zo Soli.

Anna Kaňuchová zo Strážskeho, Michal Savarij z Topole a Anna Timková z Hatalova.

Juraj Dudič z Kuzmíc, František Fedák z Novosadu, Ján Genco z Baján, Helena Hanuščinová zo Spišskej Novej Vsi, Anna Hohošová zo Sečoviec, Mária Kasardová z Vranova nad Toplou – Lomnice, Anna Semková z Nižného Hrabovca a Mária Zebegneyová z Trhovišťa.

Andrej Kraus zo Stanče, Zuzana Racová z Malých Ozoroviec a Anna Tomková z Kusína.

Mária Zvirinská z Radvane nad Laborcom.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. Na mnoho rokov, šťastných rokov!

SPOLOK IKONOPISCOV A JEHO VÝZNAM

Pred troma rokmi presne 20. februára 1999 v Košiciach na ustanovujúcom sneme, za účasti vzácnych hostí preosvieteného vladyku Milana Chautura, košického apoštolského exarchu a o. biskupa Bernarda Bobera uzrel svetlo sveta Spolok ikonopiscov sv. Cyrila a Metoda Slovenska. Stanovy spolku spracovali traja zanietenci pre túto vec P. ThDr. Ján Babjak, SJ, JUDr. Vincent Luca a o. Kamil Dráb, CSsR.

Cieľom Spolku ikonopiscov sv. Cyrila a Metoda Slovenska je, aby sa zachovaním a rozvíjaním ikonopisectva v súlade s historickým vývojom a technickým kánonom napomáhalo rozvíjaniu náboženskej a kultúrno-vzdelávacej činnosti gréckokatolíkov. Súčasťou práce spolku je popri organizovaní ikonopiseckej školy a výstav napísaných ikon aj publikačná a osvetová činnosť.

Spolok je otvorený pre každého, dostupný každému, bez rozdielu náboženskej či národnej príslušnosti. Je možné raz v mesiaci na adrese spolku ikonopiscov formou konzultácii diskutovať o všetkom, čo súvisí s ikonou a východnou duchovnosťou, v termínoch: 14. 08., 11. 09., 09. 10, 13. 11. a 04. 12. 2002. Je možné si s kancelárom spolku JUDr. Vincentom Lucom telefonicky dohodnúť iný termín konzultácie. Konzultácie nie sú iba pre laikov, ale aj pre kňazov a širokú verejnosť. Týmto spôsobom sa chceme vzájomne obohacovať a prispievať k všeobecnému blahu Cirkvi.

V priebehu dejín Cirkvi sa vždy ochraňovala úcta k ikonám, lebo ikony napomáhali kresťanom v ich duchovnom raste a snažení. Videli v nich hĺbku duchovna, ktoré môže dosiahnuť každý človek, ak žije v Kristovi. Aj v tejto dnešnej dobe môže moderný človek, pohlcovaný výdobytkami techniky, načierať do tajomstva ikony, vhĺbiť sa do tohto tajomstva, ktoré má svoj počiatok v Bohu.

Milan Gábor

Bob Lepine: KRESŤANSKÝ MANŽEL
Vydavateľstvo Serafín, Bratislava, 2002, 256 s.

Táto kniha je určená hlavne mužom. Mužom – manželom, ale aj mužom, ktorí ešte nežijú v stave manželskom. Ak ešte nie si manželom, potom táto kniha usmerní tvoje zmýšľanie, do ktorého ťa Boh jedného dňa môže povolať. Ak si už prijal úlohu manžela, je tvojou povinnosťou zaujať k tomuto poslaniu vo svojom svedomí pravdivý postoj. Táto kniha podáva návod, ako sa podľa Biblie stať manželom. Božie slovo je tu často a mocne prítomné. Ak si muž, ktorý sa niekedy zamýšľal nad tým, čo v praxi znamená naozaj milovať svoju ženu, ak si bol niekedy zmätený tým, ako by si v bežnom živote mohol byť duchovným vodcom svojej ženy, potom si našiel odpoveď. Riešenie tejto hádanky nájdeš v tejto knihe. Nastal čas. Priprav sa na to, že tvoje predstavy o dobrom manželovi budú spochybnené.

-ao-

Alessandro Pronzato: KRÍŽOVÁ CESTA HRIEŠNIKA
Vydavateľské družstvo Lúč, Bratislava, 2002, 119 s.

Krížová cesta hriešnika je kniha, ktorá je určená predovšetkým tým, ktorí sa chcú stretnúť prvýkrát s pojmom a predmetom krížovej cesty. No nie je to krížová cesta pre toho, kto má naponáhlo. Je len pre toho, kto považuje za nevyhnutné strácať čas. Táto kniha chce byť viac ako len pomôcka pre nábožné žitie. Chce byť výzvou na rozjímanie, návrhom na uvažovanie, provokáciou na stretnutie. Na konaní postáv, ktoré stretáme na krížovej ceste, autor úderne a farbisto rozoberá ich postoje k Ježišovi a to tak, aby sme sa v nich našli, a tým lepšie spoznali, akí sme. Kristus prišiel hľadať a zachraňovať, čo sa stratilo. A ja sa s ním stretnem len v takej miere, v akej sa cítim stratený, v akej som si vedomý, že potrebujem záchranu. Slovom, nakoľko uznávam, že som hriešnik.

-ao-

Štefánia Beňová: ROZPRÁVKY O ZVIERATKÁCH
Vydavateľstvo Bens, Prešov, 2002, 52 s.

Rozprávky v tejto knihe sú určené pre mladších školákov a deti v materských školách. Ale nielen deťom, ale aj rodičom a vychovávateľom, ktorí sú najdôležitejší pri formovaní charakteru a mravných hodnôt dieťaťa. V knihe je vyrozprávaných a nádherne zilustrovaných desať príbehov, ktoré formou rozprávky poukazujú na konkrétne problémy, s ktorými sa deti denne stretávajú vo svojom živote. A prostredníctvom týchto rozprávkových hrdinov, ich myšlienok a ich konania, sa učí dieťa správne rozhodnúť medzi dobrom a zlom, učí sa podeliť so svojimi vecami, učí sa nebyť sebecký, lenivý, neláskavý... Otázky po každej rozprávke pomôžu rodičom a vychovávateľom komunikovať s dieťaťom a tak zistiť, či dieťa správne pochopilo danú rozprávku a či si z rozprávky odnieslo to podstatné.

-ao-

Kapucíni: VTEDY
2 CD, Minor, Bratislava, 2002

Že povolanie k zasvätenému životu nemusí byť v rozpore s koncertným pódiom – toho jasným dôkazom sú práve bratia kapucíni, ktorých netreba nejako zvlášť predstavovať. Práve naopak, hudobné talenty, ktoré dostali, využívajú na šírenie radostnej zvesti. V tomto roku prichádzajú so staro-novým 2 CD s prozaickým názvom *Vtedy*, ktorý je reedíciou a výberom z albumov: Ak chceš ísť za ním (1991), To je život (1994), Prosím nepýtaj sa ma (1996) a Rozlúčka (1997). Dvojalbum, ktorý je zaujímavý už svojím designom je unikátnym kompilátom toho najlepšieho z tvorby týchto svojrázných rehoľníkov. Ak máte radi country, folk alebo rock, ktorý je v službe evanjelia, prídete si na svoje a táto „výberovka" by určite nemala chýbať vo vašej diskografii.

Lenka Frigová

Slovník

Démonický (gr.) – ovplyvnený démonmi, diabolský

Deo gratias (lat.) – Bohu vďaka!

Depositum fidei (lat. poklad viery, zverené vlastníctvo viery) – poklad vieroučných právd, ktoré podľa katolíckeho učenia boli odovzdané Ježišom a apoštolmi cirkvi, učiteľským úradom cirkvi ďalej obohatený a bližšie rozvinutý

Deuterokánonické spisy – spisy, ktorých príslušnosť k biblickému kánonu bola alebo je nevyjasnená, sporná

Diakon (gr. *služobník*) – jedno z troch vyšších svätení

Diecéza (gr. *správa*) – cirkevno organizačná správna jednotka na čele s biskupom; biskupstvo, eparchia

Dišpenz (lat.) – zbavenie povinnosti; cirkevné oslobodenie od určitých prekážok

Dogma (gr. *téza*) – vieroučná téza; záväzná výpoveď vierouky cirkvi, oficiálne pre celú cirkev; záväzné učenie, ktorému treba veriť

Dogmatika – teologická disciplína prinášajúca cirkevné učenie o viere v Boha

Doxa (gr. *krása, velkoleposť, sláva*) – vonkajší druh zjavenia nebeského majestátu Boha

Spracovala Anna Ondovčíková

Minitest – Čo so závistlivcami?

1. Jeden môj spolužiak kontroluje všetko, čo mám:
a) veľmi mi to vadí
b) nezaujíma ma to
c) bol by som rád, keby prestal

2. Moja priateľka chce stále nosiť moje veci:
a) čo nemá svoje?
b) veď jej aj tak nesvedčia
c) požičiam jej ich, ale neviem, či je spokojnejšia

3. Podľa mňa, ten kto je závistlivý:
a) má vážne problémy
b) mohol by s tým prestať
c) mohol by sa naučiť, ako sa tomu vyhnúť

4. Závisť a ja:
a) nie som vôbec závistlivý
b) je to v norme
c) všetci sme trochu závistliví

Viac odpovedí a:
Závistlivci sú ti nesmierne nesympatickí, však? Skús im byť priateľom aj napriek tomu. Možno im práve ty pomôžeš zbaviť sa tohto zlozvyku.

Viac odpovedí b:
Voči závistlivcom si ľahostajný. Si si sám sebou istý a niektoré spôsoby správania sa ťa nedotýkajú. Skús sa pozerať ľuďom aj do ich vnútra a pomáhať im.

Viac odpovedí c:
Závisť môže postihnúť kohokoľvek. A ty to dobre vieš. To ti pomáha prijímať obmedzenia druhých... a aj svoje!

Nevyhradené odpovede:
Svet je rôzny. Závistlivci, žiarlivci, nahnevaní, smutní. Všetci sa doň zmestia. A aj ty. Nájdi rovnováhu medzi chybami a hodnotami a pomáhaj k tomu aj druhým.

(E. Giordano – T. Lasconi – G. Boscato, Horúce témy, 1998)

Zasmejme sa

Ide dedko okolo jedného domu a vidí malého chlapčeka naťahovať sa za zvončekom pri dverách. Príde mu ho ľúto a tak horko-ťažko príde k nemu a zazvoní. A chlapček nato:
- Dobre dedko a teraz utekajme!

Viete, čo je maximálne sebavedomie?
Keď sa červík vyberie na ryby.

- Moja mama jazdí autom ako blesk.
- Tak rýchlo?
- Nie, ale každú chvíľu šľahne niekam do stromu.

Sedia dvaja šachisti nehybne pri stole nad rozohranou partiou. Po chvíli jeden z nich hovorí:
- Si na ťahu.
- A to si mi nemohol povedať už včera?

B	CH	E	I	R	H	O	S	J	A	P	Š	H
J	R	A	S	Ť	E	F	A	R	A	A	Á	N
Á	Á	O	R	E	Š	N	A	S	D	L	I	S
T	M	P	N	I	I	I	L	O	E	C	L	K
Á	J	E	R	S	T	O	I	M	E	E	E	Y
P	B	D	Á	N	V	A	R	E	F	O	E	V
O	B	E	T	O	V	A	N	I	E	F	E	Z
C	R	N	L	I	K	V	I	A	O	B	V	O
A	A	J	O	B	R	Á	T	E	N	I	E	I
Š	T	Ó	L	A	I	E	Y	Z	R	A	K	M
M	S	U	I	D	H	S	I	R	Z	A	R	U
O	D	L	A	E	E	I	K	T	I	CH	I	E
E	O	I	H	L	A	L	R	U	S	R	C	D
P	R	C	CH	O	L	O	S	O	P	A	O	E
I	Z	A	Ň	K	M	E	T	Á	L	I	P	T

Legenda: ARCHA, ÁBEL, ÁMOS, BISKUPI, BLUD, BRAT, CIRKEV, EDEN, EFEZ, ELIÁŠ, FARA, HRIECH, CHARITA, CHRÁM, IHLA, INRI, KARMEL, KŇAZI, KOLEDA, KRST, LESY, NEBO, OBETOVANIE, OBRÁTENIE, OFERA, OLTÁR, OMŠA, OPÁT, PALCE, PASTIERI, PILÁT, POLIA, POSOL, RANA, RIAD, SIEŤ, SILOE, SINAJ, SLOVO, SRDCE, ŠTÓLA, TIARA, TEDEUM, ULICA, ZRAK, ZRNO, ZROD, ZVYK

Tajničku osemsmerovky tvorí 29 písmen.

Autor: Marek Pataky, Bardejov

DETSKÉ MIŠ-MAŠ

Poznáme bibliu?

Koľko synov mal Abrahám? (Gn 16, 15; 21, 2 – 3; 25, 1)

(8 synov)

Ktorá z neviest opustila Noemi a vrátila sa do rodného kraja? (Rút 1, 14)

(Orfa)

Aký zázrak urobil Ježiš v Getsemanskej záhrade? (Lk 22, 51)

(Uzdravil ucho veľkňazovho sluhu Malchusa)

Ktorý z prorokov bol v levovej jame? (Dan 6, 17)

(Daniel)

Ako sa volala sestra Jakubových synov? (Gn 30, 21)

(Dina)

Omaľovačka

Dnes vám prinášame ďalšiu ikonu („Premenenie Pána") na vymaľovanie do vašej série sviatkov.

Urobte si loď

Materiál

- *kartónové krabice od mlieka, krabičky od zápaliek, plastových obalov z potravín alebo kúsky polystyrénu*
- *ozdoby a stavebné súčiastky, napríklad papier, samolepiace papierové vystužené krúžky, jednostranné lepiace fólie, plastové sáčky, alobal, slamky, špajle, vatové guličky na znázornenie dymu, špáradlá*
- *biele lepidlo, maskovacia páska, gumičky alebo spínací strojček.*
- *šnúrka na uviazanie lodičiek*

Postup

1) Najskôr vytvorte základnú časť lode, napríklad z kartónu od mlieka.

2) Ďalšiu časť pripevnite lepiacou páskou, lepidlom, spínacím strojčekom alebo iným tvorivým spôsobom. Loďku tiež ozdobte.

3) Choďte k väčšej kaluži, k potoku alebo nejakej pokojnej rieke. Môžete tiež napúšťať vodu do detského bazénu.

4) K loďke priviažte šnúrku, položte ju na vodu a ťahajte ju po nej za šnúrku.

Obmeny

- Pomenujte svoje loďky a usporiadajte „Slávnosť plávajúcich lodí".
- Miesto šnúrky použite špajlu, ktorou budete loď postrkovať.

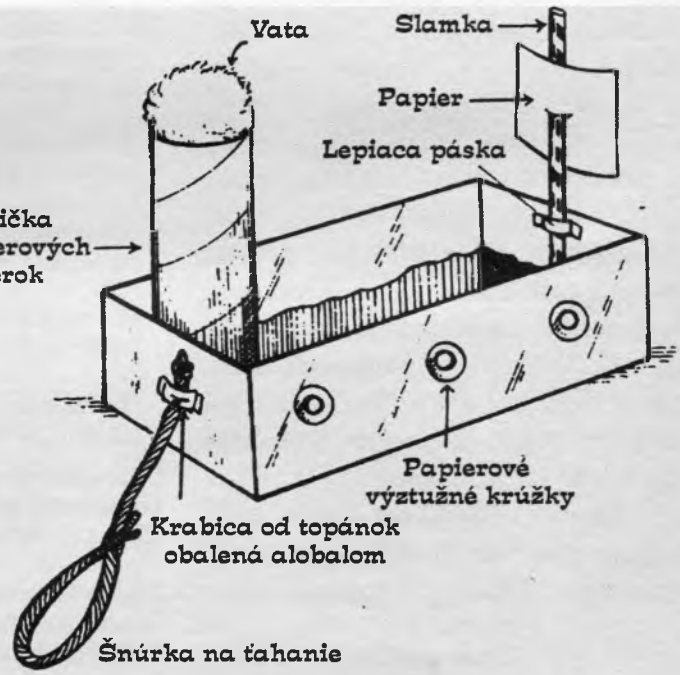

Ako sa voláš?

ELENA, HELENA
meniny: 18. augusta

Meno gréckeho pôvodu, znamená ***„svetlo, fakľa, pochodeň“***.

Domáce podoby: Hela, Heľka, Helča, Helenka, Heluška

Patrón: Svätá, apoštolom rovná Helena

Helena bola cisárovná. Narodila sa okolo roku 255 v tureckom mestečku Drepanume v Bithýnii v Malej Ázii a zomrela 18. augusta 330. Bola dcéra hostinského, ktorý bol pohan. Z jej manželského zväzku s cisárom Konstantinom I. pochádza syn Konštantín, ktorý vošiel do histórie ako „Veľký“. V roku 312 Helena konvertovala a dala sa pokrstiť. Potom sa snažila žiť horlivo a kresťansky. Za pomoci svojho syna dala postaviť mnohé chrámy. Znázorňuje sa so svojím synom a obaja nesú veniec. Vzýva sa proti blesku, ohňu, k odhaleniu krádeží a k nájdeniu stratených predmetov.

Východná cirkev byzantského obradu slávi jej liturgickú pamiatku 21. mája.

SAMUEL
meniny: 26. augusta

Biblické meno hebrejského pôvodu (hebr. **š(e)múél**), znamená ***„meno Božie“***.

Domáce podoby: Sam, Samo, Samko, Sámel

Patrón: Svätý prorok Samuel

Samuel bol súčasník izraelských kráľov Saula a Dávida. Narodil sa v efrajimskej rodine v Ráme asi v r. 1070 pred Kristom. Zastával úrad sudcu v Izaraeli. Stretol sa so Saulom a Boh mu prikázal, aby ho pomazal za kráľa. Dohliadal na ustanovenie izraelského kráľovstva a neprestal kráľa a ľud prísne varovať. Samuelovým posledným činom bolo neverejné pomazanie Dávida za kráľa. Zomrel v Ráme, kde je pochovaný. Jeho liturgická pamiatka vo Východnej cirkvi byzantského obradu je 20. augusta.

Spracovala Anna Ondovčíková

Vyhodnotenie extra súťaže s PETROU

SPRÁVNE ODPOVEDE:

Číslo 1:	A, B	C	A	A	A
Číslo 2:	C	A	C	B	A
Číslo 3:	B	A	B	A	A, C
Číslo 4:	C	B	A	C	B
Číslo 5:	C	C	A	A	B, C
Číslo 6:	B	A	C	C	B

VÝHERCOVIA: Balabasová Mária, Kruhovo; Beličák Michal, Spišská Nová Ves; Bocko Jozef, Prešov; Čakurdová Mária, Svidník; Dupaľová Mária, Suché; Dziváková Helena, Bardejov; Fedor Peter, Sabinov; Ferková Monika, Spišská Nová Ves; Hajduk František, Michaľany; Havrilčák Jozef, Oreské; Hvasta Michal, Malý Ruskov; Ivančová Mária, Svidník; Kepičová Oľga, Snina; Komišáková Martina, Stropkov; Kovaľová Mária, Pavlovce; Lazor Michal, Michaľany; Pagáčová Eva, Bardejov; Petruňáková Z., Stakčín; Petrušová Júlia, Prešov; Rozkoš Michal, Piskorovce; Sedláková Anna, Renčišov; Sičák Ján, Falkušovce; Skoncová Jolana, Bardejov; Stašová Mária, Hriadky; Sršňová Henrieta, Kysucké Nové Mesto; Svistáková Ľubica, Malý Lipník; Suváková Mária, Svidník; Šaková Ľuba, Humenné; Vatraľová Anna, Svidník; Zakuťanská Marta, Vlača

Výhercovia získavajú knižné tituly z nášho vydavateľstva
Srdečne blahoželáme!

vianočná súťaž s PETROU

Kupón 2 ❄❄❄

Dnešné otázky:

1. Blahoslavený otec Jakym Seňkivskyj získal doktorát:
a) v Ľvove; b) v Innsbrucku; c) v Berlíne

2. Prameňom nového života je:
a) krst; b) Eucharistia; c) pokánie

3. Likvidácia mužských kláštorov počas tzv. Barbarskej noci sa uskutočnila:
a) 12. a 13. 4. 1950; b) 13. a 14. 4. 1949; c) 13. a 14. 4. 1950

4. Pred koľkými rokmi vyšiel prvý gréckokatolícky kalendár v slovenčine?
a) 40; b) 50; c) 60

5. V ktorom roku slzila zázračná klokočovská ikona?
a) 1670; b) 1660; c) 1650

Odpovede s vystrihnutým logom súťaže a kupónom zasielajte na adresu redakcie s označením: extra súťaž do 15.12. 2002, alebo ich doručte do redakcie na adresu Hlavná 3, Prešov. Nezabudnite pripísať Vašu spiatočnú adresu!

Vyhodnotenie súťaže sa uskutoční v decembri 2002 (informácie v čísle 1/2003). *Spomedzi správnych odpovedí budeme žrebovať **30** výhercov, ktorí získajú knižné tituly z nášho vydavateľstva.*

Superhrebeňovka

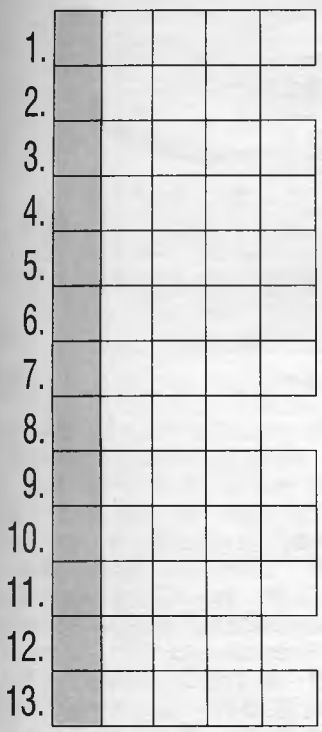

Doplňte citát zo Svätého písma a určite, z ktorej knihy pochádza:

„[ ] nech je Pánovo meno požehnané."
Kniha: ??????

1. Meno apoštola, ktorému Ježiš uzdravil svokru
2. Hovorca Mojžiša
3. Prorok, ktorý vyčítal kráľovi Dávidovi jeho hriech na Uriášovi
4. Manžel Šaulovej dcéry Michol
5. Pôvodné meno Abraháma
6. Meno muža, ktorého Ježiš vzkriesil po 4 dňoch v hrobe
7. Meno apoštola, ktorý na istý čas (3 dni) oslepol
8. Obeť prvej vraždy v dejinách ľudstva
9. Ktorý prorok mal videnie o Ninive?
10. Meno kráľovnej, ktorá odmietla Xerxesovo (Asuerovo) predvolanie
11. Starý a Nový...
12. Izmaelova matka
13. Jakubov svokor

Pomôcky: Ásam, AMS, Ye	Úžitok	3. časť tajničky	Kilometer, skr.	Osobné zámeno		Ohmatáva	Vyšší súd	2. časť tajničky	Poplach
Slučka					Horská lúka / Beduinský plášť				
Náme-sačník									
Citoslovce			Sklad tabaku / Uzatvárač trublčiek						
Preč				Hviezda v Orlovi / 1. časť tajničky					
	Plač / Zásobárne				Studňa v Indii / Raketa USA				
Odpočívala						ŠPZ Trenčína			Časť ruky
Húžvem						Kornel, po domácky / Úbytok hmotnosti			
Nálev				Kýchne / Prúd					
Kočovník					Asistent / Podľa, lat.				
Delta-amplitúda, skr.			Olúpe						
Ostrov Barmy			Neofúknuť						

Dnešnú krížovku zaslal p. Vlado Komanický z Humenného.
Riešenie krížovky z minulého čísla znie: *„Kto lásku seje, lásku žne."*
Riešenie dnešných tajničiek uverejníme v ďalšom čísle.

Duša moja, dokonalú radosť ani plné uspokojenie nemôžeš nájsť nikde inde, iba v Bohu, ktorý potešuje chudobných a ochraňuje pokorných.
(Tomáš H. Kempenský)

Boh je radosť, a keď sa odovzdáš Bohu, odovzdáš sa radosti.
(Michael Quist)

Duša plná radosti ukazuje ľudom, čo dáva Boh svojim verným.
(Jozef Hlouch)

Boh je môj Boh. Zdá sa mi, že odvtedy, čo mi dal schopnosť pochopiť tieto slová, moje srdce je naplnené radosťou. Veriaci sa raduje s Bohom a z Boha... Len s takouto radosťou môžeme raz vojsť do večnej slávy Božej blaženosti. A práve touto radosťou, ktorá je medzi Otcom a Synom, nás napĺňa Svätý Duch.
(Hans Urs von Balthasar)

Iba Boh je dokonalé šťastie, dokonalá radosť. Iba ľudia s čistým srdcom môžu dosiahnuť túto radosť, keď sa otvoria Bohu a prijmú ju od neho.
(Michael Quoist)

Bože, ty si mi pomáhal a pod ochranou tvojich krídel budem plesať.
(Žalm 63,8)

Náboženské vysielanie Slovenského rozhlasu

Nedeľa: **Rádio Devín**: 8:05-9:00 Hudba, život, viera; 18:00-18:30 Slovo pre veriacich i neveriacich; **Rádio Slovensko**: 9:30-10.30 Kresťanská nedeľa (liturgia)

Pondelok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:50 Frekvencia M (relácia pre mládež); 20:05-22:00 Cesty (náboženské spektrum)

Štvrtok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:30 Rádio Vatikán

Každá tretia nedeľa v mesiaci: **SRo - národnostno-etnické vysielanie Prešov**: gréckokatolícka sv. liturgia; v auguste z Katedrálneho chrámu z Košíc

Rádio Vatikán

FM 93,3 MHz, MW 1530-AB kHz,
SW 4005 kHz, Intelsat 325,5 East (Atlantik)

05:25-05:40; 19:45-20:00 - slovensky
05:10-05:25; 19:30-19:45 - česky

Slovenská televízia

Štvrtok 1.8. STV 2 o 19.00 hod. - **Božie deti.** (R)

Nedeľa 4.8. STV 2 o 11.30 hod. - **Hlas ticha** - Dokumentárny film o Jankovi Silanovi. (R)

Nedeľa 4.8. STV 2 o 13.20 hod. - **Hudba v liturgickej obnove** - Televízny dokument o obnove hudby počas liturgie. (R)

Nedeľa 11.8. o 13.20 hod. - **Miesto modlitby** - Televízny dokument o kostoloch. (R)

Nedeľa 18.8. o 13.20 hod. - **Katolícka moderna** - Dokument o diele kňazov - básnikov slovenskej katolíckej moderny. (R)

slovo 9/2002

prinesie:

Úvodník od o. Mareka Petra k sviatku Povýšenia sv. kríža,

začneme rozoberať novú sériu článkov od o. Petra Rusnáka pod názvom Hovoria k nám proroci

a priblížime si život sv. mučeníka Mamanta.

Prečítajte si to o mesiac!

PONDELOK – PIATOK

00.00 – Pod vankúš **01.00 Po** - Fujaróčka moja r. **Ut** - Staré ale dobré r. **St** – Folkparáda r. **Št** – To naj r. **Pi** – Gospelparáda r. **02.00** – Pod vankúš **05.00** – Ranné spojenie **09.00** TIP-TOP **12.00** – Hudobný aperitív **13.00** –TIP-TOP **16.00** – **Po** - Staré ale dobré **Ut** – Folkparáda **St** – Oldieparáda **Št** – Gospelparáda **Pi** – Auto moto klub **17.30** – Infolumen **18.00** – Svätá omša – Emauzy **19.00** - Svetielko **20.00** – Infolumen **20.15** – **Po** – Počúvaj srdcom **Ut** – V modrom tieni **St** – Pohoda s klasikou **Št** – Mince na dne fontán **Pi** – Hudobné návraty **21.00** – Rádio Vatikán **21.15 Po** – Študentské šapitó **Ut** – Duchovný obzor **St** – My a oni **Št** – História a my **Pi** – ÚV hovor **22.30** – Hlas Ameriky **22.45 Po** – Hudobné návraty r. **Ut** – Počúvaj srdcom r. **St** – Dvere dokorán r. **Št** – Svetlo nádeje r. **Pi** – ÚV hovor **23.45 Po-Št** – Pod vankúš **Pi** – ÚV hovor **24.00** Správy

SOBOTA

00.00 – Pod vankúš **01.00** – Auto moto klub r. **02.00** – Pod vankúš **05.00** Ranné spojenie **09.00** – Hodinka vášho štýlu **10.00** – Športklub **11.00** – Zaostrené **12.00** – Hudobný aperitív **13.00** – TIP-TOP **16.00** – Piesne na želanie **17.30** – Infolumen **18.00** – Svätá omša – Emauzy **19.00** – Svetielko **20.00** – Infolumen **20.15** – Ruženec pre Slovensko **21.00** – Rádio Vatikán **21.15** – Od ucha k duchu **22.30** - Hlas Ameriky **22.45** - Od ucha k duchu **24.00** - Správy

NEDEĽA

00.00 – Pod vankúš **01.00** – Pohoda s klasikou r. **02.00** – Pod vankúš **05.00** - Ranné spojenie **08.00** – Detský Tip-top **10.00** – Svetlo nádeje **11.00** – Fujaróčka moja **12.00** – Hudobný aperitív **13.00** – Literárna kaviareň **15.00** – Dvere dokorán **16.00** – Piesne na želanie **17.30** – Infolumen **18.00** – Svätá omša **19.00** – Svetielko **20.00** – Infolumen **20.15** – Kresťanské noviny **21.00** – Rádio Vatikán **21.15** – Náš hosť váš hosť **22.30** - Hlas Ameriky **22.45** – Mince na dne fontán r. **23.45** – Pod vankúš **24.00** - Správy

Zamyslenia: 5.45, 6.30, 8.30, 12.00, 15.14
Krátke správy: 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 15.00, 24.00
r. - repríza

Úmysly apoštolátu modlitby na mesiac august

• *Aby úcta k životnému prostrediu ako Božiemu daru pre ľudstvo vzrastala u jednotlivcov i vo svetovej verejnej mienke.*

• *Aby úsilie misionárov v rozľahlých chudobných štvrtiach veľkých miest vo svete zmierňovalo utrpenie zapríčinené nespravodlivosťou a podporovalo plný rozvoj ľudí, ktorí tam žijú.*

• *Aby sa veriaci stali misionármi pri stretávaní sa s ľuďmi túžiacimi po pravde, láske a spravodlivosti.*

Pozývame Vás do predajne PETRA na Hlavnej 3 v Prešove kde Vám ponúkame:

náboženskú literatúru, bohoslužobné predmety, darčekové predmety, liturgické víno, ružence, obrázky, ikony, MC, CD a videokazety s náboženskou tématikou, lampový olej, sviečky...

Otváracie hodiny:

Po-Pia 8.30 - 17.00

8. - 11. august 2002

Sportcamp

Tatranská Lomnica

Príď zažiť čo Boh chystá!

Nechceme len počuť o Bohu, ale chceme Ho osobne poznať!

Vyjdi si na vysoký vrch, zvestovateľu dobrých vecí ...
Povýš mocne svoj hlas ...
Povedz mestám ...
Hľa, váš Boh! ...
(Iz 40,9)

CampFest 2002

PROGRAM SÚČASNE NA ŠTYROCH PÓDIÁCH

štyri dni chvál a uctievania vo Vysokých Tatrách

Pozývame Ťa uctievať Pána Ježiša Krista spolu s viac ako 270 učinkujúcimi zo Slovenska aj zahraničia a s viac ako 3000 mladými ľudmi!

... všetky moje pramene sú v Tebe, Bože! Žalm 87,7b

smädný po Tebe

www.campfest.sk

pod s nami

Pozývame všetkých mladých zo Slovenska a z okolitých krajín chváliť a uctievať Pána Ježiša Krista do Vysokých Tatier. Veríme, že aj táto udalosť má svoju úlohu v prichádzajúcom prebudení na Slovensko. Naším cieľom je zhromaždiť každý rok, cez CampFest a regionálne Worship festivaly, zástupy mladých ľudí k uctievaniu Pána Ježiša Krista a spoločnému zápasu za prebudenie generácie mladých na Slovensku.

- čajový autobus
- predaj kníh, kazet, tričiek
- kaviareň
- videoprojekcia, filmy
- MEGAfunBALL show

- stan pre detský program a prezentácia mládežníckych organizácií
- kvalitné prednášky a semináre
- ROCK SOLID KLUB

CENA

predplatné do 30.júna 2002 - 410.- Sk

na mieste - 499.- Sk

IV. ročník

open-air festival

Prihláškou je zaplatenie poštovej poukážky typu A. Peňažný ústav: VÚB Prešov. Číslo účtu: 1314732356/0200. Názov účtu adresáta: Mládež pre Krista, Pavlovičovo nám. 45, 080 01 Prešov1.

Noel Richards (GB), IHS (USA), maX (NL)

Stainlless (Dánsko), [Pais] (Švajčiarsko)

Tretí deň: Heaven's Shore (GB), Tracy Lesian (USA) – iluzionista Timothy, Richard Čanický, Bezetiehu (CZ), Mimicry, Lamačské chvály, ATak – tanečné divadlo, April Quintet, Hrozen (CZ), El Rol, 308, Priatelia, Continentals singers, Hrabo Pólóha, Finn-Ezer, Aurora street, Postman, Rosk, MZ band, Ártes, divadlo Lazar, Teens Team, Adriel, Laco Ončko band a ďalší

ORGANIZÁTOR

Mládež pre Krista

P.O.Box 45
08001 Prešov
tel./ fax 051 7725767
campfest@nextra.sk
www.campfest.sk

v spolupráci

SIEŤ

Chcete sebe aj iným predplatiť SLOVO, ušetriť a aj vyhrať?
Do 31. augusta 2002 máte jedinečnú možnosť získať niektorú z 10 pekných vecných cien v celkovej hodnote viac než 6 tisíc ko
Stačí, ak si v uvedenom termíne predplatíte SLOVO a automaticky budete zaradení do žrebovania.
Navyše sú tu pre Vás predplatiteľské zľavy*:
Pri odbere 1-10 ks zľava 10%
- normálne predplatné: 360 Sk, zľavnené predplatné: 324 Sk.
Pri odbere nad 10 ks zľava 20%
- normálne predplatné: 360 Sk, zľavnené predplatné: 288 Sk.

SLOVO sa jednoducho stále oplatí!

* Zľavy platia až do 30. novembra 2002.

Ceny pre Vás:

1. cena: Sväté písmo v hodnote 930 Sk

2.- 3. cena: 14 kníh od F. Dancáka v hodnote 783 Sk

4.- 6. cena: Ikona a knihy v hodnote 664 Sk

7.- 10. cena: 3 MC Tebe, Pane, Stačí tak málo a Kristus medzi nami v hodnote 410 Sk

transportbetón

štrkopiesky

exteriérové dlažby

betónové výrobky

BETOX®

Južná trieda 115, 040 01 Košice
tel.: 055/ 622 96 93-8
fax: 055/ 622 96 94, 8
e-mail: betox@betox.sk
www.betox.sk